

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Hagahot Yerushalmi

Eliyahu ben Shelomoh Zalman

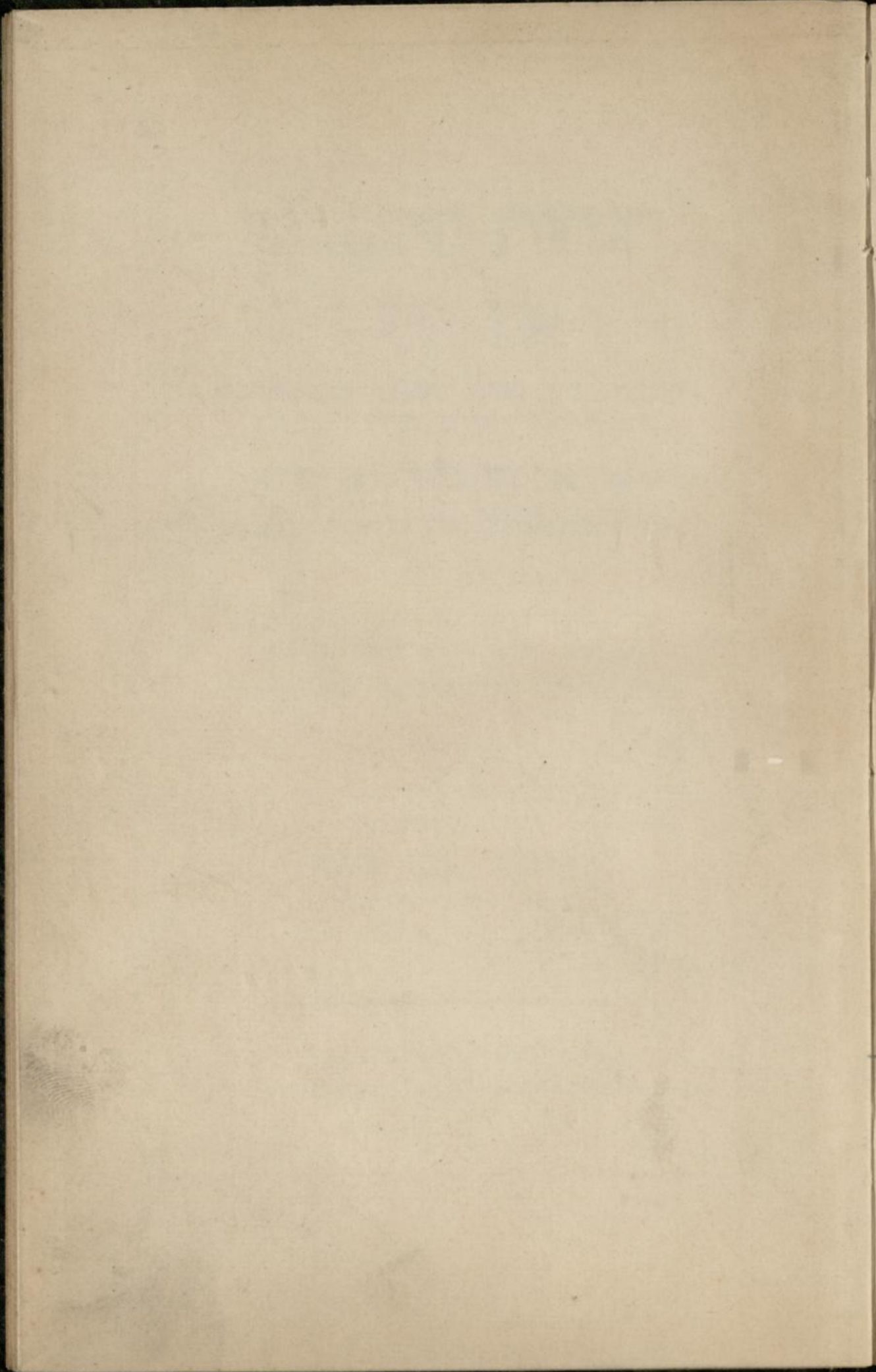
<א"רעה> נמלז המלש נב והילא

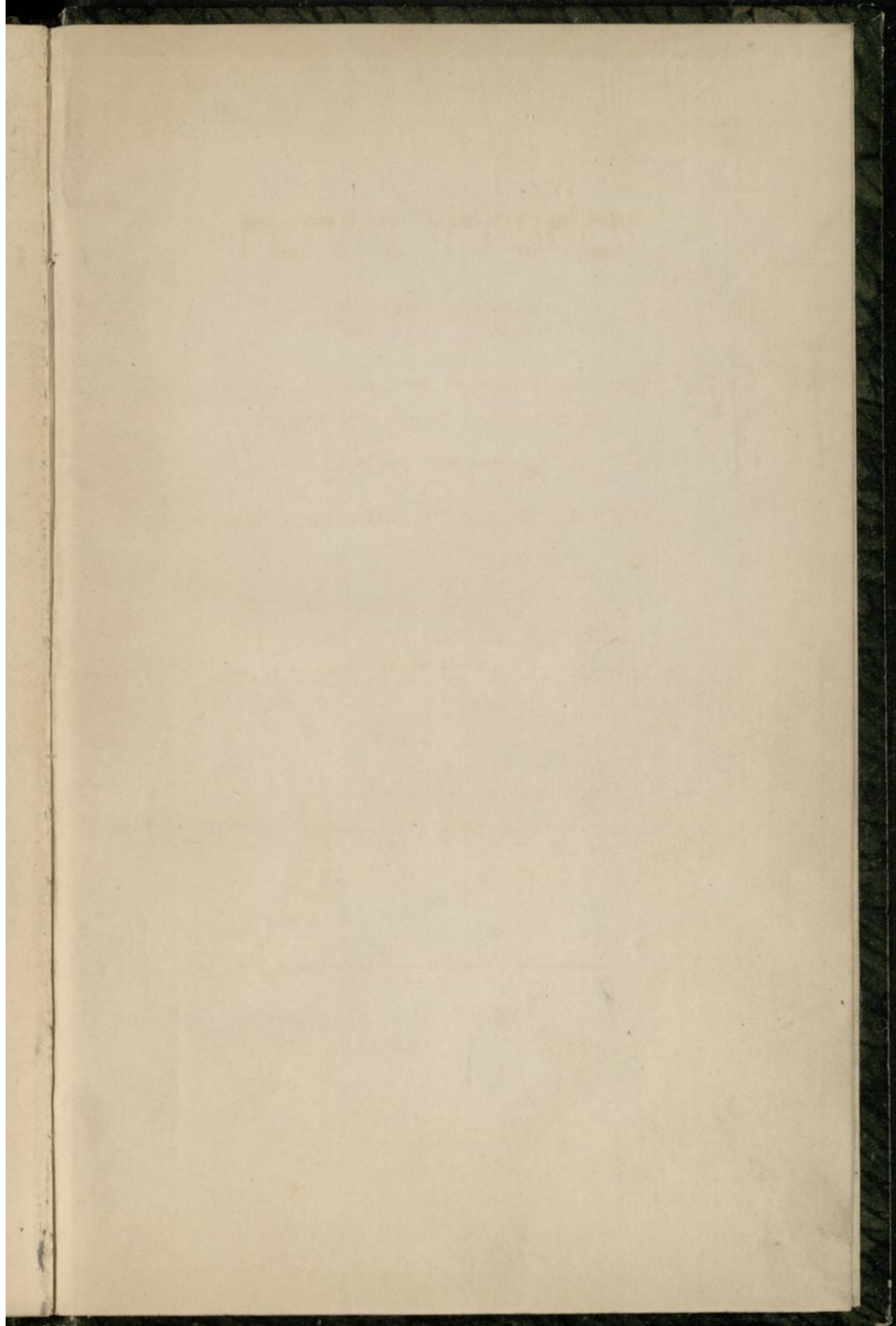
[Königsberg], [618?] [1858?]

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9931

110

הגהות ירושלמי

סדר זרעים

מכבוד רבינו הגדול והקדוש הגאון החסיד
האמתי אור העולם והדרו רשכבה"ג

מרנא אליהו מזוילנא זצוק"ל

אשר נרשמו ונכתבו בכ"ק ז"ל סביב הירושלמי

סדרם והעיר עליהם אף הוסיף הגהות רבות
הרב הגאון הגדול החכם הכולל המפורסם
כש"ת מוהר"ר דוד לוריא זצ"ל מכוחאב.

ונלוו אליהם

הגהות וליקוטים על

ירושלמי סדר מועד

מהגאון הרד"ל זצ"ל הנ"ל.

נדפס ע"י השותפים

ר' טוביהו הכהן אפרתי ור' יוסף בעקער נ"י.

UNIVERSITÄT POTSDAM
bibliothek

הערת

כבוד הרב הגדול גאון יעקב צבי ישורון החכם הכולל כו'
בש"ת מוהר"ר יעקב צבי מעקלענבורג אב"ד דפ"ק
בעל הכתב והקבלה.

ידוע לכל שוקדי על דלתות התורה כי יום תלמוד הו' השלמי
והספרי עמוק מאד ומו' זה יוכל לרדת ללקט הפנינים
הנמצאים בלישנא קלילא דנקטי בהו, וגם מרוב ימים באפס
יד הממששים בהם נשתבשו מאד, ונלאה כל חכם לב למצוא
פתחי הדריהם ולפתוח מנעוליהם. מעתה עלינו לשבח לא עליון
ית' אשר הפליא חסדו עמנו לשלוח עיר וקדיש מן שמיא, איש
אשר צדקתו ותורתו, קדושתו וטהרתו, נודעו לכל באי עולם.
הוא הגאון רשכבה"ג חסידא קדישא רבינו **אלי' מוויילנא** נ"ע,
הוא זה הגיה על נכון את השבושים שנפלו בהם, הוא גלל את
חושך השבושים מפני אור תורת אמת, הוא גלה את מאמריהם
הסתומים. ובוה כל איש דעת יוכל ללקט אורות חכמות התורה
שבירושלמי וספרי, וכל מעיין אמתי בעיניו יראה ובלכבו
ישמח בפניני חכמתם אשר ימצא בם, ותהענג נפשו במים
המתוקים הנובעים ממקור נאמן הגהותיו וביאוריו ז"ל.

ועתה אוהבי תורה וחכמה בואו ונחזיק טובה להאי גברא
יקרא איש יר"א הרב וכו' מוהר"ש לוריא נ"י מפה, אשר
יגע הרבה למצוא את ביאורי הגר"א והגהותיו על הירושלמי
והספרי והם העתקת כתב יד הרב הגאון מוהר"ד לורי' זללה"ה
מביחאו, ומשתדל בכל עוז להוציא לאור העולם את החדושים
האלה, ויביאם לבית הדפוס להראות לעיני כל את כבוד תורת
הלמוד

אם נמצאתי זשישי ילפי מו ים, החדש חוששי ידו האצום זשיא
חוסלו. הווי נכשי קדוה אצום יאצוריה חוסלה מי אלם ישא זשיזום

הצעת המוציא לאור

אברך את ה' אשר חנני והמציא לידי העתקות רבות מחיבורי
הזם "כ"י איש אלקים קדוש החסיד האמת אדמו"ר הגר"א
זללה"ה (רוצס ככולס סטגתי נכנוד ט"ז סגלון סדל"ל זללה"ה).
אשר נתן לת נפשו ובל נולדו עליהם, וככל עולם ידו סגדולס
מקט ועונל לסדרס ולסגיהס כיד ס' סטוצס עליו). ובחסדו הגדול
הביאני עד הלום להוציא הרבה מהם לאור, ולשועתו אקודה כו
יגמור חסדו עמדי להפיץ גם יתרו חיבוריו הקדושים הנמצאים
אתי בנגלה ובנסתר. ואך הוא לכרו ית' יודע כי לא מגובה
לבב ועוצם רוח הרהבתי לגשת אל מלאכת הקדוש, כי לא נכחד
עצמי ממני כי לא למדתי חכמה ודעת קדושים אדע, גם לא
שמתי כסף מחירים מבטחי, כי חלילה לי להשתמש בחגא כהרה
ש"ת. אך הטבע אשר חנן החונן את ברואיו להיטיב לוולתם מכל
אשר חננם, גם היראה והדאגה פן באין משים לב וחומל על
הכתבים הקדושים להוציאם לאור יהיו ח"ו למלתעות הזמן,
ויבחדו אמרי קדוש, וייבדון חברייה הנהו מילין קדישין פניני
טוהר אשר הביא לנו איש האלקים מבי גנוי דמלכא המפיקים
נונה בכל חדרי תורה, והחכמה מאין תמצא מי מביא לנו תמורתם.
הן המה הכרחוני ואלצוני לתת את נפשי בעמל הדפסתם
והגהתם. ובה' בטחתי אשר בזכות הרבים יצילני משגיאות ויעמידני
על האמת (וכעין אמרם ז"ל כ"ד כו' נוחנין נפשם כו' מעמידין
כו'). וע"י הכל עושה הקב"ה שליחותו אפילו על ידי יתוש כמוני,
ולו נחכנו עלילות.

והנה בהיות ידי עוסקות בהדפסת חיבוריו ז"ל. אמרתי לחוס גם
על החיבור הקדוש מעט הכמות ורב האיכות הוה פן
אידי דוטר מרכס. ואף שבצפיתי אצפה להביא לאור אי"ה
גם ביאורו הארוך על הירושלמי ס' זרעים. בכ"ז לא נמנעתי מכל

אשר

אשר מצאה ידי לעשות עתה, כי גם עליו ישישו ויהענגו כל פורשי אני' בלב ים תלמוד הירושלמי למצוא הדרך ישכן אור. ולסור ממוקשי הטעותים והשיבושים וערכובי הדברים שעלו בו (ואם הגהותיו יגידו אור לעיני עטלף כמוני אף כי אל החכמים ומביני מדע) והנה בהיות כי הירושלמי' זרעים איננו מצויין על סדר הלכות כיתר הסדרים. ע"כ הוכרחתי לציון ההגהות עפ"י סדר הדפין. כפי שהם בדפוס קאפוסט (אשר סיכסלני נלפוס הזו כתפטי ונכל יתר הדפוסין). ואמנם לאשר נפלה טעות שם בדפוס בציוני הדפין. ע"כ כל הבא ליהנות לאור ההגהות יחקן ראשונה ציוני הדפין. ואז ילך לבטח. ואנכי לא מצאתי את ידי להגיה או להעיר באיזו מקומות שלא זכיתי להבין, רק העמדתו אצלם ציון כוכב. ואנכי נפלה, ירצה ה' פעלי, זכות הגר"א ועמב לי להוציא לאור גם יתרה חיבורו הקדוש. ומעמל נפשי אשבע לראות בנועם אורם אל בולא ימושם' החורג מפיו ומפי זרעי עראי עולם, סלה. וישע

שיר

החכם אמתם שבתשעה יל' הלאה ים, וזמנם שזתם גם יחוש לבם שחלילה שיפלה זמנכם הוא נזחה נח רשע צמח קו. ח"ש
 לע לאסורו אל בישום דמם יש המאירו המזרח מן, בטה רשע
 וזוה המעלה אל זה וזה הוא מליצה לשיחקה שיחקה
 זמם ציחק קלים וזה ~~אישתה קלים~~, צחק רשע וזמם
 שיחשבה אלאה זמם יום שיחשבה רשע זל איזה רשע יחוש
 במחשבה זל איסם ים איסם דמם חסכהו, וזה ירח לרם תזמ
 במסכה לטעם רשע הוא חלה שאליו שחכה חסה נח
 שדפין המאירם זליו בישת חום איש חסות וזה, מתחלו

ככתבי הגר"א הובא ליקוט השיך לירושל' (בכוח פ"ה) ח"ל.

גדולה דעה סתתה צין צ' אותיות סגל' כי אל דעות ס' וסוקיפו זירושלני אז תצין ירחת ס' ודעת חלקי תנולל, וסוף קוד נפלה כי הדעת סולך צ' שזילין נחמד עד ת"ת וסוף מנוחה צפוקו רלסון, וצין ת"ת לבזרכה וסוף מנוחה צפוקו צ'.

יש הזה חסיהה ס'ו חוסכה נשם שיחקה חסיהה לע
 ח"ו הוא איסחל הפעל חישעשי קמו, בסים חסוח וזמם
 לבם יחשום אל דמם, בישו ים יחשוחה לע קזמח חואים ס'ו
 רשע

הגהות הגר"א ז"ל

על

ירושלמי סדר זרעים

מסכת ברכות

פרק ראשון

(ז' ע"א) דצרו להו מקמי חיזתא. כל"ל, פי' שלג להס ולריינין
 טימור: והכתיב עד צה"כ ומיעוט כוכבים שנים. כל"ל:
 ר' יוסי בר בון בעי שנים ספק. כל"ל:
 (ע"ז) ובלבד דיתחמוץ תלחא כוכבין כחרא. ר' יעקב. כל"ל, פי'
 טעונדיס ג' כוכבים צימד ונחלין צימד (ולאי טעתי מחס
 ל' לקיים ג' הספרים שלנו צר ון הדל כוכבתא, טהול סס כוכב
 כדליתא צירוסלמי צטנוך הדל איילתא דטמרא ונ"ד כוכבתא הוא
 טעיה): וחגי שמואל כן אין הלכנה זורחת אלא בשעה שהחמה
 שוקעת ולא שוקעת אלא בשעה שהחמה זורחת, כל"ל: באיסרטא
 לא בדא איזהו בה"ש משחשקע החמה כדי כו' ולא יכלו לעמוד
 עליו חכמים א"ר תנחומא לטפה של דם כו' והו בה"ש ר' יוסי
 ור"א הוון. כל"ל, ור' תנחומא לפרושי דצרי ר' יוסי קלתי: נחלקת
 לשנים ר' יוסי ע"ד דאת אמר כו' ספק הוא מאן הוא א"ל
 לכשיבא אלוהו ויאמר זהו בה"ש ר"ח חברהון דרבנן. (כל"ל טהגאון
 נפרט סל דלוקי ר"ס צ' יוסף כו' יוסי הוא, דלכ"ו ור' יודל
 דצה"ט חגי וייל או צ' תלתי וייל או ג' רצעי וייל, ח"כ קטיח סל
 צע"כ מתני' דחס ידוע טנקלת ראי' ונהיום ונקלתה לנחר צרוסה
 כל צה"ט ועוד ונעט ונלפניו ונלחרינו וחי הכי סול"ל ראי' מרובס
 כשלט טטיח טיעור ק' חנה וע"כ ר' יוסי טיח דצה"ט כהרף עין,
 וסקס ר' ונח אדעפי' דר"ס דכל ספק דר' נחוני' הוא לר' יוסי
 ג"כ ח"כ מתני' ונני ונשני לכטיצח אליכו ויחנר איזהו סרף עין
 הוא צה"ט, ויש לייטצ גס ג' הספרים לפי' זה, וע' תוס' טצת
 (ל"ד:): ד"ס ספק וצר"ט צוצין):
 (ג' ע"א) בבוקר בבוקר ליחון חחום. כל"ל: שרי עליל אע"ג דלא
 על אחריו העל. כל"ל: קאמיא קיימא. הגס דקאמיא

כתי

נני פירושו העונדים, ונ"ו לא מוכח שעונדים תמיד אלא שעתה
 נלצים עליו, אצל הירושלמי נפרש שהוא שם ויין העומדים (וע' ז"ר
 פס"ה): ארבעת מילין וכמו מילהא מדמ"א. כנ"ל, (וגי' הספרים
 שלנו כאן ח"א להולנו וצפני משה כדחק, אצל זירושלמי פ"ג דיומא
 הגי' נהפכת ונראית נכונה יותר לכאורה): את הלבוש ואת הסוס
 ואח"כ ומרדכי יצא מלפני בו'. כנ"ל, (זירושלמי דיומא נחוקת
 קלת הגי' צזה, אצל צשוח"ט תחלים ונזנור כ"ז וכן צנדרש (סה"ר
 פ"ו פ"י) לא מוכר סאי ואח"כ ויסצ ומרדכי וכגי' הגאון): אדם
 בינוני מהלך ארבעה*) מיל. ונדצכי בגנרא הוא: לא סוף דבר
 נופו אלא כורתו וכל פילוג בו'. (ופי' כורתו גזעו כונ"ס הר"ס
 זכלאים רפ"ה וכן פי' הרננ"ס צם' הנורה ח"ז פ"ל, ודלח כגי'
 הסה"ר פ"ו פ"ט והנ"כ צצ"ר פט"ו שפירשו לא ס"ד גזעו אלא
 ענפיו): המצית כוש מצרים שותה מצרים מהלך מ' יום נמצאת
 אומר כוש מהלך שבע שנים ורבנן בו'. (ועי' צנ"כ צסה"ר טס):
 וביום השני קרשו הרב אמר יהי רקיע יקרא הרקיע בו' ימתח
 הרקיע יחזק הרקיע אר"י בן פזי בו': (ועי' צנ"כ צסה"ר טס)
 (ע"ז) וכל צבאם כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלקים
 לעשות מה כתיב בו': בלילה. שעה א' מכ"ד ביום העונה
 בו': וזה אלפים וחמפ"ח [וי"ג ונ"ס וכן עיקר]. גי' הגו' ועיקר
 (ופ"ס צנדרש שמואל רפ"ג): ר' נתן אומר שלש שנאמ' ראש
 האשמורת בו'. (ופ"ס צתוספתא): (אלא כנגן המנגן הכנור בו'.
 סאי קרא גבי אלישע כתיב, אלא דנייתי סאי' וניי' דאיכא כנור
 סמנגן וסליו, ואין לודך להגהת קרצן עדה צר"פ החליל צסיכי קרצן
 ד"ה דלנח): אלא קרמייחא לא מתחשבא. כנ"ל: ר"ה בשר"י אדם
 צריך לקרות. כנ"ל (אצל צצודרהס סל' ק"ס סעתיק כגי' שלנו):
 (ד' ע"א) דבריד חבטל בחייד. כנ"ל (אצל צפ"ד דעצת ס"ז גרסי'
 זירושלמי דצריך וצטל אחס צפייד): (ועי' צנ"כ צסה"ר טס)
 (ע"ז) לית באן אכילה פסחים דהנינן. כנ"ל, (ולפ"ז סוצר זירושלמי
 כש"ס דידן צפסחים דנוקי סהיא דספספא לאחר חלות ונינח
 סה"י כראצ"ע וזירושלמי סלהי פסחים נני' כן הוא לפי סגהת סק"ע
 טס, וקאנר זירושלמי לכיון דאיכא סתנח כראצ"ע ח"כ ונסתנח
 ונחני' דידן נני' כוותי', ולא ס"ל להזירושלמי צזה כלל דספ"ז דוגילה
 לצבות אכילה פסחים ולספוקי מראצ"ע כדאי' צס"ס דידן טס, ונדלח
 סציח זירושלמי ונחני' דאיכא וקוונן ס"ו דס"ל דלר"ע נני' חסור
 לכתחלה לחכול כ"א ע"מ וכונ"ס רש"י צפסחים (ג"ג): ד"ה צענת,
 וסלח כדצרי סרסצ"ח צתסוצה ח"א ס"י תנ"ס, וכ"ס סיעתו צציחורו
 לחו"מ ס"י תע"ז ס"ק ס' כפרש"י): שיהא ניבר בין הצבועים הסמוכים
 חני

(*) חל"ל ארבעים.

חני כו': וראיתם אותם אין כתיב כאן. כל"ל (וכ"ו סטעתיק צס'
 כפו"ס): ויום דומה לרקיע ורקיע דומה לספיר וספיר דומה לכסה"כ
 כו': ר"ח אמר הלכה כהדא דאחרים כו': כמ"ד בין תכלת ללבן
 אמר מר עוקבא הוותיקין כו' תפלתו עם הנה"ח דתני אבל אמרו
 מצותה כו' ולגיל' הספרים קטס ונס סוסיף ונר עוקבא על סכרייתא
 (לצל סכרייתא דנולחמות פ"ג גי' דידן על ככון): וכי יש הלכה בשוכח
 אלא כך הוא. כל"ל (וכן סעתיק דנולחמות):
 (ס' ע"ח) לאחד מהשוק וקנך מגודל כו'. (וכפכס"י דלל סכרייתא
 צמי'): אע"פ שאינו מראה חותם וסנטרין שלי. כל"ל:
 כחומרי דדין אבל משיצא בת קול. כל"ל:
 (ע"ג) מפני מה קורין פרשיות הללו. כל"ל: ולא בית חבירך
 רשב"ג בשר"י בר זבידא כו' פרשת בלק כו' ובכתובים
 תמן תנינן כו' והן ברכו וקראו י' הדברים כו' למשה בסיני א"ל
 הממונה כו' והן ברכו מה ברכו ר' מתנה אמר בשם שמואל זו
 ברכת תורה והלא לא ברכו כו': וברכות הענית צבור אלו
 ברכות שמקצתן כו' אחר המזון ומברכותיו של אדם ניכר אם
 ת"ח הוא אם בור הוא הא כל שאר ברכות. כל"ל:
 (ו' ע"ח) בשר"י המלך משהוא כורע. כל"ל: ככפים הללו שלא
 נטלו מבנין בהמ"ק. כל"ל: ובלבד במוזנים ר' יוסי בר
 סליק כו' בכל לב ובכל נפש עצמותי תאמרנה [כל"ל] וינחם פי'
 ונשתמוס] כו' או הדא ר' זעירא סבר לקרובה כו', תחלה וסוף
 מלתא דחנן ברבא כו'. כבר ניחת הוא תני ובלבד שלא ישוח
 יותר מהאי ר' שמואל בר נחן אמר מעשה כו' והעבירו ר' חנינא
 בר חמא ר' אמי א"ר יוחנן כו' גער בי' א"ר ירמו' ובלבד שלא
 יעשה כהדין חרוינא אלא כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך
 אלו ברכות כו' (ועי' דביסורו סי' קי"ג ותנייהו חיד' לל סס לקוסיט
 סוג"ל ונונלך, גם עלתפי צתסו' סכרייתא סנק' פלך סדור סי' ק"ד
 סכרייתא סוכר כדכרי סוג"ל). והא סופה א"ר יודן מטבע ברכות
 כך הוא מטבע קצר פוחח ל"ל:
 (ע"ג) יצא כך א"ר אחא כל הברכות מעין חתומיהן. כל"ל:
 מחני' פליגא מזכירין יצ"מ. כל"ל: נחית לתמן חמתין
 מתחילין וגומרין ולית לון מה דאנן אמרין דחמן אמרין. כל"ל,
 פי' דכצק דהתס סכרייתא ונחילין וגומרין פליגו סכרייתא דהתס
 ולכצק דחמן: בעשה והי' שמך אברהם. כל"ל: מארץ צפונה. כל"ל:
 ומצרים טפלה וכה"א לא יעקב כו' שמך לא שיעקר שם כו'
 ויעקב טפל וכה"א אל תזכרו ראשונות אלו המלכיות וקדמוניות
 אל תחבוננו אלו המצרים הנני עושה חדשות עתה תצמח כו'

פגע בו ארי וניצול מידו התחיל מספר מעשה הארי ואח"כ פגע בו הנחש כו' כך ישראל צרות אחרונות כל"ל: (ע"ג)

פרק שני

(ז' ע"א) ז"א שאין הברכות מעכבות התיבון ואינו מפסיק ולא תניתה והכא אע"ג דלא תנית' צריך לברך א"ר יוסי ז"א צריך לברך בירך צריך לבזבז בכולם אל*) נשמענה מהדא כל"ל: אע"פ שלא כוון לבו בפ"ב צא כל"ל: פסוק ראשון בלבד אדא תני עד ושנתם ר' מנא אמר משום ר"י שאמר משום ר"י הגלילי כל"ל: והוא ששמע על הסדר פי' שלא יחס צין קול לקול קול אחר שאינו ונהסדר עדיין לאו אעפ"י ששנוע אח"כ כל הסולות הסלכים אינו יוצא כיון שסוף כ"כ לריך שלא יחס קול אחר מפסיק (עי' צע"ה) סי' תק"ץ ס"ק כ"ז): כדי שאילת שלום תלמיד לרב ויאמר לו שלום כל"ל: אין דור שאין בו ליצנים כל"ל (וכ"ס צע"ה) טוב וז' קכ"ז): מפני מה הוא משיב מפני הכבוד או לכל אדם נשמענה מהדא רי"א בפרקים שואל כו' ומשיב לכל אדם הא ח"ק שואל מה"כ ומשיב מה"כ ובאמצע שואל כו' הא (תנא) קדמייתא שואל מה"י ומשיב מה"י כל"ל (תנא קדמייתא ר"ל ר"נ): ר"ח בש"ר יוחנן אדם לובש תפילין כו': לא הוי לביש אלא דארעוי' כד הוי אויל מסחי כיון שהי' מגיע אצל האולירין הוי חולצם וכד הוי נפיק מסחי הוו יהבין לי' ואינו אסור משום ערוה א"ר חייא בר בא אפיקרסין הוי' לבוש מבפנים א"ר יצחק עד יעקב חרמסורה לא הוי' לובשם וכד הוו מייחזין לי' הוי' אומר כו' (ועי' צס' סתרוני' סל' תפלין צע"ה) סעודות ונקיים נוסחא שלנו (ועי' ע"ג) קלמ' וצריטי"א פ' סוקול):

(ח' ע"א) נשים שאינן חייבות בת"ת אינן חייבות בתפלין מיכל ד"ק א"ר חייא בר בא כושי' כל"ל, וסא דנויכל ענין צפ"ע סוף: עד יעקב חרמסורה לא הוי' לובשם כל"ל: ר' יונה בעי אהן צואת דעל כו' אסי הורי לר' ירמיה מעביר לי' כו' כל"ל: מאן דחני פעמים ניהא מאן דחני פ"א הא אכיל כו' כל"ל (וכ"ס צפני נוסח): ר' ועירא בשם ר' אבא בר ירמיה לא יכנס כו' ותפליו בידו מתניתא פליגא על ר' אבא בר ירמיה נכנס אדם כו' מבזילין ר' יוחנן כד הוי ספרא בודי' וכו' הוי קאים בון בראשונה הוי נוחנן כו' (סוקסס להגאון לגי' דידן נחסי סנא דקאונר ונתניתא פליגא על אבא בר ירמיה, סא על ר"י נוי פליגא לענין ספדים):

(ע"ג) דיודי ר' חסדא בתרומות דהוא דלא דר' יוסי אתא ר' חנניא בש"ר חסדא ואמר דר' יודא הוא אר"י בר בון ע"כ

(*) כל"ל ח"ל וסוף כ"ס אה לבו. איתמר

איתמר דהיא דלא כר' יודא דתנינן חמשה אחרנייתא ולא תניחה
 עמהון הוי סופך מומר דהיא דלא כר' יודא. כ"ל (יגעתי לפרש
 גי' זו ולא ונלחתי, גם רחמי צהגותיו לתרוונות וצפי' ונשניות של
 הגאון שם הגיה צע"ח וצכ"ו סכתוב כאן דר' יודא הגיה דר' יוסי
 וכנוו סהוא צירושלני שלנו. ואני אומר קיינו שנים וצטלו אחד,
 והיא הנוסחא הנכונה צהגתו. ונ"ל לפרשה דה"ק דיש לפרש כדר'
 חקדא דלית כאן חרש וצ' טעונים, או דס"ל דר"י אפי' לכתחלה
 נמי שרי ואיכו צעי לחוקמה כר' יודא (ונדליירי ר' יודא שם ולא
 פליג אחרש, עי' צחי' הרש"ח), א"כ דס"ל דר' יודא מודי לכתחלה
 והא דנחש חרש, או ונשום דלא ניחא לי' לניינר דחרש לכתחילה
 ונשום דדוניא דטוטה וקטן קתני כדאי' בצצלי או ונשום דסתם חרש
 שאינו נודר ואינו טוונע (ואע"ג דנלינו יולאים ונכלל זה כדאי'
 צירושלני לתרוונות וכן פירש"י צונחמות ס"ד ז' דחרש דסתם טוונע
 ואינו נודר). וכ"ו צין הכי טעמי, לטעם הרש"ח ע"כ ונתי' לתרוונות
 ר' יוסי היא והא לתרוונתו תרוונה ונשום דצרכות אין ונעכצות (אצל
 ידי צרכה לא ילא כדקאמר ר' ונתנא דלר' יוסי צונגילה דרצקן נמי
 דיעצד לא, ויש לגמגם צזה), ולטעם סז' שהיא לתרוונות כר' יודא,
 ואמר ר' יוסי להעיקר כטעם סז' ונתי' לתרוונות דר' יודא ודלא
 כר"י (והטעם דנפרש ר"י צר צון), ור' חנינא קאמר כטעם סח', ונסייע
 ג"ס צר צון לטעם סז' דנתי' לתרוונות דלא כר' יוסי, דלר' יוסי
 כיון דלא ילא י"ח צרכה אלא לתרוונתו תרוונה ונשום דצרכות אין
 ונעכצות א"כ סו"ל לנתי' חרש הנודר ואין טוונע צהדי ה' אחרנייתא
 דאלם וערוס וצ"ק ונשום צרכה לא יתרונו ודיעצד תרוונתן תרוונה
 דצרכה אין ונעכצת, אלא וודאי דאיתא כר' יודא וצדעיצד ילא י"ח
 צרכה ג"כ להכי לא ונלי לערצינשו צהדי חנשה אחרנייתא, להכיר
 לא י"ח צרכה דאלם וצ"ק אין יכולין לצרך כלל וערוס אפי' ציך
 אין צרכתו כלום, כן נ"ל לפרש דצרי הגאון (ד"ה ד"ל ונצחאצ יסן).
 והסכס ר' ילחק פרענקיל צהגות לנשניות דגאון צסופו סחר לפרש
 דצרי הגאון דצרכים לחוקים וסגי' דצצרי, והנלע"ד נכון כתצתי):
 שם שרנו לך ולא יימר שם הללנו לך כו':

(ט' ע"ח) ומהם שמונים וכמה נביאים. כ"ל: נחקצו הגלויות
 הרין נעשה והודים נכנעים כו' וחני כולל של מינים
 ושל פושעים במכניע ודים ושל גרים ושל זקנים במבטח כו'
 ירושלים מה טעם אחר ישובו בני ישראל. כ"ל: למבול ישב
 שכילה את הפורענות כו'. כ"ל: שמעי' קלי' דר' יוחנן מחדא
 מילה. כ"ל: קדמו ארקפתא או ריש גלוחא. כ"ל (וכ"ה גי'
 ערוך ותוס' צר"ה ט"ז ע"צ):

(ע"ג) וחני פועלים מתפללים כו' התאנה ובשאר כל האילנות כו':
 ואם הו' עליו משאוי פחות מד' קבין כו' (וכ"ס זט"ס דידן זט'
 סוקקבל): ומוין מטבע בידו היו צוררין לפניו אסור לאחריו מותר
 ולמדת הדין כו' בלבד בידך ר' יוסי הו' צוררין ותופסין בידו א"ר
 יוסי בר אבין הורי ר' חתני' כן. כל"ל: ר' הונא אמר הודא
 אמרה ק"ש ותפלה א"צ כוונה. כל"ל: באלמנה ד' לילות תני
 לא יבעול אדם בחולה בתחלה כו' ואחרים מהירים א"ר יעקב בר
 זבדי קשיתה קומי ר' יוסי מה בינה לשובר כו' לעשות לה פה
 אמר ר' יוסי ב"ר אבין טעמון דאחרים כו'. כל"ל:

(י' ע"ח) ואסורה ליטול ממנו כוס של ברכה. כל"ל (לפי גי'
 בגאון זמנס טרם סרז"ד זשער ספריס לסוכים דאסוק
 לסלום כוס של זרכה לנדס. אזל לספרי' שלנו דגרסי וזוננא ח"ט,
 דסוי קבלה וזונס וזונס נגיע' סוז וכוס של זרכה זכותא סוז כונ"ט
 סרז"ד סס): לגבי ר' אחא א"ל ר' אמי הו"ל עובדא כו' בר'
 נתן א"ל לא כך אולפן רבי ר' אמי הו"ל עובדא שאל לי'
 לרחב"א והורי לי' בר' נתן א"ל דלמא תרו עובדי כו': א"ת
 רבנן דהכא רברביא קומי ושאל לזעירי' כו': אחר המטה מרחיצין
 ומקום שנהגו שלא לרחוץ אחר המטה אין מרחיצין ובדרום
 מרחיצין. כל"ל: מהו דיסחי א"ל מותר אין דלא יסחי ימות
 אין בעי כו': ראו אותו טובל לא ידעינן אם לקרוי אם להקר
 גופו. כל"ל (וכ"ס ססי' גי' זצניו סנואל סזתוס' ט"ז ע"ג): א"ל
 בדה אחון מודעון חילי' בא להודיעכם. כל"ל: כיני מתני' אין
 בני עבדים מקבלים חנחומין על אביהם תני מעשה וכו'. כל"ל
 (עי' זפי' וזשניות של סגאון): לא צורכא אלא לגנו מהו לרעות
 בגנים אלא דודי זה הקב"ה כו' אלו הצדיקים שביניהם שמסלקן
 ליטען בישראל כו':

(ע"ז) אמרו לי' דלמא דאחשר לן אתא מחווה לון כיון שזרחה
 החמה והחליעו. כל"ל: פגע בי' חר חורין א"ל קלא
 בשמויא. כל"ל (וכ"ס ונדזני רש"י ז"ק קי"ז ז'): דלא כיעסתי
 עלוי דסברית מנהגא. כל"ל:

(י"ח ע"ח) לשם שמים ולא כן תני כל דבר כו' הצבור כל דבר
 של צער הוא כל הרוצה כו'. כל"ל (ונכ"ס לי' לפרס
 גירסתו דונקסס ס"ס חר"ג ור' יוסע דסא סכא דזר של לער סוז
 ואפי' אין כוונתו לש"ס שרי, וזשני ר' זעירא וזלזל שלל יזב
 סורנין, כלוונר כשיש אחריס אתו וסוז פירס וזשני סוי
 וזני סורנין ולהכי אי לאו דכל וזשניו לש"ס שפיר סקפיד
 עלי' ר"ג):

פרק שלישי

(סס) אר"י בר בון ואין ביני נימא הלכה כר"א בנתינה כל"ל (ועי' צנדרס ויחי פדס' ק' צנ"כ פי' לפי נוסחא שלנו); וכשמח ר"ג הזקן ביון שיצא כל"ל: דרגש נוקפת ואינו כופה רשב"א. כל"ל: ויורדון בה סמטה ודיו. כל"ל: (ע"ג) לא תקבלון עלי אלא יומא דין אבולא ר' יצחק בר' דרב. כל"ל (אבל צניאורי הגר"א ליו"ד סטע"ח ס"ק י"ג פי' נוסחא דין לנכון): אחת עונתא דמצלי ושאלין כו' שאלחין לי למצלי (י"ג ע"א) רר' יודא נשיאה שלח בחר ר' מנא ולא סליק אם בחייהון כו': מהו לצאת א"ל אם מפני סכנה כו' אטרח עלי דר"י זמר כו' (וכ"ס ציכוסלני דסזיעית פ"ו ועי' מדוסי וסר"י טכאני צקדוסיין ל"א ע"ג): (לבדק הבית והוא מגיב לי' משהכהנים מעכבין בשחיטתה מעל נימר כד הוי רחיק כו', כן הגי' צנדרס קסלת על פסוק טו"ז ללכת אל צית אל כו'): הדיא דחנין העומדים בשורה הפנימי' פטורים והחיצוני' חייבים והדיא דחני העומדין משום כבוד כו' בינו לבין העם משנה ראשונה כו' משפחות עוברי' ואבלים עומדים משרבה החרוה התקינן שיהי' המשפחות עומדין והאבלים עוברי' אר"ש בן פוי החזיר ר"י בן חלפתא בצפורי הדברי' ליושנן. כל"ל: (ע"ג) הווי יתבין אמרין סוכה נהגת בלילות כו' סוכה אפשר לה שלא להבטל ת"ת א"א לה שלא להבטל. כל"ל: מה שהן אומרים אבל אמרו וחהא לו. כל"ל: ט' קבין מים טהור לעצמו אבל אינו כו' וססלך ניוותר:

(י"ג ע"א) אמר ר"י בר טוטס ר"א בשר"א. כל"ל: חולה א"ר אמי אם הוא גרם לעצמו כו' ותיצת טסיננט ונטתו ניוותר: אם הי' אדם מצונן עשו אותו כמעין כו': (סס) (ע"ג) צריך להרחיק ממנו ד"א מי רגלי' עצמן נותן לתוכן מים כ"ש כו': ושלפני המטה לא יקרא אבל מרחיק ד"א וקורא רשב"א אומר כו': אפילו רוקק כדי שיהא פיו נקי כו' (וכ"כ צניאורי ל"א ס"ד ס"ק י"ט): דרקק אמנטולן כו': עד שיהלך ד"א אף המן יהא אסור אני אומר כו': בשם רב אפי' עשו' כעצם אסורה א"ל חוקי' אתה מחמיר בצואה יותר מן המים או כהדיא דגניבא א"ל צואה אפי' עשו' כעצם אסורה מפני שמושמה קיים. כל"ל (גי' סגלון צזה יגעתי לפדס' ול"א ונלחמי דוואי קסיף ליה לחוקי' הי ונמניל כל"ל ויתר ונמניס סל וניס

דרצנן ונדלורייתא לא חסור אלא כנגד העמוד. וניחא י"ל להירושלמי
 פליג ע"ז, ותדע 333333 שריקן ויה"ט ספק וני רגליס והירושלמי קאמר
 לעיל אף תמן יתא חסורה אכי חונר אחר זא כו' ש"ו דס"ל ספק
 ונ"ר חסור (אך יש לדחות דאי' זה דהאי אכי חונר לאו דוקא אלא
 וודאי הוא), ח"כ סוצר הירושלמי דנ"ר נני דאורייתא. ולפי נוסחא
 שלנו יראה לענ"ד לפהם הירושלמי דה"פ דחזקי' חונר על ר' אבא
 [דחונר] דלואס עד שתיצט כעלס הא יצטא כעלס ונותרת ואמר חזקי'
 דלפ"ז הוי מניס חונור ונהלואס וזה תיננא לו (דלואס דאורייתא וניס
 דרצנן), וסצר ר' וני דפירושא דניילתא דר' חזקי' הוא ונשום סב' קזקי'
 ודננא צנפטו דר' אבא סוצר צניס כגניצא דכל זונן שרשונס ניכר
 להכי קאמר חזקי' דלר' אבא דלואס כעלס שריא חונור וניס ונלואס,
 אבא צאנח פליג ר' אבא לעיל להדיא ואמר וניס כ"ז שנטפיחין וא"כ
 אין חונרל וניס ונלואס, והסיצ לו ר' חזקי' דלא זה הי' כוננתו אלא
 דהפי' תלונר לואס כעלס חסורה, ונ"ו הוי וננש' קייס אבא וניס אין
 וננשו קייס (ולפ"ז נובח דונטיפיחין היינו שלא ע"נ להטפית וכדעת
 רבננ"ס דאי ע"נ להטפית וודאי חסור וננשו קייס לענין כל דצב.)
 ואפ"ה חסור. וגי' רח"פ דגרס אבא וסור רצ ח"ט טפי לפי פירושי
 דאי גרסי' ר' אבא נרין לדחוק ונ"ט לא סקסא לר' זעירא צטס
 רצ ג"כ כיון דונסיק דעטוי' כעלס נני וננש' קייס וכו') : עד
 כדון זב שראה קרי כו' עד מ"ט דר"י סכל יתור וט"ס :
 (י"ד ע"א) מה נפיק מבינהון ראה קרי ואח"כ ראה זוב א"ת
 מועיל מועיל הוא א"ת שאין שם לטומאה קלה
 אצל טומאה חמורה עד כדון שבאת ט"ק לבסוף באן באת לו
 ט"ח בסוף נשמעינה מהרא כו'. כל"ל (על' צירושלמי פ"ג
 דיונא ס"ג וצק"ע סס) :

פרק רביעי

(סס) כך זכני לראות במערב כו' (וכ"ס צצ"ר פ' ס"ח) :
 (ע"ז) בימי מלכות חשמונאי היו משלשלין להם כו' (וכ"ס צפ'
 נכרזס צצלי) : ר"ח בש"ר יוחנן חפלת המנחה וחפלת
 המוספין כו'. עי' צתוס' ישניס יונא ל"ד. ד"ס העולם :
 (כ"ו ע"א) זכא אמר הכין כאן ליחיד כאן לצבור ר"ח בש"ר
 יוחנן כו' (וכ"ס צאצודקסס טענ סני) : ולא ידעין
 דהוא תעניתא א"ר אילא קורין ברכות וקללות ר' יודן קפודקיא כו' :
 אלא מחמת ר"ח והרא שאילתא דספרא רבי מפקד כו' :
 (ט"ז ע"א) אם יאמר לך אדם י"ו הם א"ל של מינן כבר
 קבעום ביבנה כו' י"ט הם א"ל וזכרתי את בריתי יעקב

ואף

ואף את בריתו יצחק ואף את בריתו אברהם ליה הוא מנהון
 אם יאמר לך אדם י"ז הם אמור זכור לאברהם ליצחק ולישראל
 עבדיך מנהון ר"ש בר נחמיני בש"ר יוחנן כו'. (ועי' צפ"ל ונשניות
 לסגלון פי' גירסתו סלזו): [צרה וצוקה שנאמר ויצעקו אל ה'
 קן גי' ערוך ערך קצל ע"ס]: התיב ר' יוסי והא מחני' פליגא בכל
 יום מתפלל אדם מעין י"ח במוצאי שבת כו':
 (ע"ז) לאלקים השתחוה אין כתיב כאן כו': [מנן בניו לתלפיות
 א"ר אבין כו'. כ"ס סג"ל צסי"ס רצס ע"ס כנגדל דוד]:

פרק המישי

(סס) אלא מתוך דבר של שבת שכן מצינו כו' [אזי ל"ל דבר
 של נחמה של תורה]:
 (י"ח ע"ח) והוא א"ל י"א וכמה מעלות בתרומה כו':
 (ע"ז) [וארעא תפקדי' תפלוט. צפקי ר"ח ס"פ ל"ד ונשנע דנפשת
 על הטל של תמיית הנתיים ורפאים לטון רפואה: בדייקת
 נחתיו לאביהם. כ"ס הגירסא זיכושלנוי פ"ח דתענית]:
 (י"ט ע"ח) אמר ר"י בר בון אלון דמהרגמין עב"י כמה דאנא
 רחמן בשמיא הוו רחמני' בארעא לא תקח אם על
 הבנים לא עבדין טבאות שעושין מדותיו כו':

פרק ששי

(כ' ע"ח) שותירו לו המצות. פי' הצרכות שעושין קודם שנסתם
 נאותו דצד (ולין נראה לדמו"ר סגלון לפת כסר"ס
 דלחמונות ונעשיות קאי): ומתניתא לא אמרה כן חוץ מן הפת
 כו' ופת לאו שחוק הוא כו' אעפ"י ששחוקים הם בעינם הם כו':
 (ע"ז) כל שאומר אחריו ג' ברכות אומר לפניו המלמ"ה וכל
 שאינו אומר ג' ברכות אין או' לפניו המלמ"ה התיבון. כ"ל:
 מ"ד שנ"ב בההיא דשחוק מ"ד בורא מיני מערנים כו'. ופי'
 סר"ס טעות ונוחק:
 (כ"ח ע"ח) (אלל תני ונצרכין על הדגן כססורא ונן סנוצמר כו'
 ג"ב חלו סנוצרות סצצרכות. חטין, שלניס, גדולה,
 נקי, טסורה. חטין עדיף וכולם ולכן חס לפניו חטים הגס שהיא
 פדוסה וקטנה ואינה נקי' וטוואה היא עדיפא לצדך עלי' ונגדולה
 ונקי' ושלונה וטסורה ואינה חטים, וכן שלונה עדיפא ונגדולה ונקי'
 וטסורה, וגדולה עדיפא ונקי' וטסורה, ונקי' וטסורה על חזיה
 טוואשי חוואה א"י חנוסה טיולס יצדך):
 (ע"ז) מה פליגי ר"י ורבנן כשיש בדעהו לאכול פת כו'. פי'

דלז חינו ונצק שום צרכה אחרונה חלל יולל צצטמ"ז להכי
 ס"ל לרצקן סלין חשיבות צוניק ז' ונשאר ויניס, אבל אין דעתו
 לאכול פת כו'. דלז על ויין ז' לריק לצדק לאחריו ונעין ג' צרכות
 ועל שאר ויניס חינו ונצק (הגאון לשיטתו צציאורו לאו"ח וצפי'
 ונשניות דצונן הונסנה לא היו ונצטכין צנ"ר), וודלז ויין ז' עדיף
 ונכח זה לצדק עליו צתחלס, וא"ר בא וצריך לברך בסוף כו'.
 חפי' כשאוכל צסעודה לריק לצדק דלז פטר לי' צצטמ"ז וא"כ לדידי'
 ע"כ לא ונחלקיקין צין דעתו לאכול פת לאין דעתו לאכול פת דנאי
 סנל ופליג חריצ"ל: כ"ע מודי שאם יש ביניהם ממין ז' עליו הוא
 מברך הדא גרזומתא ר"י בשם ר"א מברך אתורמסא ואידך
 נעשה טפלה דתנינן תמן כל שהוא עיקר כו' ופותר את הטפילה
 א"ר לוי על שם אל הגזול דל כו' (עי' צזית רעקן על סילקוט פ'
 צונדצר רנז תרל"ס סצנכ"ח אסתוויטתי' סירושלמי סלז ע"כ נדחק
 סרצס סס): חמתין נסבין ויתא ומברכין עליהם א"ל ועבדון כדון
 כו' לר"ש בר נחמן אמר בשם ר' אבינא כו' לרש ירחא ונסבין
 ענבין ומברכין עליהן ולא מברכין בסופה. כל"ל: זכל הסמוך
 לארץ קודם ותיצת לכל וייתר: בתר בילני. פי' אחר ונצקן דלז
 כסרל"ס (עי' צרל"ס צסס הגאונים): ר' הונא אכל תמרי. וכ"ס

צנל"ס וצת"ר: זכ"ל וז"ל סע"ז
 (כ"צ ע"ח) אינון עיקר נגיסתי. כל"ל (וכ"ס צת"ר): מכיון דהוא
 יחדי כו': ר' מרינוס בר' אושעיא כו': ולא פליגי
 מה דא"ר יהושע כשהי' בדעתו לאכול בסוכה זמה דאמר שמואל
 בשלא הי' דעתו לאכול בבית אחר. כל"ל (וכן גי' סתו' צפסקיס
 ג' ע"צ ד"ס ידי קידוש): אפור למימר אסותא בגין סכנתא.
 ז"ל סתו' כל"ל (וסעקוד גריס לננינר לי' זע"ע"ס): זכ"ל סתו' ס'
 (ע"צ) ולכל מים שאינו צמא להם. כל"ל: זכ"ל סתו' ס' (ז"ל)

פרק שביעי

(כ"ג ע"ח) לשני קטנים נצרכה, שאם הי' קטן עושין אותו סניף
 ספק עושין אותו וודאי כו': אוף הכי עושין אותו סניף לשלשה
 א"ל מה תמן שמוכירין את ה' כו' עושין אותו סניף כאן שאין
 מוכירין את ה' אין כו': א"ר יוסי כמה זמנין אכלית עם ר' חלפתא
 אבא ועם רבי חנינא בר סיסי חביבי ולא כו': וג' ירק א"ל
 מומנן ששה פת זד' ירק א"ל מומנן ר' אבינא כו': ומצרי' לוי
 מיני' דלא שאלתי' ר' ירמו' כו': סתו' ס'
 (ע"צ) ומה נאמר על המזון שלא אכלנו זמר על המזון שאכלנו
 א"ר יוחנן חלוקים כו': וכא דפשיטא לי' ברשב"ג והתני

ב' פת וא' ירק מומנן מחניתא כרשב"ג דתני רשבג"א עלה
והסיב עמהם אפי' לא טבל עמהם אלא בציר ולא אכל כזית
דגן מומנן דברי חכמים ר' יעקב בר אחא בש"ר יוחנן לעולם
אין מומנן עליהן עד שיאכלו כזית דגן. כיצד מומנן כו' (הגסה
זו חניס ונזופרת כן צכ"י סרז ונוסר"ס רק צראשי פרקיס, וכנודומה
חני סכוונתו להגיה כנוו סכתצתי, וז"ל הגסה ונ"ו סרז ר"ס ונתניתא
כרשב"ג דתני רשבג"א עלה וספיז ענוסה אפי' לא טבל ענוסה חלל
צזיר ולא חכל כו') :

(כ"ד ע"א) לשני בתים צריכה. כל"ל, וגם לריק להסוך סניינרות
ולסגיה כן א"ר יוחנן הן נכנסו משעה ראשונה ע"מ
כן ר' יונה ורא בר זימנא בש"ר זעירא לשני בתים צריכה אלן
בית נשיאי כו' : דמו בראשו והא"ר יוחנן והוא שלנו כו' :

פרק שמיני

(טס ע"ב) א"ר יוסה מדברי שניהם כו' כלום טעמהון אלא שב"ש
נתחייב בקידוש היום עד שלא בא היין וכאן הואיל
ולא נתחייב באברלה עד שלא בא היין יין קודם כו' א"ר מנא
כו' כלום טעמון דב"ש אלא דקדה"י גורם ליון שיבא וכאן הואיל
ואברלה גורמת ליון שיבא הברלה קודמת. כל"ל: וקשיא על דברי
ב"ה במ"ש ממ"ג יברך על המזון נר קודם יברך על הנר היין
קודם יברך על היין המזון קודם עבר כהדא א"ר יודא כו' שבש"א
נר ואח"כ בשמים ובה"א בשמים ואח"כ נר. כל"ל:

(כ"ה ע"א) לוי אמר נהי"ק. כל"ל: מכיון שיש לו סעודה אין נרו
כובה כו' : נשמעינה מהדא האשה שהיא ט"י לשה
העיסה וקוצה לה חלתה ומפרישתה כו' והדא אשה לא בתוך כו' :
(ע"ג) הא דאתון משכחון מיא נסבון ומסחין ידיכון ומתני כו' :
אשכחי א"ל יתי למיכל יהיב לי עגולא לקצי כו' לרב
הונא דהוא אנשא רבה כו' : קטעין ולא ידעינן מאן מברך כו' :
פרורין כזית ומניח פחות מכזית ונוטלין כו' הבית בש"א מנגב
ידיו במפה כו' מתני' בשלחן כו' : טופח ומטפיה מחלפא שיטתי'
דב"ש תמן אמר טהור והכא אמר טמא הכא בעינו תמן בטל
אנב גופו כו' (ועי' צפי' סרלצ"ד צעליות) : שבש"א מאור ואח"כ
בשמים ובה"א בשמים ואח"כ מאור כו'. וכ"ס צגמלל: בש"א
שמן ערב בימינו וכוס בשמאלו אומר על הכוס כו' ובה"א כוס
בימינו ושמן ערב בשמאלו כו' :

(כ"ו ע"א) המיונם. פי' צרי' סמלי' חלס וחלי' סוס: מה עשה ענה
זימן חמורה כו' מביא עליהם דבר שמויקן כו' : תחת

כל השמים ישרהו כו' ונתיירא אדם ואמר הוא שכחוב בו הוא
 ישופך ראש כו': וחמשה בשלהבת הגחלת כרגלי הבעלים ושלהבת
 בכל מקום הגחלת של הקדש כו': וישראל שהדליק מגוי מברכין
 נוחא גוי שהדליק כו' (על תיצות ניחא גוי ונלחמי נחמק):
 (ע"ג) ויבדל אלקים בין האור ובין החשך ריב"ס א' הבדילו לו
 ורבנן אמרי הבדילו לצדיקים לע"ל משלו לאדם שהי' לו
 מנה יפה והבדילו לו א"ר ברכי' כך דרשו שני גדולי העולם ר"י
 ורשב"ל ויבדל אלקים הבדלה וודאי משלו משל למה"ד למלך שהי'
 לו שני אסטרוליטין זה אומר אני כו': איזהו מקומה אחמה א"ר
 תנחומא כו' שלום משויצרו עושה כו': שמא ישכח וישחה הא
 אחר. והסאל וייתר: כוית הא מתני' כו' שמע ולא ענה כו'. לענין
 סלל נסתעי צרייתא כו': בעון קומי ר"ח בר בא שמע ולא ענה
 יצא כו': ואינו אומר ברוך שאכלנו משלו אא"כ אכל: דין
 דמברך והוא ענה ולא ידע כו'. וסרי"ג גורס דנמיצ לצדך:

פרק תשיעי

(סס) ועל נסי רבו הי' אדם מסויים. כל"ל:
 (כ"ז ע"ח) מתבלע מן העולם א"ר אבון מי ימלל כו' פגמה אר"ש
 ב"נ מי ימלל כו' כגון אני וחבירי. חני הפותח. כל"ל
 (עי' צט"ח צמגילס): בסליוס אגוסטוס קיסר. כל"ל, (וכ"ס צערוך
 ערך צסיליוס): זרועו בקדושה נורא ואדיר בקדושה. כל"ל (עי'
 תנחומא פ' קדושים ומדרש תלים ע"פ יוסף צמניס יסמק): קרוב
 לבריותיו כמפה לאוזן כו': הרי יוצא ליהרג היבין הוא. כל"ל:
 (ע"ג) [קרא עליו כופר לצדיק רשע (ונשלי כ"ח), כ"ס סגירסא
 צמדש טיס"ס פ"ז פ"ז וצטוט"ט תלים ומזנור ז' וכן עיקר]:
 (כ"ס ע"ח) לב עובדי' לעובדיך חני ר"ש בג"א אוף בח"ל צ"ל כן
 ולא נמצא מתפלל על הגוים א"ר יוחנן כי מי אשר
 יחובר יבחר כתיב אל כל החיים. כל"ל: *אבדה תקוה א"ר אחא
 כי מי יחובר כו'. והסאל וייתר כסן ונ"ל לנטיס כנו סלכתוז סס:
 בריות נאות בעולמו וכי דרכו של ר"ג כו': קרא הגבר אומר ברוך
 הנותן לשכוי בינה שנא' מי שח בטוחות חכמה כו' לשכוי בינה תני
 ר' יודא אומר ג' דברים כו' שאין האשה מצוה על המצות הרואה
 אוכלסין אומר כו': וליבן וניפץ וצבע כו': אין רעש אלא להפסיק
 מלכות כו': דין פ"א בכל יום אחא ר' אחא ור"ח בש"ר יוסי
 במרודין כו' מברך על כל פעם ופעם חילי' דר"י מהרא הי' יושב
 כו' פעם ופעם הי' יושב בבהכ"ס או בבית ספוקריא כו':

אלא

(ע"ג) של תורה אלא שהצדקה נוהגת בחיים. כל"ל: בשעה שאינו
לא יום ולא לילה מעתה אסור ללמוד את בנו אומנות בגין
דכתיב והגית בו יום ולילה והתני ר' ישמעאל ובחרת בחיים זו
אומנות ר' בא בר' דר"ח בר ווא בשר"י. כל"ל: (יבא עלו אם
שמעתיה מר' יוחנן. תינח אס סוף לא סנוע סנוע ר' אצורו סנוע.
אצל צירוסלנוי דסנת פ"ו סוף ה"א גרסי' סנוע ר' אצורו ונר יצא עלי עס
אס לא סנועתיה נר' יומק וכן עיקר ועי' ירו' סוטה פ"ט סט"ו): (לחוך
חצירה ונפסק קורדקייסין שלה והלך ר' מרפון. כ"ס הגירסא
צפסיקתא סי' כ"ג):
(ל"ג ע"א) בהווא דיהב לי' חורן ובעושה נחת רוח לאביו. כל"ל:
ספיקה בידה מלתא דר"ח בר ווא. כל"ל: תרומה ות"מ
ומעשר ראשון בו' ומאכיל את הרעבים בו'. כל"ל: לא ישוו בה
חפציק אלו אבנים טובות בו' חפצים אלו ד"ת (וכ"ס הג"ז צ"ר
ס"פ ל"ה ע"ט) וכן בר"ש ובערוך, (ועי' צפסיקתא פ' ואתחין סיוס
סנועס דלרעין):
(ל"ג ע"ב) והוורע עם החרצנים לוקה מ' אר"ו כתיב שרץ פרט
לאילנות לא חורע כרמך כלאים בו'. כל"ל: תמן אמר
זרעי אילן. פי' שרץ: הכא ריבה הכתוב ואית דבעי משמעניא
בו'. כל"ל: א"ר יונה כד"א לא תקיפו פאת. כל"ל:
(ל"ד ע"א) מפני שכולן מטילין שאור בב"א. כל"ל: ולכבודם
ינוסק [וכן צירוסלנוי נדרים פ"ז ה"א ליתא]:

פרק שני

(סס) א"ת מחובר הוא אפי' מצד א' אינו מפסיק. כל"ל:
(ע"ג) כמה דרמ"א הקוצר לשחת מפסיק כן רי"א הקוצר לשחת
מוחר וכמה דרי"א חיוב בפיהא אסור כן רמ"א חיוב בפיהא
אינו מפסיק כהאי דתנינן תמן א"ר יודא אימת בזמן שהתחיל עד
שלא הביא שלישי אבל משהביא שלישי [אסור] [תוספתא] לא יתחיל
ולס (תמיל) עד שלא הביא שלישי פטור מהלקט שכחה ופאה
משהתחיל שלישי חייב בלשו"פ רש"א אף משהביא שלישי פטור
מהלשו"פ וחייב במעשרות והא אשכחן דרמ"א חיוב בפיהא מפסיק
כדא דתני אכלה גובאי קירסמוה בו' אפי' לא חרש מפסיק ר"ז
בעי כמה דרי"א התחיל עד שלא (הביא) שלישי ואפי' הביא שלישי
מוחר כן רמ"א התחיל עד שלא הביא שלישי אפי' הביא שלישי פטור
מהלשו"פ: באמצע ואינו קוצר מכאן בו'. כל"ל: מדרגות בו' מכאן א'
ופחות מכאן אינו בו'. כל"ל, וצפסיקתא ניומק: אפי' פחות מכאן
לא אחינן בו. כל"ל:

פרק שלישי

(ל"ו ע"ג) (ונתני' סאנסות.) טעמא אלא משום מכניסו כו'. כז"ל:
(מה נפיק מביניהון עבר והפריש א"ת כו', כוודוונני
נרישמותו סכן כולס לסגיס):
(ל"ז ע"ד) דכתיב האדמה כו'. ועל תיצת ון נרסס קו כנרסס
לעיין לנוחקו:

פרק רביעי

(סס ע"ג) אפי' בן אין שומעין להן בעה"ב יחלק בידו כו'. כז"ל,
וקודס ונלת צעס"ז נפסק צטני נקודות: אדם זוכה בר"א
לחכירו ובמציאה. כז"ל:
(ל"ח ע"ג) רובה דר"ל מה אם מציאה כו' רובה דר"י מה מחנה
כו'. כז"ל: אם רצה לפחות יפחות כו':
(ע"ג) ר"י בן חגרא משום ר"מ מחייב כו':
(ל"ט ע"ד) כך ה"י מלמד ר"מ את ר"י בן חגרא שספק כו'. כז"ל:

פרק חמישי

(סס) היא מוצאי שביעית היא כו'. כז"ל.
(ע"ג) קבועים באלו ונותן לו הראשונה כו':
(נ" ע"ג) אפי' חמרין כו' ששכחו פועלין ושכחו בעה"ב כו'. כז"ל:

פרק ששי

(נ"ח ע"ד) ר' יונה בעי כל עומרי שדה של ב' קבין כו'. וססל
ניותר:
(נ"ג ע"ג) מה אם קמה כו' ושכחה ה"ו ניצלת עומר כו' אינו דין שניצל
מדברי כו' גלמד אין מצילין כו' מעומר ומצילין קמה
מקמה. כז"ל: והכא קצירך בגלוי פרט לטמון כו'. כז"ל:

פרק שביעי

(נ"ג ע"ד) שניהם יחידים זה מסיים כו'. כז"ל: אלא שהוא עושה
והתנין נטופה אלא שפבני שהוא עושה הרבה והחנן במעשיו
כו': מחני' רב"ש היא אמ' ר' יוסי ד"ה. וססל ניותר: שהזתים מצויין
יש להם שכחה ר' יונה בעי ההין זית כו' כמי שלא התחיל בו אמר
ר' יוסילא חייב כו' גמיר אחריו אחריו מעומר השכחה הרילא כתיב
חמן אחריו מכיון שכחוב לא תשוב לקחתו כמי שכחוב אחריו
מעחה אין שכחה לגפנים לר' יוסי דלא דריש אחריו: (ע"ג)
המחבואה

(ע"ג) המחבואה אע"פ שיש לו בראשו אין לו תחתיו: ושלשה גרגרים פחות מכאן אשכול:

(ע"ד) כינו מתני' אין לנכרי כרם רבעי בסוריא. כל"ל, וכ"ס בתוס': כמד"א אין מע"ש בסוריא. כל"ל פי' צלל גוי:

(ע"ז) בציר בשעת הבציר: כל"ל סלסל לסגיס. קורות ופירות הקדישו צריכה כו'. וסלסל וניותר:

פרק שמיני

(ע"ח) בחורים. ואהר בן אינו אסור. כל"ל: משום גזל מהקד שהוא יודע כו'. וסלסל וניותר: שאין אדם עושה מצוה בדבר עבירה ר"א בשר"ה כשם כו':

(ע"ט) העוללות עני נאמן כו'. זיתי ניקוף עני נאמן כו' אילין שיעוריא ר"ח הוי יתוב כו' מבני' אהן צררא סמך דא ברתא אמר ר' מנא כו'. כל"ל: לא ראו אותו יוצא ונכנס כו': (חד אמר מרדקין בכסות ואין מרדקין בדאי נפשות. כל"ל סוגיס):

סליק מסכת פאה

מסכת דמאי

פרק ראשון

(א' ע"א) וקשי' על ר' יוחנן לא הנינן אלא דמאי כו':
(ב' ע"א) מה פליגין בפרוס יוחר מאוכל ר' מנא אמר לא פליגין כן אלאד בי ר' ינאי כו':

(ג' ע"א) וקבע ראשון הד"א שמוחר כו': נוטל מן השני שני פעמים שני עישורין ועישורן של עישור כו':

פרק שני

(ד' ע"א) ר"ז שלח שאל לר' אלעזר דצדיקא כו':

(ה' ע"א) לוקח אחת מן הגוי אחת מישראל כו': ר' יונה בעי ושייבס וכו' הביא ג' זה אחר זה ה"ז חגר הביא ג' כאחת הרי הוא חגר או לא. כל"ל: מוליהון דרבנן אמרי פן המינין כו': דמאי ישראל מתקנין וגוים פטורין. עד היסין עד פונדקא דעמודא כו': וודאי בקיסרין: אשתוי לחברין. כל"ל: ובצלים הכופרים וכו' ובני המדינה כו':

(ו' ע"א) (ספיחין מן החנוכה עד הקשוואין. ט"ס ונ"ל) פן יג"כ ומסר

הסיוס*). (מה דר' יונה אמר דמאי בלוקח מן הגינה ומה דר' יוסי אמר ודאי בלוקח מן הבלונקי. כן נשנוע ססי' רופס להגי'):
 זוגא אמר אף אהניות כו': ואורז אסור רוב השדות כו':
 (ס' ע"ח) חנא כל הכל צריך לקבל כו': אבא לבתיכון ע"ה אני כו':
 טהרות ידים מעשרות כו': מחבורתו חורו לומר כ"ז
 שהוא גבאי רוחין אותו מחבורתו יצא כו': הא קמן אין צריך
 קרוב: בעושה בטהרה יפריש הכל כו' יפריש כלום אלא שאין
 מוסרין תרומות (ואס"כ [חזר דצינו] גרס עהרות) לע"ה וקשיא כו':
 (ע"ג) במדה דקה יפריש הכל. ואס"כ ל"ל כאן הא דאמר רבי
 יוחנן צט"ר שנשעון צ"ר יסולדוק הפתו צסוף הפרק עד סוף
 הפרק, ואס"כ ל"ל הא דהמנוני חין כשאי כו': לא על הדא ר'
 אלעזר אמר הדא מלתא. כנ"ל: סמוך לפלטר מעשר הכל:
 דר"מ היא היידן ר"מ ההיא כו'. וסמך ניותר: טפילה גסה לדקה
 וחני ר"ח כן כו': טפלה גסה לדקה וכן פלטר כו': הלוקח
 מפריש א"ר זעירא חשבון שבר כו' משתבר הלוקח מפריש מחני'
 מסייע לדין כו' הרובע. ונתי': מן ההין ולמטן מדה דקה לימין
 מדה דקה*) מלימין ולמטה מדה דקה על דעתיה: ר"י בשר"ש
 בר' יהוצדוק חנאי. סייך לנעלה כונסכ"ל, וקאי על קושי' ללעיל
 אס' בעושה צעורה יפריש על הכל וכן אס' צנדה דקה יפריש על
 הכל וע"ז אר"י צטר"ש צן יסולדוק תנאי צ"ד: שלא מהכנסו בידוע
 שלא נתקן אעפ"כ חנאי ב"ד: בגין דיהיב מדכון טבאות. כנ"ל:

פרק שלישי

(סס) לברור חיל. סס ונקוס: [בפי'] אס לנו כאן, ויהו קצע לנעשר
 סהלינה קוצעת חלונא דחייב לעשר, א"כ צונתני' נניי סכוונה
 כן: מפני אחד שהוא מתקן. כנ"ל:
 (ו' ע"ח) אלון דעברון בכיתן אסור. כנ"ל: חמן חנינן כו' את
 אמר הפועל מפריש. אר"ג נקשה דהוא נאכיל את פועליו
 ס"ו סהפועל ופריש ולקמן חנינן פועל שאינו נאחזין כו' נשנוע אצל
 כשהצעה"צ נאחזין צעה"צ לריך להפריש, אצל ארצקן לק"נ דכאן ויירי
 צעה"ס סצר ע"כ הצעה"צ ופריש ודאמרי פועל ופריש כשהצעה"צ ע"ס
 כדקתני פועל שאינו נאחזין כו' אלא דהקושיא על ר"ג כנ"ל, ונתמן
 סכוונה על נשנה סצכאן וצכא על נשנה דלקמן. וצגירסות סכחוצים
 לפנינו כתב גוררי להגי' תיצת הסועל סצחמן ולגרוס צעה"צ, ונ"ש
 * ואלויו הוא ר"ת ולריך לנחמו, וכוונה נתי' ספיסין מן סמוכס
 כו' עד סקסולין סצסורה סלחמרי' לריך לנחמו, סנ"ל.
 * אולי ל"ל גסה.

וכא את חונד צע"ז להגי' וכא את חונד פועל ונפריש, ובתירוץ כתב
 ג"כ להגי' תנון כו' צלצום צרם הכא כו' סוננויין, ואמר התירוץ הכא
 וין סוננויין כלונור וזו נותר ליתן דנאי ונשא"כ צלצום כדרך סונניע
 לפועל חסור עד שיעשר לפורע חוצו וע"ז לריך לגרוס חונד ר' ונני
 כו' (דלעיל) כפורע חוצו: מ"ט דב"ש חמן אפי' כו': כאן את
 יכול לגודרו כו':

(ע"ז) אלא בוכיי' שנייא היא כו': חוקיה אמר אין מחוסר בעלים
 אלא מניין כו': לא ר"ז צריך כל כך. כנ"ל: ולענן נויקן

לא שנייא בין הפכה כו':
 (ז' ע"ח) סירקי אי אפשר לה כו': כדי קופות. ניטל אצלו
 שהים כו': כמה טמאים אצל הנכרי כפירותיו כו':

(ע"ז) שמעון בר בא בעי ניהא לטהרות. כנ"ל:

פרק רביעי

(ס' ע"ח) אינה מדמעת וחכ"א בין במקומה בין שלא במקומה
 מדמעת רש"א כו': מפני האיבה אמר רב חסדא
 כאן כו' לה שם א"ר אבין כאן התירו כו' שתעשה ראשונה. מתני'.
 רא"א כו':

(ט' ע"ח) (ועד אחד נאמן. ונללתי קו כלאס דונתכוין לנווסקו
 ועי' סנות חליסו סהגי' וע"ס נלמן): חני נכנס לעיר
 ותרומה בידו ואינו מכיר כו': מה פליגין לחלק אבל לקח
 אופ' כו': א"ל אחד אני איני נאמן כו' הרי זה נאמן. אמר
 להן פלוני נאמן א"ל שהוא נאמן בפניו כו':

פרק חמישי

(סס) אלא דבר שהוא לאכילה אלו הלוקח כו': אלא לא כר'
 יוחנן דר"א כאן כו' וכאן בעושה בטהרה לא כן חני כו'
 על המעשרות לא אמר אלא במתארח אצלו ותניחה ר' ינאי כו':
 (ע"ז) [ר' יוסי בשם ר"א אין משנה כו' תקדים חלה לראשון,
 ונרשימותיו. סונללתי סננתי קנת סרולס לסגי' כחך סא דכתוב
 סוף הסלכה צדין סי' שתקדים חלה עד סוננסה וחס"כ דונעתס
 תסא חלה כו': סקודס ונעתס ל"ל א"ר מחנא מתני' על הסדר
 אמורה ולמה קדמה ראשון כו' עד סוף וחס"כ ל"ל מעתה
 מ"ר לא יהא חייב בחלה אף הקודם את כל עד למה]: א"ר
 מתני' בדין הי' כו'. ננחק ח"ר ונתני': עשוי ח"מ עליו והשאר
 חלה ומ"ש בצפוניו כו' שאינו שלו כר"י דר"א בע"ה שתרם את
 כו': בלח כהא דתנן מוגו לו את הכוס הו' לי' מאה תאנן כו':

(י' ע"ח) או פוחת על המ"ע או מוסיף על המ"ע מחוך שהוא כו': אלא דלא כר' יוחנן דר"א כאן כו' וכאן בעושה בטהרה ואצלו היא נטבלת כו': עד כוחים נבללין מתניתין כו': (ע"ג) טבין היון א"ל מאינון אינון כו': ממנו עליו אם אינו מכיר כו' אותה חבית לא הדא דתימא כו': משקה הפה תמן דרך כו' בפיו והכין אין דרך אגודה ליתור אלא שהוא נותן מה שבפנים כו':

(י"א ע"ח) ועוד מן הדא. פי' עוד דלא' דסלכס כ"ס: א"ר זעירא זאת אומרת שנוטל דמים כו' הרי ברשות תרם כו': עשו אותו כספק והתנינן כו' מקדש בכרם ויקדש מספק בח"ל כד"א מן הודא כו': ז"א ספק ת"מ של דמאי כספק דימוע פטורין מן הדמאי. פי' הוסיף ד"ס ז"ל עד סוף הספק ונוסגר כסני מלאי לזכס:

פרק ששי

(סס) וחני כן המקבל שדה כו': החוכר בפירות השוכר כו': (ע"ג) מתני' כר' יהודא מרתני* ר"ח כו' החוכר שדה מן הישראל תורם כו': לישראל אחר תורם מ"ד תפשה כו' מ"ד קנסו קנסו בידו כו':

(י"ג ע"ח) שחקנו לך מעשרות אוף הכא סתמא כו': שלך שלי ושלך אסור כו' שלי שלי ושלך אם קבלה כו': והיאך אפשר לאדם למכור אויר חורבתו לחבירו. זה טיף לעיל לקוסי' כ"ח לכזקן לי חתם נוודים לי טלס סתנו כו': הפתה כו' עד

(ע"ג) החזירה. ר' חגא קומי ר' לא כו': ברם הכא צריך הקרתני כו': מעתה ר"י כחכמים אין יסבור כו': שניהן והשוכר באחריות המוכר כו': טעמא דב"ה שיאכל עטונין וכי דרך ב"א כו':

(י"ג ע"ח) בכ"מ שהוא דמאי וחצי חלקו שביד חבירו משלו דמאי כו': דאר"י כו' וחצי חלקו שבידו של חבירו כו': כטבל וכחולין מעורבים כו': כשחלקו שדה אבל אם חלקו עומרון כו': אר"י ר"י בשר"י כו' כשחלקו שדה עומרון אבל אם חלקו גדיש אף רשב"ג כו': בשם ר' יוחנן האתין השותפים כו':

(ע"ג) תמן שתיקותו פטור כו' שתיקותו חייב כו': להקל פירמשו להקל אינו נאמן כו': פירות עוקה הן פירות ערלה כו' אינו נאמן מפני שהוא כמשביח מקחו אם כו' (מגוי פלוני הבאתים ונלחתי כושס על וולת הצאתים נכלא כוונתו לנמקו): דברי רבי

רשב"ג

(* ל"ל מה דתני

רשבג"א דכרי כו': ר' יודן בעי כתי כנוי כו': סתם צריך לעשר

פרק שביעי

(ג"ד ע"ח) בשבת מרחמית מיקל ותלוי ב' א"ל עתוד כו': דיתקן
להר"א בא בר ממל בעי כו': ר"א אי בשיש לו כו':
תנאי אלא עליו ולא כו': בש"ה אבוהו אמר לא זכי כו':
וצריך להלחיש בשפתיו ה"י כו':

(ע"ג) ור"ש אוסרין א"ל א"א מודה שמא חבקע כו': תחלת גנ'
לפועל סלינו מלנין ל"ל המן חנינו המפריש מקצת
כו' ר"א בר' הושעיא עשו אוהו כפועל שאינו מאמץ כו': נשרפה
התרומה פירות בטבלן כשיפריש הפירות קדשה תרומה כו':
ור"ש אוסרין א"ל אי אתה מודה שמא חבקע הנוד כו': טעמא
דר"י שיהא מסוים טעמא דר"ש כו': ר"א לא חילל מודה

ר"י שאם אמר כו':
(ע"ג ע"ח) עומד בחול ואומר כו': ה"ה ח"מ משתחשך ה"ו תרומ'
המעשר אם אמר כו': והתני ר"ח אומר אית לך כו':
מכבר לכשאפרשנה הגע כו': א' טהורה וא' טמאה אר"ז כו':
ושני עישורין וב' עישורי של עישור כו': מיסב חדא למאה אין

(ע"ג) קודם עד כדון ל"ל ואם נוטל מהאחד על השני לבר נוטל
אחד עשר עד כדון כו': וכוו מאתים נוטל שלשים אם
כו' אם לשם מאתים הוא נוטל עשרים וששים תאנים כו' כו'
אם לשם מאה הוא נוטל אחד עשר אם לשם אלף כו': כ"ג
תאנים וארבעה תישועין ותישועי של תישועי מתני' כו': דתני

הרומות טבל שנתערב בחולין כו':
(ע"ג ע"ח) מה הן קיימין מאה טבל ותשעים טבל כו' ושמנים
טבל נוטל שמנים ושנים חסר שני כו': בשהפריש
במקום אחר כו':
(ע"ג) ועושה כן בשני ושותה וטובל כו': אני אומר שלא שחה
משקין טמאין עד סוף כו': מ"ט דר' מאתה שע"כ כו'
טעון טבילה ומ"ט דראב"ש כו': פחות מרביעית מ"ט דר' שלא
יבא לדידי רביעית ול"ל לר"א כו': וראב"ש אני אומר שלא
שחה משקין טמאין עד בסוף סליק פרקא:

מ"ט דר' מאתה שע"כ כו':
מ"ט דראב"ש כו':
פחות מרביעית מ"ט דר' שלא
יבא לדידי רביעית ול"ל לר"א כו':
וראב"ש אני אומר שלא
שחה משקין טמאין עד בסוף סליק פרקא:

א"ל ע"ג

מסכת בלאים

פרק ראשון

(א' ע"ג) מפטמא של קישות מעה אחת ופטמא של אבטיח כו':
א"ר יונתן יש מהם שהלכו כו'. פי' לקולל וללל כפי' הר"ם
ז"ל ורש"י דכסנוך וקסא אונסא דסנוך: שהעוף אסור בהרבעה
(ב' ע"א) הרי דגים שבים הרי כתיב כו': ואינו ציפין דין עם דין.
כל"ל, ותיבת ומזעין ננחק: בלא כד אינו אסור משום
עבורת הגפן תפחר בחוץ לשהה ואינו אסור משום זרעים כו':
למטה מג' טפחים כהנא דהני כו':

(ג' ע"ג) מה אנו קיימין כו'. פי' הכוונה צונסא שאנרה הסומן לפת
כו' אס ונשום כלאים של לפת עם לנוות ח"כ לונה תופס
גפן כל"ל לפת ולנוות לצד, ואס הכוונה סלפת עם הגפן כלאים
לונה דווקא לפת ולנוות אפי' שאר כל הדברים נוני, כל"ל אס נאנר
דכוונה לפת עם לנוות לק"ו לונה תפס לפת עם לנוות ולא
תפס ש"ד די"ל מלח נקט וס"ה ש"ד, לאפוקי אס הכוונה על הגפן
קסה אס הכוונה מלח ליתני לפת לצד או לנוות לצד, אלא ע"כ
דווקא או לפת או לנוות ח"כ קסה לונה כן וע"ז ונשני דס"ה כו':
זרעים באילן ל"ל גפן אי משום שאינו רוצה כו': ראש חור הבא
מחורבה כו':

פרק שני

(ג' ע"א) ונמצאו צרורות מהו שינכה לו כו': אלא כשנתערבו לו
דרך מכנסו. זה שייך לעיל:

(ג' ע"ג) עד כמה עד שתהא בארץ ג' ימים כו': אבל במקום הגרוד
כו': ותני מקצת היום ככולו ואם צמחה כו': רצף. תני אין
מחייבין כו': מה אבא שאול כרבנן כו': לר' יוסי צריך להשלים כו':
(ד' ע"א) ארטבון. פי' נתלחמו:

(ג' ע"ג) (במשנה) לברוק בחלם של פשתן. הטעם לזה ונשום דפשתן
יש שזרעה ונשום קנים ויש שזרעה ונשום זרעים ואס עושה
צדיקה אז אינו ונותין עד שיגדלו הזרעים ונונה אלא כיון כשגדל
העץ קולר תיכף לכן נותר ולכן שפיה תופס פשתן, ולא זרע אחר,
ופשתן דוקא ג"כ ע"י צדיקה: חובש רבר שאינו שלו ואמ' ר' יונה כו':
(ס' ע"א) וחריע אלא לחסיות בלבד כו': ובלבד שיעשה אורך השורה
כו'. פי' דזכו שיעור צית דוצע: עשר אמות ומחצה. פי'
המחלה היינו נאננה צת מנשה טפחים: פלוגא על דר"י דר"א בית

רובע

רובע וכל שהו אינו זורע לתוכו אלא מין אחד חמין לזרעים כו'. כל"ל,
 פי' וכאן נתייר על רוחצ ונלוואן אע"פ שאינו לרוחצ צית רוצע וזה ע"כ
 נשום שיש צטדה עלונה צית רוצע לארכה ולרחצה ע"כ נותר לזרוע
 צה חרדל הגם שאין צמקום זריעת המרדל צית רוצע צתוכה, וסייגו
 דס"ל צית רוצע וכ"ס אותו כל שהוא נותר לזרוע לתוכו כל ויה שירלה
 ויהא דצעינן לאורך של נקום המרדל צית רוצע איפשר נשום דסוי
 תוך הטדה צאונלע ע"כ נחמדינן שיהא צאורך עכ"פ צית רוצע ורוחצ
 אין צה צית רוצע ולעפ"ס מותר ש"י דנותר לזרוע צכ"ס אלל צית
 רוצע ודלל כר' יומקן דס"ל דווקא צית רוצע אלל צית רוצע, ונשני

דכאן נייירי צטדה ירקות וצזה אף ר"י מודה:
 (ע"צ) שהיא אסורה בהנייה ועבודה הגפן אין איסור בהנייה כר'
 ישמעאל כו': דחני הרוצה כו' על רוחב ששה אמר ר' יוחנן
 כו'. חסר כאן ול"ל כאן פלוגתא דחזקי' עם ר"י דחזקי' אורי חס ים נקום
 טפה טפחים צמקום ח' דנותר לר"ח דנתי' לזרוע צכ"ס שאלל טפה
 טפחים כנו טס"ל לעיל צצית רוצע, ור"י פליג כנו צצית רוצע לעיל,
 וע"ז קאי סא דאכ"י אין זורע לתוכה כו':

פרק שלישי

(ו' ע"א) ר"י ור"א הווין כו' וא' באמצע ניתני חמשה באמצע
 הפתח כו':

(ע"צ) [החלם ואמת כו' לתוכן שלשה מיני כו']:

(ז' ע"ב) מתני' מסייע לר' ינאי פליגא על רב כו':

פרק רביעי

(ס' ע"א) האך עבידא שורין מן ז' ו' נסב חד כי אית ארבעה
 כרמין בניין נסב חד כו':

(ט' ע"ב) כמה דר"ש אמר אין אדם מקדיש כו' חמין אין אדם
 חובש דבר כו':

פרק חמישי

(י' ע"א) [כאן ליטע כאן את יכול כו' לזנב ליטע כאן את יכול
 כו' ליטע כאן את יכול. וכל אין דכתיב כאן יתירים]:

(י"א ע"א) א"ל ר' אלעזר אי אחס מודים לי שעומק כגובה א"ל
 שאויר הכרם מקיף כו':

פרק ששי

(י"ב ע"א) המעוקם שנו בגין דר"י דר"א ע"י שהוא מעוקם תרתי
 מחבלעין בין לר"י בין לר"ל מה ביניהון א"ר יעה כו'

חין

חזן לד' אמות מ"ד בערים המעוקם שנו מושחין ואותן שחזן לד' אמות מקום שהחוט בו:

(י"ג ע"א) ר' יונה בעי למה לי נן אמרין כל מדות שאמרו חכמים בו. ונכאן כלאה דלא גרסי' זנותי' סאנרו חכמי' זכרס, דלא"כ לא נקסי ניידי דהא זכרס דווקא חנני' דאין זו ועוד:

פרק שביעי

(י"ד ע"ג) הפכו ויש כרם מטלטל. ננחק ונלת ונטלטל.

פרק שמיני

(ט"ו ע"א) ד"ה הוא כשלא קיים ע"י מעשה בו: כרמך כלאים להחמיר עליו אפי' מין אחד בו: לא אמרה או כהדא דא"ר זעירא בו: תמן מיעט הכתוב ברם הכא ריבה. ונלתי כסוס על ונלת תנן וסכא, כנלאה שרונה להגי' זחלוף סכא וניעט בו' זרס תנן ריבה בו: על כל זרע זרוע אשר ירע. ננחק: (ט"ז ע"א) תניא ר"מ מחיר אם הי' מסייע בו: ע"ג חברתה אלא בשקשרו בו: נפק מביניהון קשרן בחבל אבל קשרן בשערו בו:

פרק תשיעי

(ס"ס ע"ג) זבני' למית והוי עלוי עד דהוא מכרך. כל"ל, פי' דאין עותר ללא לנות וסוי עלוי פי' שתעמוד על סלוקסו לנות עד שתחסו סהול ונכרך סנת זו כדי שלא יטלסו זכזיל חי (וונפני יוקר סזגד חסס סימוס עלוי ליתנו לתכריכי סנת לכן לזס סידלס עד סיכרוך זו סנת ולז כיון סנאסר זסנלס לא חססי סיסזור ויטלסו. כל"ל דוד):

(י"ז ע"א) ולית להון קיום הדא החימר בריקן בו: מ"ד מותר מדברי סופרים כההיא דאר"ז בו: שהוא דוחה את המצוה בל"ת שעה אחת בו. (כונדוונס סכוונתו זסגסתו זל"ת זנוקוס זלל תעסס, דר"ת זל"ת סול זלל תסור ור"ל זללי' זזרכות י"ט ז'). (ע"ג) אנטיטה מטפחות הדא החימר בו. פי' אליזא דזכנן: (י"ח ע"ג) מסאנא בכיתן א"ל מתני' היא א"ל בגין דר"ז דאר"ז אסור בו:

מסכת שביעית

פרק ראשון

(ב' ע"ח) מעבה את הקורות מכאן והילך כו': את כוחו מתוך שהוא יודע כו': אינו מתכוין אלא לעבודת הארץ כו': הליחה מצוי ואין עתיד לחרוש כו':

(ע"ג) יצא קציר העומר שהוא מצוה ר"י כדעתו דר"א אין עומר בא בסוריא:

(ג' ע"ח) נטיעות רבות על דלועין התיב ר' מנא כו' כל בית סאה בשבילן ר"ח ברי' דר' הלל בעי לא מסתברא בדלעת יונית לא אתא אלא על סיפא כו': ואתי כר' כדתני רבי אומר מה שאמרו בנות חמש בנות שש כו':

פרק שני

(ג' ע"ח) מתני' דר"מ ברם כרבנן מזהמין מתלעים כו':
(ד' ע"ג) ר' אבין בש' שמואל מה אנן קיימין אם במרווחין כו':

פרק שלישי

(סס) לר' חייא בר בא ואסר לר' ר' אמי שרא לר' כו': כפוחת מן האשפלות ר' יוסי בעי הא שתים מותר אם כו' האשפלות אפוי שתים אסור כו' קיימין העושה כשיעור כהדא כו':
(ס' ע"ח) ברם התם בעושה כשיעור כו': מפני מראית העין מ"ד חמין מפני מה"ע והכא כו': חני ר"ש בן גמליאל אומר אם רצה תוקע כו':

(ע"ג) ריקה אסור אר"ח בר בא זה שהוא מקבל נדבך כו': מפוחת* מכאן מחצב חני אר"י כו' בזמן שנתכווין לתיקון כו' אבל אם אין נתכווין כו': בשם ר"ש בן לקיש אסור ללקט צרורות כו':

פרק רביעי

(ז' ע"ח) מיייתי יחור מתאנה וכותב שטר ותולה כו':

פרק חמישי

(ח' ע"ח) ועד השיתן הבוחלות נ' יום מן שיתן הבוחלות עד התאנים כו':

פרק ששי

(י"א ע"ח) כד אתא לאבוא תני לר' עובדא כו':
בראשא

(* ז"ל פחות .

פרק שביעי

(י"ג ע"א) בראשא דפרקא את אמרת כו'. ונלתי קו על תינת
לפרקא נכסא ונתכוין למוקדו: ודמיא היא לכל דבר
קטף בטל:

(י"ג ע"א) (פירי או פגין פירי אין חימר.)

פרק שמיני

(סס) דלא אוכלי בהמה מהו לעשות מהן צבעין כו': צבעין
לאדם ודכוותי' אוכלי בהמה שאין עושין מהן מלוגמא
לבהמה כו'. וסזניתיס וניותר: מפני מה אוכלי אדם עושין
מהן צביעה כו':

(י"ד ע"א) חני אין נוחנין לא לספר ולא לספן ר' יוסי אומר
אף לא למבייר כו': חמן הוא אומר אין נוחנין וכא
הוא אמר אבל נוחן כו': א"ר יוסי מה פלוגי בתשמישו כו':
(ט"ו ע"א) אמר ר' יוסי אסור ליקח אפ"י לפתו של ע"ה:

פרק תשיעי

(ט"ז ע"א) אית למידת הדין אתמר ואית לעגלה ערופה כו':
[כלה מן הבית רש"א כ"ו שחי' אוכלת כו':]
(ע"ג) ובעץ כרי ליתן טעם א"ר מנא תפתר בקדושת שביעית
ובכיעור ולית את ש"מ כלום לא נמצא מאבר אוכלי
בהמה תפתר באוכלי בהמה לאדם:

פרק עשירי

(י"ז ע"א) קומי ר"י בשטר שיש בו אחריות כו': יחד לו קרקע
אינו משמט כו': לא יחד לו משמט כו': חילי' דר"י מהדא
דתני העושה עבדו אפותיקא ומכרו אינו מכור עבדו מצויה הוא להברית
כו'. ועי' צפ"ז דיצנות: אלא מזו כתובה רב אמר עד שתפגום
ותזקוף שמואל אמר פגמה כו': ראשונה מלוה כדתנין השוחט את
הפרה כו' וראוי לתובעו בר"ה כו': שהוא ראוי כאלו ראוי ליתן כו':
אינה משמטת כר"י דאמר הראשון כו' ולא כר' יהודא כר"י דאמר
אין דרך כו' אע"ג דר"י אמר כו': אם בא בחדש בזמנו אם
לא בא אם לא בא בא (כך מדומני סלמונו לסגי' ואין צדור לי):
ביבנה ר' בא בשם רב כו'. וסזניתיס יתיר: ויום השני ר"ז בשר"ח
אותה השנה נתקלקלה קדשוהן כו': בעדי חודש ר' בא בר ממל כו':
(ע"ג) בשם ר' זעירא במי שהוא ראוי כו' שלשים יום לא
אתבע מהו שלשים יום לא אתבע שמואל כו': שנת

השמיטה כן א"ר בא בר ממל כו': שלא תאמר שנת שבע שדהו לפניו כרמו לפניו ולאחר שבע בהשמת כו': צורכא דלא כפרנית שהיא נעשית כו': הויכלוח דתני יושבי' בזמן כו': (י"ח ע"ח) והתני פרוזבול מוקדם כשר כו': (ע"ג) יחזור לבניו ולבנותיו כיוצא כו': עד שימשוך אותה מרשות כו': בשלא העמידו עמו הדע לך חד בר נש כו': או יתן לו כדי ערכונו כו':

סליק מסכת שביעיה (סג)

מסכת תרומות

פרק ראשון

(י"ט ע"ג) (במשנה) קטן שלא הביא ב' שערות. פי' קטן טזכ"ו היינו טלל הכי"ז ט"ט, והוא סתם ונטה. ודל' יסודל סול ענין צפ"ע וקאי חקטן שהזכיר צרישא חסו"ק ופליג ר' יסודל ולונר תרומתו תרומה, אך נראה לנו דל"ג דצרי ר"י כלל דנתני' צטונך דף ט"ח קטנען עתך תנא קטן דל"ג כר"י כו': אל בני ישראל פרט לחרש. כ"ס צתמונא: ידבנו לבו פרט לשוטה כו': ר' יוסי בעי והיינו וכתב לה כו': כתב ידו שאמר לסופר כו': (ע"ג) אפ"ל אחת מהן לבר כו': אמר ר' יוסי חמית עובדא כו': פעמים חלים בשעה שהוא שוטה כו': ותחלימני והחייני. לונר לדנו"ר סהול גיליון וצמוץ סכתא ח' לפכס פי' חלים כלסון ונקלז זה, חבל ספי' כאן סול דרובא דסנואל דסול לונר וסול יתן גט ונשנע דסול עלמו יתן דווקא ולכ"ל פי' כשחמרים יתנו ונלמד ססול כו' כצד: והי' תורם ואביו מקיים על ידו. כל"ל:

(כ' ע"ח) של חבירו או נאמר בכהן שהקדיש תרומתו והתני ר"א כו': והא מתני' מסייעא לר' יוסי ארשב"ג כו': הא אם חייב תורם כו': את דמו אינו חושש לת"מ כו': ר' יוסי אומר לא יצא המן תנינן הכל כשרין לקרות המגילה חוץ מחשו"ק א"ר מתנא דר' יוסי היא כו':

(ע"ג) מודי ר"ח בתרומות דהיא דלא דר' יוסי ר' חנינא בשם רב חסדא אמר דר' יוסי היא א"ר בון ע"כ אתמר דהיא דלא דר' יוסי. כל"ל: את שכתוב בו מחשבה כו' שאינו כתוב בו מחשבה. ונלמתי רוסס קו על תיבת סכתא נרא' רולס להג"ל את סבו ונטסס וסלין צו ונטסס: כשם שהוא אינו מביא מעשר דגן כך אינו מביא מעשר בהמה כו'. כל"ל וכן להלן:

(כ"ח ע"ח) תמן תנינן כו' ע"ד שלא נגמרה מלאכתו כו'. כל"ל:
 אלא שהוא צריך לתרום לפי שמן כו': חברייא בש"ר
 יוחנן ואפי' על אחרנא: נראין הדברים בתרומה גדולה שהיא
 נטלת מאומד אבל בת"מ כו': אשכחן תני אין תורמים זתים
 כו' ואם תרם ת"ת דר"מ רי"א בש"א כו':
 (ע"ג) כבר תניית כולהון כו'. כל"ל: ואם תרם אין ת"ת ע"ד
 דחוקי במחלוקת. כל"ל: הסומא והשפור שאין יכולין כו':
 לאלהו ז"ל ערום מהו שיקרא שמע. ונלחתי כוסס על תיצת ערוס
 נל"ל סנתכוון לנמקו ולשכור קאי: כאן בתרומת מעשר הא רבנן
 הא ר"א בן גומלא וחנו כן אלעזר כו' ובמנין אבל ת"מ תורם במדה
 ובמשקל ובמנין אבא אלעזר בן גומל אומר מה ת"ג במחשבה כו':
 ובלבד שלא יתרום במנין. כ"ג כדתקן אצל תורס כו' (כן הצנתי ונכתציו):
 (כ"ג ע"ח) אשכחן תני אין תורמן שמן על זתים ולא וין על
 ענבים ואם תרם ת"ת וצריך לתרום שני דר"מ כו':
 דהיא דר' יוסי תרומה ויחזור ויתרום כו' עד שיוציא עלי' מעשרות
 ראשונה כו' הדא אמרה שא"צ לקרוא שם למעשרות כל"ל:
 אלא גורן בלבד. כל"ל: רבוי אומר לפי שמנין רשב"ג לפי
 אוכלין. כל"ל: בשם ר' הלל תנינן הדא מסייע כו': מהני' אמרה
 כן לוקין על טבלו [כו'] הד"א לוקין על טבלו כו':

פרק שני

(ע"ג) גרין ויקב אי אפשר שיהא כו': על ת"ג שהיא ניטלת מן
 המוקף דמר ר"י בש"ר ינאי ונחשב לכם כו'. כללעיל:
 על ת"ג שלא תהא ניטלת אלא מן הטהור על הטהור והיא
 ניטלת מן הגמור ת"מ ניטלת מן הטהור על הטהור ומן הטמא
 על הטמא ומן הטהור על הטמא אבל אינה נטלת מן הטמא
 על הטהור ר' נחמי' כו' כך אינה נטלת מן הטהור על הטמא
 ומודה ר"ג בדמאי. כל"ל: בעי מתקנא מטמא לחברייא. כל"ל:
 תפחר שקורא לה שם במחובר. כל"ל: ואין סופה ליחלק ולעשות ב'
 תפחר שקרא לה שם במחובר. תיצת סלו קסס אדונג"ר לנומקן
 נסס לכזכ סקסו כן ונ"ו כשלנול עוננו אנו לקיים זס ולא מסס
 לנוס סכזכ סקסו: מה צורכה אמר ר"ח בר אדא. כל"ל, וסזניתיס
 ננמק: את בשרו וכך אמר ר' לעזר כו':
 (כ"ג ע"ח) קורה אחת לשני בדות שני קורות לבד אחד. כל"ל:
 אר"י בד"א בת"ג אבל בת"מ אפי' שאר כל הטומאות
 שלום. כל"ל: טבל בעון מיתה מן הטהור על הטמא בעשה. כל"ל:
 מרבצת ביתה וכן כאן ר' שמואל כו':

(ע"ג) הווי כר"מ כד דרש בציבורא כו' בן ברקא דתני ר"ס
 כו' כל"ל: מן התירוש והרי התירוש כו' כל"ל:
 (כ"ד ע"ח) כאלו תפח ונסב סלין רברבין בתאנים ר"י ור"י כו' ו'
 כו' כל"ל: וע"ד דר' רמי' ר' יוחנן וריש לקיש זר' יהודא ורשב"ג
 שלשתן כו'. כל"ל: הוי ר' אלעזר שהוא אמר מפני שממעטו כו')
 לא תני ר' יוחנן אף. כל"ל: אהבם יתיר

פרק שלישי

(ע"ג) מטמא ט"א ואין שורפין עליה את התרומה ואין מחייבין
 עלי' את החומש ואין לוקין כו' : אלא נמצא אבל בתחלה
 אין ת"ת ר' יעקב דרומי' כו' : טמא בעינו הוא אלא שגרמה כו'
 עפר הוא ר"ח בש"ר יוחנן דרבי היא דתני רבי אומר משום
 אביו כו' עד סקיסות צענווד סקולס, ולא כ"ל פה דלכ"י צד סמא
 צט"ר יוסקן סלכס ככזי: ר' יונתן ר' יהודא ור"ש הלכה כר"י כו'
 ואין צ"ל ר"מ ור"י הלכה כר"י זמינה את שמע ר"ש ור"מ
 הלכה כר"ש: כל"ל: אהבם יתיר

(כ"ס ע"ח) אם בממחין אף רבנן מודה כו' בשאין ממחין אף
 ר"ע מודי. כל"ל: וחציה תרומה טבולה לכל סאה
 כו' וחציה טבל טבולה למעשרות לא צורכה. כל"ל: כשיעור
 חורה ר"י כרבנן כו' חביריו לית ר"י כרבנן כו' : משכשכין. ל"ל
 נסתמטין וכן צלל סענין:
 (ע"ג) מ"ש שבחביות זה מחולל על המעות הללו ולא קבע לו
 מקום. כ"ס צתוספתא: מה מחשבה במסוים אף התורם
 במסוים. כנדוניה טכוונתו סיל צריטוניו לסחליף סגי' סיפכא כגי'
 סל"ש סהכיל סונסס: כמין כף חד מן ד'. כל"ל: קומי ר' יוחנן מה
 עובר כו' אינו לוקה ושתיק אתא ר"י בר אחא כו' : מביניהון
 נשרף הכרי כו' אינו עובר אלא על הגורן:

פרק רביעי

(ע"ג) את בשרו וכן ר' לעזר כו'. נשרפו הפירות התרומה בטבלה
 נשרפה התרומה הפירות טבולין. ת"ל כל כו' אל התרומה
 הזאת שיהי' כו' : והרעה מן החמישים מן הדא דר"ל כו'. כל"ל:
 מחמשים וששים תרומה כו' : אהבם יתיר
 (כ"ז ע"ח) ברם הכא על כו' וחטה מקוימה שליחותו כו' :
 לשם

(ע"ג) לשם תרומה והשאה שכל טבול הוא. כל"ל, וכן לסלן
 דמזוקי: ויעשנה ה"מ על מקום אחר. מלמדיקו על תיצת
 תרומת מעשר כנותכוין לנוחקו וכן לסלן דלתני ר' חייא: בש"ר
 יוחנן כד הי' ר' לעזר משיב את ר' יהושע תאמי' שחזרות שנפלו
 לתוך הלבנות אוכל את הלבנות והלבנות כו' א"ל ר' יהושע בידוע
 מה נפלה. כל"ל: שחזרה א' לתוך ב' שחזרות כדי כו' בתוך ג'
 שם העלה א' מהם כו':
 (כ"ט ע"ג) וכן שני מקואות בזו כ' סאים, נחמס קו על תיצת
 נקולאת, ונ"ג קפומת:

פרק המישי

(סס) חני ר' חייא טבל מעלה פירות. לא גרסינן ספיתו שזיעי'
 דהא ספיתין אסורין לאכול לכל חלא פירות שזיעית גרסינן:
 (כ"ט ע"א) מחני' אמרה בן ב' לפחות ממאה. סמך תיצת וכו'
 ונסיפא ולא לנו"כ נפלה כו' דייק: רשב"ג בש"ר וינתן
 המדליק בפח ושמן של תרומה. כתוב ציד לדנו"כ עלונו כל"ל צ"ד
 ור"ל צ"שאר דצרים, וצלינוודו עונו חנוך לגרוס המדליק צפת של
 תרומה כו' דפליג אונאי דאנוך לעיל צפת כו', ושאלתיו איך פליג
 אצרייתא וספיצ' אולי צרייתא אחרת הי' צידו דפליגא אצרייתא
 דלעיל, (א"ס ד"ל ונ"ע ל"ל לרציו ז"ל לדמוק ות"ל דר"י תנא הוא
 וננינו בצרכות (ז'). ור"ס (ל"ד). דפליג רש"ז צ"כ יונתן על
 תנאים ע"ס), וספתא נכון סא דאנוך צסנוך הכל נוודים צסנון כו'
 דאלו צפת פליג רש"ז צ"כ יונתן כו': נוחא טהורין ירקבו.
 לדנו"כ וסתפק צתיצות חלו ואנוך דיותר נכון דל"ג לי' דאנאי ניסא,
 ועוד דנקטא טנאין ירקבו ע"ד דר"י ידליק וסאיך ידליק צנו"כ סא
 טבל טבול לת"ו הוא ואסור להדליק צו, ונ"ל דיקרא סס לת"ו,
 ח"כ גס צטהורין יקרא סס לת"ו ויריס אותה וזו ידליק ונ"כ וכן
 צהקדש ונ"ס איפטר לפדות ולהדליק, חלא ע"כ סקוטיא קאי
 אטסוריס ג"כ: בדבר שאין דרכו להיכלל. ל"ל להכלל מי וכן
 להלן: נקודים כהרא פחות מכביצה. כל"ל: שמא טמאה אי
 אחס מודים כו'. כל"ל: במקומה שא"י לאוכלה. כל"ל: מה לי
 גולד לה ס"ט במקומה מ"ל גולד ס"ט במקום אחר כו'. כל"ל:
 סאה תרומה טמאה שנפלה למאה סאה תרומה טהורה. כל"ל:
 (ע"ג) והדין נקודים כהרא חצ"י סאין. ט"ס ונ"ל חזקי' אנוך אפי'
 כו' נפני חלתן וסדין נקודים נחמס צלים כו': בטהרה ד'
 קבין ושחוח זכא הוא כו'. כל"ל: נוגעה בנופא מילתא דר' יוחנן
 כו': ואיוו היא גופא ע"ד דר"י כו':

(ל"א ע"א) בש"ר יוחנן כו' כל עיקר א"ר לעזר והוא שנפלה כו'
 ע"ד דרבנן חולין שלמעלן כו' סבר ר"א מימר חולין
 שלמעלן נעשו חרשין והוא שרבן חולין על התרומה שתיבטל
 ברוב ברם רבו תרומה על החולין מודי רבנן לר"א א"ר יוסי
 בן חנינא כו':

(ע"ג) רבת התרומה נעשה כמרבה מזיד. ל"ג דנת התרומה דנת
 צומיד, כן שייך לגרוס יומת: ותרומה בעינה טוחן ומתיר.
 נסגר תיצות טוחן ונתייר נחלא כנתכוון לנומקס: טינופת כו'
 את התרומה סאה תרומה כו':

פרק ששי

(ל"א ע"א) בש"ר יוחנן שוגג בלאו מזיד בקרבן. כל"ל: בשוגג
 מזיד בספיקו שוגג בוודאו (כו') א"ר יוסי השב
 מדיעתו. כל"ל, פי' כיון שזה אלו ידע צודאי הוא סי' שז חייב צקרנן:
 בהעלם אחד פטור והכא ד"ה אינו חייב עד שיאכל ב' זתים
 פחות כ"ש מודי רשב"ל כו'. כל"ל: חומץ של תרומה לוקה חני
 המגמע חומץ של תרומה משלם את הקרן כו': חמן חנינן אין
 חורטין מן הטמא על הטהור ואם תרם שוגג ת"ת מזיד לא עשה
 ולא כלום חני בש"ר יוסי כו' כסתמא דהכא ר' זעירא כו'.
 ותיצות סליך עמידא נומק, גם פי' סנפטס ע"ז נומק: ה"ה כתרומה
 לכל דבר כו'. והרמין שלהן חני גדולי תרומה אין משלמין כו'
 קרן וחומש וחייבין בחלה ואין הידים וטבול יום פוסלין בהן כדרך
 שאין פוסלין בחולין כו':

(ע"ג) מתנתו מקדשתו לחייב עליו חומש ואין הפרשתו מקדשתו
 דברי רבי ראב"ש א"א אף הפרשתו כו'. קרן וחומש מחל ואח"כ
 כו'. ול"ג סלי ונלוכל צמרוני' הכתוב צספרים וכן צת"כ ליתאי: דאתפלגון
 אכל תרומה משל אבי [אמון] כהן כו': וקרן וישלם חומש א' לכהן ר'
 יסא כו'. כל"ל: אופ רבי מודה כהדא מחני' כו'. כל"ל: אכל תרומת
 חבר. הוא ענין צפני טלנו וצרייתא נמתלת צפ"ע, והוא כנוו ת"ר
 שצצצלי: בלא כן אינו צריך זכיי'. פי' הא לא צע"ס עדיין שיהי' יולא
 צנתינתה לצעלים וא"כ אף שנותן לחצר אינו קדש דהא לאו צעל
 סתרונוס הוא ונשני דע"ס זוכס ע"י אחר אצל צעלנוו אינו נוגע צה:
 לא הספיקה לשלם עד שנתגרשה. קאי אדתק צת ישראל כו'
 לענוס: אלו הי' לה כמה מעשרות אינן שלה. פי' אלו הי' לה
 כנוס תרונוס צעין ושל צעלס כסן צודאי טלס היא אף סנתגרסה:
 (ל"ג ע"א) אלו כרשב"ל איתאמרת נוחא כר"ל את אמרת ואין
 כר"י כו' ואת אמרת הכי ר' אבהו בשר"י כו' להאכילן

כרשיני

כרשני תרומה כו': א"ר ינאי יש בו כזית (כו') ואין בו ש"פ משלם לשבט יש בו ש"פ ואין בו כזית משלם להקדש כו' שמעון בר ווא בש"ר יוחנן משלם להקדש א"ר זעירא גזרת הכתוב כו'. והשאל יתיב: אלא (בנשירת פאה) בקמת פיאה כו': דחלפיי שאל לקט בנשירה מהו שיקדש כו'. כ"ל: ר' יוחנן א"ל על כולהו. ל"ג אדנו"ר: תמרים תבא לו ברכה לדברי ר"ע אכל ענבים כו': פירות התיר משלמין דלא כן מה אנן אמרינן לא נמצא לוקח כו'. כ"ל:

פרק שביעי

(ע"ג) מכות וחשלומין לוקה ואינו משלם וילקה כו': סבר רשב"ל מתני' כר"מ דר"מ כו': בשר"ש בן לקיש במזיד בלאו בשוגג בקרבן כו': שחי רשעות וילקה ולא ישלם מן עדים וזממים כו': סבר רשב"ל מתני' כר"מ כו':

(ל"ג ע"ג) כי תחל לזנות בית אביה את שראוי לחזור כו'. כ"ל: יצאת זו שאינה ראויה לחזור לבית אביה כו': ולא שתלולה מחמת בנה א"ר חנינא כו': דר"ש בן לקיש תמן הוא אומר א"צ רוב כו':

(ל"ד ע"ד) דר' יוחנן תמן הוא אומר צריכה רוב כו': והחולין יאכל נקודים למה שספק טמא טמא וספק מהומע

מוחר. כ"ל, ואח"כ גרסי' ה' סאה תרומה טהורה וסאה חולין טהורים ונפלה סאה תרומה טמאה לתוך א' מהן שתיהן אסורין מה נפשך [כו'] נפלה אסור א"ר יוחנן כו'. וס"פ לנח יאכלו הסולין נקודים הו' לא חיישינן טעם נפלה התרומה הסוגאה לתוך הסולין דהו' חזינן טעמי חזנך לתוך התרומה נפלה, ועוד ח"כ עדיין אסור לאכול הסולין עצור התרומה הגם שזונת הסולין ונלענא, וע"ז חזר לנח טעם טעם טעם, ר"ל הטעם חזינו צטל צרוז ע"כ חיישינן דלנח נפלה צתוך הסולין ולא תלינן לענין איסור טעם דנפל צתוך תרומה כיון דאלו נפלה לתוך חולין אסורה חזינן ולא חזינן צטיל צרוז ואלו נפלה לתוך חולין לא הו' טעם נדין תורה כ"ל לאיסור טעם חזל לאיסור תרומה לא חיינו חוששין, ע"כ הגם דנדרכקן לא צטיל גם לאיסור תרומה ונ"מ קיל הוא ותלינן טעם לתוך תרומה:

פרק שמיני

(ס"ט) שאמרו לה פלוני. ותיבת הכז גמי ונזקוס נזקק וכן לסלן ככל הענין: לחמשה ימים ולא מתני' ר"א חנינא ר"א אומר כו':

בשר

(ע"ג) בש"ר יצחק שאל הי' רוצח שהרג בשגגה וגלה ונודע שהכה"ג
 בן גרושה כו': בעבד ואשה אבל בכהן אף ר"א מודה. כל"ל:
 (ל"ט ע"ח) הזיר מותר באכילה יונה אסור באכילה. כל"ל, וחינו
 סס חנוכה חלל יוכה נונס [סס עוף] [וכ"ס סגי'
 בתפוצות ננס"ו ננוטענכורג ורצינו ירוחס. ד"ל]: ר"ח בש"ר יוחנן
 ר' טרפון כר"א או ר"ט עושה קציעות האוכל כו' ר' אילא כו'
 או ר"ט כר"א או ר"ט עושה אכילה כו': ר"ש בר בא בש"ר
 חנינא חבשיל כו' יין שנהגלה [אסור] לשהותו כו' והחמיץ
 מאליו מותר האנים כו': והוי ר' חייא רובא אכל כו' אסור
 ידע מההוא עובדא כו': ר"ש בן לקיש מבושל אין בו כו':

(ע"ג) צריבא לר' יוחנן לא כ"ש יין מבושל כו': הדא אמרה
 ישן מותר בור הוי. כל"ל: את ישראל ארפונן כו'. כל"ל:
 שהי' מלגלג בגילוי כו':

(ל"ו ע"ג) וישרופו ואנא חמי רבנן אחא כו':
 (ל"ז ע"ח) חבית הראשונה כר"מ וליח ר"י מודה. כל"ל: בד"א
 בבור שאין בו כדי להעלות אבל בבור שיש בו כדי
 להעלות. כל"ל: נאמר דלא כר' יוסי ונאמר דלא כר"מ לפי.
 כל"ל: ואמרית לי' אפי' חלויה ד"ת כו': חני חרומה חלויה וטהורה
 שורפין כו' ר"מ מודה לר"ש זר"ש לא מודה לר' יהושע כו':

(ע"ג) יקח ובלבד שלא יעשו בו מום כו' וחכ"א כל מום לא
 יהיה בו אפילו כולו מומין. כל"ל: ואחד תוכו טהור
 ואחוריו טהורים כו':

(ל"ט ע"ח) ר"י איקפח בעלי קנייה כו' ומה כן א"ל איקפחת. כל"ל:

פרק תשיעי

(ע"ג) שלישי לא קדשו ובפשהן מויד יופך קנסו בו שלא יהנה
 כו': א"כ לא ילקטו אלא כהנים טהורים כן הוא מהניחא
 כו': המרכין בקטניות צרייתא עד שהוא אסור לך. סייך לסלן
 כנש"ס ח"ס, וכאן סייך וז"ל חמר ח"ר יוסי ז"ח כו' אינו עוצר
 ננסוס כל תחסוס תונן תנין כלל סנתנו כו' ח"ר צח צר נונל כו'
 צקליפס כו' חצל חס יש צס כדי ליתן טעם חסור סנרכין צקטיניות
 כו' עד חסור לך [סכתוז לעיל] ננתי' כנאן דחנר כו':

(ל"ט ע"ח) א"ר זעירא לא תחבוס בו. ונכסס קו על נולת ח"ר
 זעירא: נפרדה בדמי אותה סאה אלא כו': עד כשעורין
 כדבר שורעו כל' מכאן ואילך כדבר שאין בו: השום כשעורים
 לכל. ואס"כ ננחיל מחני', כל"ל וז"ג לכל דצר: מה לקולא לחומרא
 א"ת לחומרא ניחא א"ת לקולא הא תנינן כו':

צופרות

פרק עשירי

(ע"ג) צופדות אותו שלא יחן וכמה כו' שלא יחן דכוותה כו' צופדות אותו שלא יבלע האיך עבידא בכצל של חולין כו' של חרומה אבל אם נתנו עד שלא הוציאו עדשים את מימיהם לא בדא הדא דתימא ביבש אבל כו': תמן והוא שיהיו הפירות נוגעין בחבית כו' שחאה היין נוגע במגופה כו':
 (ע"ד) דר"ש היא והא רש"א נותן טעם לפגם כו': מאה זינן נמצא מתחק"ם הורי כו': בסאתים ציר ואין דג טהור מציל א"ר אבוהו. כל"ל, נרסס ג"כ על סא דל"כ חזוכו צטר"י צר חנינא ועל סא דל"כ חזוכו חסנית יתה כו' רוטס סנכ"ל כאלו רולס לסתליף לגרוס סנוקדס צחימור:
 (ע"ז) מזה טהור מלאסור הא לטמא כו': [בבשר שהוא מותר א"ר זעירא כו'. ל"ל ססוס סקור]:

פרק אחד עשר

(ע"ח) לורים זראב"ש מתיר לורים כו': מותר לא שאינו מבושלין ודכוותה כו': כאן שזבו משנתרמו וכאן שזבו עד שלא נחרמו מילתי' אמר שהוא כו' על הדבש ועל התמרים לפי דבש ולפי תמרים מודי ר"א שאם עישר על התמרים אפי' באספמיא דבשן מותר חני ר' נתן כו' שלא יאכל עד שיתקן את הדבש מילתי' אמרה כו' מן התמרים על התמרים ועל הדבש לפי תמרים:
 (ע"ט) אין מיפירות מבטלין לעולם כו': כינו מתני' אין עושין ביכורים כו':
 (ע"י) במחוסרין למצמץ דחנינן וכן כו' הקדש מאי אית לך כו' במחוסרות למצמץ ה"ג במחוסרין למצמץ לא בראשי כנפים כו': אבל בת"מ אין העלין חרומה על הקלחין ולא הקלחין חרומה על העלין כו': הרי היא של מוכר והבא את אמר הכין א"ר יוחנן לית כאן של מוכר אלא של לוקח א"ר יצחק בן אלעזר כו':
 (ע"כ) הדא דתימר בטמא אבל בטהור אפי' כ"ש כו': מניין לפרתו של כהן שאינה מאכילה כו': כספו וגומר הם ולא בהמה כו' בכרשינין ת"ל נפש: לית כאן תלתין דכר תורה תני מניין כו': כי יקנה קנין כספו תני ב"ק כו': ור"י כר' זעירא מ"ד בתרומ' כו' אבי אמו כהן בחלקו אחי' מ"ד בתרומת גרנו ואינו צריך זכיי' כו': ע"י אחר תני בת ישראל שנכנסה להדליק כו' ומדלקת תני בת ישראל שנכנסה לעשות צרכיו של כהן אבל לא של ישראל ר' ינאי כו':

מסכת מעשרות

פרק ראשון

(ו"ג ע"ג) עשר תעשר הייתי אומר כל כו': מורע הארץ לרבות זרע שום כו': הפקיר קמה כו' הרומה אינה תרומה הפקיר שיבלין וחזר וזכה בה והפריש ממנה תרומה ה"ו תרומה מה בין קמה כו' אר"י חבורה הו' בעי' הרי הקדש א"ל הרי אין ירך וידו שוין בו א"ר אילא כו': אגן קיימין כשהפקיר שבלין. יומת נראה לגרוס קונה: דאמר ר' יוחנן בש"ר ינאי (בו) בהקדש חיוב. ופסול ניותר: פולטחן ר' אמי בשרשב"ל זו להוציא כו' וטענתים ננחק. ונ"ז (אלד' חניי) פי' חכל ססוא חוכל קאי:

(ו"ד ע"ח) משיבחילו מהו ביחלו ר"ח בר ווא אמר חיתא. ננחק תיבת חיתא ונ"ז גסה, ולנועלה על הטיבה כתוב ונסיגדילו.

ולא סנתי חס רלוכו לגרוס גסה (כלומר לשון הצמילה הוא לשון גסה) ונסיגדילו, או סן ז' גרסאות [ד"ס ד"ל.]: משיאדימו. ז"ל ונסיגדילו וכן להלן פנייהם ונאדינות ז"ל ונלציעת: מכנסין במעי מלפפון כו'. נ"ז פי' כ"ז לענין שבת קאי שחס נתפזרו ונעי ונלפפון על הארץ וותר לכזד וליעלן שצנת ססן ראוין לאכילה וכדנפשת ר"ס ז"ר כרסנאי לכן חינו נראה כנכזד סקרקע חלל כנגזיה חוכלין מן הארץ, חכל ונעי חציעת עוונד לזריעה וכסנוכזדן ונחאזן חינו חלל ונשוס גרף של רעי וזה חסור, וחונר חדונו"ר שעיקה ונחונר זה דר"י ונקונוו סייך לסלן חונתי' דהאציעתין וסנולפפנות, ופי' סרל"פ ספירשו לענין שציעית חין זו וננש: רימון שנקמדה בו אפילו פרדה א' כו' הגפן כל אותו הרימון חזרו כו':

(ע"ג) מ"ד סחם במחלוקת כו': עד שחפרוש קליפתן הפנימית כו': נתחייבו עלו כבר נפטרו כו': קליפתן הפנימית כו' שהוא כו': (ו"ס ע"ח) ברשות הקדש פטור אגרו כו' לשדה ועתיד לאגרו צינוק קטן כו': והוא עתיד לאוגרו צינוק קטן לשוק כשיאגד צינוק קטן נטבל היחה כלכלה כו': יכול לאכול ממנו בלא כך כמי שעשה מעשה שלא ברשות ההקדש והוא חייב כו': (ע"ז) רבי אמר לר"ש ברי' כו' לנו חמרים מן החביות א"ל ואינו אסור כו':

פרק שני

(ו"ו ע"ח) והכנים כמי שאמר הכנסתי לביתי וכמי שאמר עשרתי על ירך אבל במקום כו': א"ר יונה היא הדא היא הדא כאן בדמאי כו'. ונ"ז פי' צמני' קלומר:

בחצר

(ע"ג) בחצר שאינו כוש לאכול בכולה כו': מהו מקום הלנה ביתו. חנוך לדנו"ר שהיה דבר תוני' ונאלד לפתע שנקום סלינה סוף ציתו וקרוב צעיני לדנו"ר שהיה גרסא מוטעת:
 (נ"ז ע"ח) בלוקט ונותן לו נימר בלוקט כו': וורדין בלוקט ואוכל דו א"ל אין את עליל כו' וורדייא לא בלוקט ונותן לו אוף הכא בלוקט ונותן לו מתני' פליגא כו':
 (ע"ג) אדם שאוכל במחובר אין דין שיאכל בחלוש שור מהו שיאכל כו' ת"ל ל"ת שור בדישו שור בלא תחסום ואין אדם בלא תחסום מכאן אמרו כו': בתאנים ותנינן הי' שאוכל כו' בכלסון ותני הי' עושה כו' לא כן צריכה כו':

פרק שלישי

(נ"ח ע"ח) אפי' כמ"ד יש לה עליו מזונות כו' שלא מדעה נשים שיתופן כו': מ"ד ריב"י בדעתו למקום פטור מה ד'ארשב"י בדעתו למקום חיוב כו':
 (נ"ט ע"ח) (צונטנס) הותים והחרובין חייבין. ג"ב, ל"ל. וצנתים וצמרוצין וסוף כלוקינתא דר"י וסוף שנגלל זתים תמת כו': הד"א במקום שהכל דורסין כו' שדרסו בבית אותן המיעוט כו' מצטרפין אית תני תנא שאין שבחו כו': שמעון בר ווא קומי ר"י א"ל הלכה כו' להחמיר תני רשב"א כו' וצצנתים נומק: כרשב"א דר"ע ולית מילתא דר"י פליגא על מילת' ר' יונה אמר כו': מה בא ר"י להוסיף על דברי ר"ע רבו. פי' דר"ע דלמך כל ט"ל פותח כו' ור"י דלמך סמונה פטור סכל טעם ט' להס: ובית תלמוד יש בהן בית דירה טובלין לספר ולמשנה אבל כו': ר' מאיר אומר ד"א אע"פ שאין כו'. שאין שם ד"א ר' יוסי [או' ד'] אמנת וד' דפנות וכן הי' ר"י מחייב סוכה במוזה. ל"צ קלי אלתן צנתני' סוכת סמג צמג חייב וקלמך דוכן סיל' נומייצ ר"י סוכה צמזמ: (ע"ג) ר"ז בשר"י דר"ט בר"א ועבד עוקצות. כן רשס לדנו"ר תמלס סגנסא וס"כ חזר צו ולמך סג' סספר דווקא סנייתית. נטלת בדוקני. ל"צ פי' צקנס:

פרק רביעי

(ל' ע"ח) אין האור פוטר א"ר יונה תני ר' חלפתא כו' בשמן של גזבל ר' ירמי' בעי כו' משח בעי לקדרה חייב אר"א לקדרה ריקנית היא ר"ז ר"ח בר אשי בש"ר אשכול כו' צנון מתני' אמרה כן המקפה לתבשיל כו' כבור קטן:
 אלא

(ע"ג) אלא בכלכלת שבת ר' אילא בשם ר"י בלוקט כלכלה
כו': חוקי' אמר שנתן שתים ושלש מודיות כו':

פרק המישי

(נ"א ע"ח) בדברים הללו לא שניא אלא לוורע לחוך שלו אבל
להפקר או לח"ל חייב חמץ חנינן כו'. והא חנינן ח"ל.

כ"ג פי' כ"ז ראי' להתיחך דכחן מייירי בהפקר הגידולין לצד ולא סעיקרין
דצח"ל צ"ל ספק דלא מייירי חלא ונהגידולין לצד סעיקרין נשאר
צ"ח"י ודוונ"י דהכי הפקר נוי הגידולין לצד קאי דוונ"י דח"ל דהס
ז"ח חייב ז"ח צ"ח דדי תני להו':

(ע"ג) איכפלה שבת גבי טהרוח. ל"ל, כ"ג פי' דקחני צצצט פטור דנושנע
חלל חסור, וסיינו דונדונה לה לטיסרו' דתנן צונתני' דטהרו ונלטינא
ופיינו דפריך דונס ראי' היא דצטיסרות ריצח קרא חלל צצצט תנן לסדי'
וניטלין צצצט: שבת גבי טהרוח הא שביעית כו'. כ"ל: עבר
ומכר מעשר מה שהוא אוכל. כ"ל. כ"ג פי' נגד ונה סלוקא אוכל
לריך הנוכח לעשר. ואינו נעשר נה סהו ונוכח, כלומר אין הנוכח
לריך לעשר נגד ונה סלוקא ונוכח: ואין אחראין לרמאין. נרסס
צ"ח"י חנונו"ר לנחוקו וצלנדו עוננו קייס גי' הספר:

(כ"ג ע"ח) משום שביעית חלה עליה קדושת כו' עשבים הביא
שליש לפני שביעית ונכנסה שביעית מותר משום ספוחין
ולא חלה עליהן כו' שמינית מותרת משום ספוחין ולא חלה עליהן
קדושת שביעית הביאה שליש לפני שמינית וכו' [כדלעיל] אסורה
משום ספוחין וחלה כו': הפקר והקדש וסוריא מחלוקת. כ"ל,
ור"ל צאלו ג' פליגי ר"ע ורצנן: אר"ל מודה ר"ע לחכמים בחנט כו':
אין יסבור ר"א אליבא דר"י כר"ע יאות את כו'. כ"ל: בשיטת
ר"ג אביו דחנינן חמץ כו': לא נטבל מתיב רשב"ל לר"י והחנינן כו':
(ע"ג) ר"ח חברין דרבנן בעי'. כ"ג פי' קאי חקושי' דלעיל סהקסה
ואס צלל כלפון כשיעור וע"ז חונר חפילו יחי' לכ"א כשיעור יחי'
פטור וחונת שלל נגזרה ונלכתו סהרי יתלקו אותו ולפ"ז גרסי'
חפי' יס צכ"א כשיעור נעסה כדזר שלל כו' ולונה תני צונטה חס
אין צכל חמת כו': אלא הור מקיף. כ"ל, כג' התוספתא סהציח
הנפס: לא אמר רשב"ג אלא בריות. כ"ג ונוולא לא פליג כשצ"ג
חמ"ק כלל: ורע העליון של לוף כו'.

סליק מסכת מעשרות

מסכת מעשר שני

פרק ראשון

(א' ע"א) שביעית תוכיח כו' ומותר למוכרה א"ר ירמי' מאן תנא כו' אלו חולין הי' חייב לו ונתן לו מעשר יאות א"ר יודן מה זו מכירתה של שביעית היא חלולה ר' יוסי בש"ר ועירא ר"י בש"ר הילא ד"ה היא כו' למחיצתן א"ר יודן מתני' אמרה כן שהוא אסור למוכרו כו' וכל שהוא מותר למוכרו מותר לקדש בו התנין אין לוקחין כו' :

(ע"ג) דתני אין ממשכנין אותו ולא חני ולא מהרהרין אותו [כו'] ומשכן קונסין אותו עבר והרהין אין קונסין כו' : דרמ"א אין מתנה כמכר ר' מנא לא אמר כן כו' כנכסיו א"ר יוסי ד"ה היא כהדא דתני הי' כו' והוא יודע שהוא מעשר בהמה מה המן כו' אף מעשר בהמה ניתן במחנה הרי מעשר בהמה ד"ה כו' : בבעל מום כלום כתיב בחי מעשר בהמה לא חלקה כו' : מלתא דר"א הגונב פחות מש"פ כו' : אינה מקודשת דר"מ ר"א מקודשת א"ר יהודא בר פוי כו' : אלו אמר ליטרא הוינן אמרי כשם כו' כסף הווי אמרין אף שברי קערות כו' הווי ליטרא של כסף הכל מודין כו' :

(ג' ע"א) אי מחללין אותו לא על המעות שכן בבבל בעומד כו' . והסאל ניותר : א"ר אבין התקינו כל המעות כו' : של חמרים פלטייא של חמרים כו' : בשר בהמה לשלמים לא חל מ"ש על אמוריו כו' : ילדה והקרישה שלמים כו' : ומחללין אותה על בעלת מום ועל חי' ועוף כו' : [ונלחתי כסוס על סגליון (נגד סגוגי' דתמן תנין חין לוקסין עצדים וקרקעות כו') צזס"ל תני צהנס סונלס צין צסוגג צין צנזיד יחזרו דנייס לונקונס ע"כ, ולא יכולתי לכונן לחזו וקוס טייכה להגיסה צפניס צירוסלמי (ד"ס ד"ל)]: מתני' אמרה שאין מחללין מעות כו' :

(ג' ע"א) מן מה דאמר ר"א דר"מ היא היא הודא אמרה היא דמאי היא וודאי. ננחק כ"ז וכ"צ ט"ס סול דצתונינין ל"פ ר"נ ורצק ונתני' דיעצד סול, ואף לדברי סתוס' דפליגי אף צדיעצד ו"נ נתני' צלוקס לסלנייס ואף לכתמילס הי' נותר אי לאו דיחוק וקוס. וכ"ס סגוגיא פשוטס צצצלי דעצעס אפרי לא ונחללין: מתני' לבריה המחלל מעות על הפירות בזה"ו בירושלים בין אילו כו' . כל"ל. וכ"ס צתוס': סבר לומר שהן קדשו ולא קידשו:

חייב

פרק שני

(ט) חייב מה עבד לה אינו לא אוכל לטמא כו': מן הכא כו' ושחה חברייה אמרין כו' אלא על אחת א"ל רבי יוסי כו': נוחא כרבנן דינון אמרין שבועה כו' ברם כרבנן דתמן דאינון מרין כו':

(ע"ג) נוחא עד כדון באמר שבועה שלא אוכל ושחה ברם שבועה שלא אשחה ואכל לא שתיי בכלל כו': לירושלים ויצא ואין לוקין אלא על אכילה ושתיי בלבד מניין שאינו מחזור כו': שלא יתן ביד אלא בכלי ר"י בר אידי כו' מה בניהון מאיסה א"ר יונה מע"ש בניהון א"ר יוסי וכי כל שהוא מותר בשבת כו': א"ר הושעיא דלא כר' יהודא דתנין ר"י מחיר כו': (ד' ע"ד) פתר לה בשאין שבחו ניכר כו' דגים [כו'] לפי חשבון כלום יש בדגים אלא טעם קפלוטות ובקפלוטות אלא טעם דגים ר' יוסי בש"ר הושעיא חפחר כו' בפ"ע ועירבן מתני' פליגא על ר"י כו': כיני מתני' כו' צמחוני בש"א כל מעשי' כו' מה בניהון א"ר מנא מגינה כו' בידים טמאות חני א דר"י אבל דר"מ שולה בניהון כו' בידים טמאות. וקאי אפיסא על דצרי סכניס צרכסינין אצל צרישא נתלתן לר"ו ספיס ציניסן דלצ"ס צטוונאס ולצ"ס כל ונעשי' צטיסס: כדי לעשות עיסה כו' אמר ר' יונה הראוי לאוכל כו' לאוכל בהמה א"ר יונה והוא שנטמאו ר"י ב"ר אלושב בעי לר"ט בגבולין לא יפרו כו':

(ע"ד) חני ראב"ש כשם שמחללין כסף על נחשת. כ"ז ר"ל צגצולין לחלל צדונאי כסף כו' וסציס זס כאן דל"ו אף צוולאי צעצד ומללו: מדברי שניהם מחללין כסף על זהב ואין מחללין זהב על נחשת כו'. כ"ל, וכ"ז צדונאי וכ"ס צתוספתא לסדיס: אבל בתחלה אף ב"ש מודה מ"ט דב"ש כסף ראשון ולא כו' כסף עד כדי כסף רשב"ל אומר בין בתחלה בין בסוף ב"ש פליגין מ"ט דב"ש כסף ולא זהב מה כדון היא כסף היא נחשת. כן סענתי ונרשינומו ססול ונכוין לסגי' אצל אינו צרוק אצלי סכוונתו לסגי' כן [ד"ס ד"ל]:

פרק שלישי

(ס' ע"ה) הב לי ד"ה מותר הב כו' יהיב לך ד"ה אסור אלא כי אגן קיימי' כו': ע"י שמכירתו מותרת את אמר כו' מכירתה מותרת הרי את אמר כו':

(ע"ז) ד"ח לפדותו אין אתה יכול כו': עודהו פסח אין מיטר בו כו': בש"ר יוסי בר חננאל שלמים שלקחין כו' קדשת מעשר

מעשר ח"א משנה כו' לית הדיא חברא משיבין כו': שהוא א"ל
 אבדת קדושתו. (מתני') מי שהי' כו':
 (ו' ע"ח) א"ל ב"ה אף פירות שנגמרה מלאכתן יכול להוציא
 עליהן שני ממ"א. וסניכתיס וניותר: הוות סברא מימר
 כרשב"י ואלין רבנן כו' מימר כח"ק ר' פנחס כו'. ווי"ס הנפסס
 צטצולין גרסי' ננמק: א"ר אלעזר לחומרין. ל"ל כלן תמלס צרייתס
 סצסוק ססלסס חניא א"ר יוסי זו משנת ר"ע אבל דברי חכמים
 בית הברים כלשכות הולכין אחר פתחיהן. כל"ל ולס"כ אר"א
 לחומרין. וקסי לציט סצדין כנ"ס צתוספתס, וז"ס לחומרין סיינו
 סכנייס צכאן וסוס ר' יסודס דנוכות דלונר לסר סנוף וספתס לסונכס:
 א"ר יונה בתי ברדין כו' החומה ולחוץ אין אוכלין שם קדשים
 קלן כלחוץ ולא פודין שם מע"ש כלפנים פתחיהן לחוץ כו' החומה
 ולפנים אין אוכלין שם קדשים קלים כלחוץ ולא פודין שם מע"ש
 כלפנים חני בניווח בקדש ובחול ופתוחות לקדש תוכן קדש וגנותיהן
 סכנגר הקדש כו' ולחול חול פתוחות לחול תוכן חול וגנותיהן
 סכנגר הקדש כו' בניווח בקדש כו' לקדש ולחול כולה קודש
 בניווח בחול כו' לקדש ולחול כולה חול א"ר יעקב בר אחא הן
 דאת אמר תוכן כו':

(ע"ג) וטמא שנכנס לשם פטור. (מתני') מ"ש שנכנס כו': אם
 בקרוב מקום כתיב כי ירחק ממך המקום אלא מהו כו'
 לא תוכל לאוכלו ונתת הכסף כו': לא ר"ת הוא ועל דברי ב"ה
 כו' מה בין אב הטומאה בין בחוץ כו' שלא יהיו אומרים ראינו
 מ"ש שנכנס ויצא ר"י דרומי"א בעי קומי ר"י מעתה לא יפדה
 כו' נכנס לירושלים ונפדה קול יוצא ליוצא ואין קול יוצא לפדיון
 ומה בין בחוץ לבין לפנים בשעה שנטמא בפנים מחיצה תופסתו
 בשעה שנטמא בחוץ אין מחיצה תופסתו על דב"ה לית היא
 מקשי"א כו' עבר ופדאו פדוי ר"ח בר אדא בעי קומי ר' מנא
 כו' וחזר ונטמא באב הטומאה א"ל אם הי' המעות כו':
 (ז' ע"ח) וחלב לאו כמתה היא וכל שא"ל פדיון אין מועלין בו:
 אין הפתרינה בחלב (כ"ל צקנץ) לא יכול התנינן חמור
 כו': ר' בא אמר על האחרונה אם אמר רוב רביעית כו':

פרק רביעי

(ע"ג) ומפרק לון בשערא דתמן תני אין קובעין מ"ש אלא במין
 כו' אמרין קובעין מ"ש מן החטים כו' ריב"ל אמר אין
 פודין מ"ש אלא בשווי' כו' אלא עד ש"פ כשער הזול תני בין
 ביוקר והזולו כו' או משום שהוא יכול להחזירו כו' אין חימר משום
 שהוא

שהוא יכול להחזירו בו חני משתכר הוא בשקל עד רביעית בו דנרא חכא בתרין מנין ובאדבאל בתרין מנין וחמשין הוא בעי מותן חמשין מנין ומיסק בו הכא בתרין מנין וחמשין חני און

כו' אפי' בן א"ר אמו במה עלל בו' (מ' ע"ח) לחטוניא ומפרק ע"פ רב חלקי חויי פירין לגרוסא א"ל בשוייהון אתא לקטי' דר' סימן [א"ל] און פודין מ"ש ע"פ השוטים בו' וקרנו של מ"ש בש"פ ע"ד דר"י בו' של מע"ש ש"פ ונתני שבע מן הדא דאר"י בש"ר מונא בו' מ"ש שאין בו ש"פ דיו שיאמר בו' ר' יונה בעי במ"ד כנכסין ברם כמ"ד אינו כנכסין בו' וכן לסלן: נטע רבעי מוסיף עליו חומש לא לנ"ר עצמו אוף הכי בו' מימר מעשר עצמו. (מתני') מערימין בו':

(ע"ג) בקטנה קטן זוכה ר"י בר בון בש"ר שמואל בר"י פתר לה בשיטת אפיוטות בו' כמטלטלין א"ר יודן בר שלום קומי ר"י תפחר כמ"ד הקטן בו' ואפי' כמ"ד אין הקטן תורם הקטן זוכה בו' אגוז והוא נוטלו בו' ומביאו לאחר זמן בו' ואין מתנת קטן מתנה חברייא בש"ר יוסי מעתה אפי' לעצמו לא זוכה הפתיב אל רעהו רעהו ברם כרבנן דהכא דכרי חכמים ר"י בן פוי בש"ר יוחנן בו' חנינן אבל אינו מוכה. ל"ג וסס לזכות ללחמים ונשני דל' יוחנן סגור דווקא סלין צסס דעת. (לא סגנתי יפה צסעתק סגס"ס זן ססייל קאי ושעתי צלעתי סכאן וקוונס סבל לסון ונשני דל' יוחנן סין ויוסצ סאן דנשני עלס רצנן דקסרין. ד"ס ד"ל ונצוסלצ):

(ט' ע"ח) והו' ר' יוסי מסחבל בו' אף רבי מודה בה כהא בו'. דחנינן חמן אמרה התקבלי גטי בו': ושלוהה רב אסי אמר בו': ותני בר קפרא בר"א דר"א אמר הוציא להן מ"ש מתוך ביתו וא"ל פדוי הוא נאמן פדו לי ופדו לכם אינו נאמן מתני' בר"א דר"א אמר הנאמן על השני בו' וחכ"א בו' ולכין לסיות לנעלס קודס ונתני' נשך בו':

(ע"ג) אל"ף חי"ת ט"ת רי"ש תי"ו תרומה בו' אל"ף קדמיתהא תי"ת חלבו בו' רי"ש ראשית תי"ו תרומה בו': (י' ע"ח) מתברא אמרין לה בעלה דההיא אותתא בו':

פרק המישי

(סס) ר' זעירא מקל לסבייא דהוין בו': בחגורת של אבנים של סקרא זכר למזבח בו' לדמים התחתונים וחש לומר שמא אלין בו' ברם הכא לכתחלה ר' יונה בעי ולמה לינן אמרין בשדה חני ר"ח שדה הקדש סוקרין עלה בסקרא ר"י ורשב"ג בו': לא

מסכת חלה

פרק ראשון

(ח' ע"ח) וריבה הכל ת"ל מלחם ר' יוסי כו': קרסית חייבת בחלה וכן הי' ריב"נ אומר אורז מין דגן הוא וחייבין על חימוצו כרת שכן הוא בא לידי חימוץ: עירס ארבעת קבין כו' וארבעת קבין אורז בפ"ע ועירבן מהו א"ל הרי בשעת חיובן כו': (ע"ג) [והשיפון מק"ו א"ר יוסי כו' ברם כרבנן ג' מינין כו' ונלחתי ככסס כנותכוין לגרוס סא דזרס כדזנן קודס דא"ר יוסי ד"ס ד"ל]: (ג' ע"ג) כיני מתני' כזית מזה וכזית מזה כו': כיני מתני' אף הנודר כו': (ג' ע"ח) פטור מתרומה גדולה ומן המעשר בד"א שמירח ואח"כ מעשר ראשון הואיל וכל עמא כו': הוי פליגי מ"ד חייב כו': משום חדש א"ר ועירא כתיב כו'. וסגנתיים ננמק: (ע"ג) פהר לה בסופגנין שנעשו בחמה ואין יוצאין כו': מן הצד כהנא שאל כו': הכא קל הוא ופחות מה' רביעים כו': שמא תמלך לעשותה עיסה רב אמר עיסת כותח כו' והיא חייבת וכן הקנובקאות חייבות ריב"ל של"ת הואיל והוא עתיד כו': (ד' ע"ח) שמא לא ימצא הלקוחות ונטבלו. מתני' נחתום כו': מחיב ר"ל לר' יוחנן והתנינן וכן נשים כו' שמא לא ימצא לקוחות כו' מחיב ר' יוחנן לר"ל והתנינן הקדישן עד שלא כו': כל שעשאה כלימודין וחני כן כו': למוצאי יו"ט ממלאה אשה כו' צורכה רשב"א אומר כו': בש"ר שמואל בר' יצחק ל"ת חלה חולקן היא לפום כן כו': עשר מצות אר"י בר' בון צ"ל חלה על הכל כו':

פרק שני

(ע"ג) שמה בפירות הארץ חברייה בשר"א כו': ע"ד דר"ע ספינתו היא הכנסתן כו'. ר' יוסי בעי קומי ר' יונה בשעה שנכנסו כו' לא אכלו כ"י מצה כו': בשבע שכבשו וו' שחלקו מותר התיב ר' בון כו': (לא בט"ו יצאו מכאן לשם רבנן דקסרין בש"ר חנינא במחלוקת ר"א מחייב ור"ע פוטר אמרי ר"א מן אתרי' כו'. סג. סגנתי נדיסיינותיו ססוס גורס כן): מה שבפרט דברי ר' יהודא מחיבין כו': (ס' ע"ח) שמי פירות מחזורין לטומאה כו' ר' יוסי בעי מה איתאמרת לחלה או לטומאה כו'. דר' יונה חני בשם רשב"י רט"א נאמר כו':

(ע"ג) דאינון אכלין מחוקנים אית חני כו' סברין מימר שהיא מותרת והיא אסורה ר' אימי כו': ויאמר לו חדא ופלוג אר"ז כו': רובעיא

הגהות חלה פ"ב ירושלמי כה

(ו' ע"ח) רובעיא ויאמר לו כו': שהנחתום עינו רע בעיסתו
ובעה"ב עינו יפה בעיסתו וחכ"א כו': שלא תחלוק
לעיסת כה"ב לר' יהודא והתנינן כו' לביתה עינה יפה בעיסתה
כו' בשוק עינה רע בעיסתה כו':

פרק שלישי

(טס) אבל קבין אסור מפני כו':
(ז' ע"ח) זמשגילגלה תעשה בטהרה ותני חלטה תלוי כאיוז
ספק בספק חלה א"ר ששת דר"ע היא כו': אין
הטבל צריכה שימור ממ"מ אסור ונתתם כו':
(ע"ג) מי יאמר לי שאינו נוטל דמים כו'. פלוגא על ר"א דר"א
גלגול פוטר ומרוח פוטר וקשיא על דרבנן כו': והכא
ראשית עריסותכם ולא של נכרים אר"ח ברי' כו': כן רע"א
גילגל פוטר ברשות הקדש ואין כו':
(מ' ע"ח) מתני' דלא כרשב"ג דרשבג"א כו':

פרק רביעי

(ט' ע"ח) הא שאר כל הקיפה חייב כו': ר' הונא אמר אם
את אומר השיפון מין כוסמין הכוסמין מצטרף עם
השיפון ושאר ואם את אומר חמשה המינין הן אוף הכוסמין
אין מצטרף עם זה שכולת שועל מין שעורין אין מצטרף
זע"ז ר' יוחנן ב"נ כו':
(ע"ג) קב כוסמין באמצע הא קב חטין וקב כוסמין וקב שעורין
באמצע כו': על הפירות האלו מחוברין הוין בעי מימר כו':
(י' ע"ח) ושורפין אותה בטומאה הא לכלב אינה מטמאה כו'
מאוכל אדם שורפין בטומאה ואמרת מטמאה טומאות
אוכלין אר"ש כר ביסנא כאן ברוצה לאכול כאן ברוצה לשרפה
הד"א שתורמין כו' עד שיוצא כו': עד שיוציא עליו תו"מ. מתני'.
ישראל שהיו אריסין כו':
(ע"ג) הלוקח מבעה"ב בסוריא צריך כו':
(י"ח ע"ג) מובלא הגברא לא דר"ז צריך כך אלא מלן דיוצר
בעי נשמע נעבדינן אנשי כו': מפילה לאחרים ד"ר
יהודא ר' יוסי אומר האשה עושה כו'. רש"א האשה עושה כו'.
מ"ט דר"ש איש כו'. ואפי' למ"ד רשות למה החזירוהו שנייא
כו': מח"ל לארץ אפי' מסוריא א"ר הושעיא כו':

סליק מסכת חלה

מוסכת ערלה

פרק ראשון

(א' ע"ח) חורשין פטור מן הערלה והתנינן העולה כו' חמין במקום ישוב ברם הכא במקום חורשין א"ר יוסי אפי' נטעה א"ר אלעזר הר"א כו' :

(ב' ע"ח) היא הקמה היא עויבה היא שבירה כו' : משמו הנוטע לרבים חייב כו' . בנוטע בתוך שלו הנוטע לרבים בר"ה פטור כו' : חייב בערלה מאימתי מונה כו' :

(ג' ע"ח) שנתערבו בנטיעות ספק קרקע מעלה כו' . פחתה התרומה ומותר סאה תרומה כו' אם ידוע כו' תני אף טוחן לכתחלה ומתור מתני' דר"י היא דר"א אף יתכוין וילקוט כו' :

(ד' ע"ח) סמדר אסור בנוור מפני שהוא פרוי וקשיא כו' : א"ר יונה ודמיא הוא לכל דבר אילן אינו בטל ע"ג שרפו קטף בטל כו' :

פרק שני

(ע"ט) חלת דמאי כיון דתנינן חלה כו' : רשבא"א נותן עיניו כו' לעשות כן בתחלה מאי כדון כו' : כסתם אבל מה דתנינן כו' : לתוך צ"ט בר"א זר"י כו' : מתוך התיר בתרומה טמאה

מ"ד התיר בתרומה טהורה כו' : (ס' ע"ח) מאן תנא מצטרפין כו' : בין לאיסור בין כדי ליתן טעם כו' : בנ"ט אבל לא לאיסור כו' :

(ו' ע"ח) גרים של תרומה אסור. מתני' שאור כו' : מ"ט דר"א האחרון מוציא את הראשון מ"ט דרבנן הראשון כו' אוף הכא האחרון מוציא את הראשון עד כדון כו' :

(ז' ע"ח) ראב"ש מתיר לכהנים ואוסר לזרים ר' אבוהו כו' : (ח' ע"ח) תני פיגול ונותר של קדשים קלים א"ר יונה פיגול ונותר כו' זריקה מתרתו הא קדשים קלים הואיל כו' . משום זרות א"ר יוסי פיגול ונותר לאחר זריקה כו' א"ר אבין מתניתא כו' : בר קפרא חתוכה של ק"ק ושל קדשים שנחבשלו כו' :

פרק שלישי

(סס) מ"ד בסמוך לפריו קליפין וגרעינין כו' מ"ד בעורל את פריו קליפין (וגרעינין) במשמע ולא כו' . פריו בעורל את פריו ופריו עורלן כו' :

חבילה

(פ' ע"ג) חבילה כ"ה זירין א"ר יונה כו: ר"י בר אחא אמר
מתני' פליגא כו' דר' מאיר כל הדברים מקדשין דתנינן
חמן למה הוזכרו רמוני בדין אלא שיהי' מקדשות כ"ש דר"מ
ושאר כל כו' להמנות רמוני בדין כו':

(י' ע"ד) ובסוריא מותר איזהו ספק כלאי הכרם כרם של כלאי
הכרם וירק נמכר חוצה בא"י אסור ובסוריא מותר
א"ר יודן אף זה כו': בחדש יצא בחוץ לא תורע כלאים ובגד
כלאים שעטנו כו': אין עושין עם הגוי בכלאים כו' ממעט בעבודה
אין עושין עם הגוי כו'. כך כלאים בחו"ל הא בכלאי הכרם:
סליק מסכת ערלה

מסכת בכורים

פרק ראשון

(א' ע"ה) מן הדא אילן הסמוך למיצר מביא וקורא ותנינן ה'י'
חופר כו'. להחליף מכיון שדרכן להחליף כו': פליגין
במוכר שביל לחבירו כו'. מכר לרבים כל עמא מודיי שמכר
לו עד התהום כו':

(ב' ע"ו) כגובה מביא חמן אמרין הכל מודים כו'. כגובה מביא
פשיטא כו': כגולה שלא נתייאשו הבעלים כו'. לא כגולה
שנתייאשו כו'. אבל כגולה שלא נתייאשו כו': כגרים לית היא
מנהון כו' השרץ לית הוא מנהון פשיטא כו'. לא קדשו בתמרים
שבהרים כו':

(ג' ע"ז) מ"ט אמר הגר מביא ואינו קורא והרי הגר אמור
בפרשה כו'. גר דקרא בבני קני כו' שבני קני כו'.
על בת ישראל ר' יונה אלא ר"ח בר בא שמע לאילן כו'.
אבותינו א"ל והא תנינן כו': נשבע הקב"ה לגרים אלא לאבות
תני בשר"י גר כו': ככת חלל זכר תני בשר"ש גיורת פחותה
כו' ולשפחות כולהון מקרא אחד כו' עד שיהא אביו מישראל
כו' בקדושת ישראל בש"ר יוחנן כו':

(ד' ע"ח) דכוותא דאמר ר' זעירא לר' יסא נהיר כו' וא"ר יוסי
מתני' פליגא כו' כשנתן דעתו למכור משעה כו'. והתני'
יבש המעיין וקצץ האילן כו': לשלחן ביד אחר וחלה השליח
לא ישלחום כו' שמא ימלך הוא להביאן כתיב ושמת מכל הטוב

כו' דרשב"ל אמר אדם יורש את אשתו דבר תורה ר' אבונה
 בשר"י היורש כו' או מסוכן ר"י בש"ר הושעיא הנחה מעכבת כו':
 (ג' ע"ח) ול"ל לחברייא הדא דר"ז דאמר ר"ז שכל הבכורים כו':
 ואינו מגיד פעם שני' הנה הבאתי פ"א הוא מביא
 ואינו מביא פעם ב' ולית לר' יהודא כו'. מגיד וחזור ומגיד מביא
 וחזור ומביא א"ר יוחנן כו': נופץ ואינו קורא א"ר יונתן חני רשב"י
 ואמרת ושמחת הוי אומר על השמחה ר' חמא בר עוקבא [כו'] .
 לר' יהודא . פי' דלכצנן נסנוע ונריסא ונדקאמר וסני כו' וכלל
 דכאטון לא ספיל ונניין סמר: חני אשר ה' אלקיך נוהן לך לא שנטלו
 מעצמם מה ביניהון כו'. מ"ד אשר ה' אלקיך נוהן לך ולא שנטלתי
 כו'. חלב ודבש אוף כאן אינה ארץ כו':
 (ע"ג) משנה, והחכירות מביאין וקורין. גמרא, ר' הילא ר' יוסי
 בשר"י לעולם אינו מביא והיידא ר"ז ר' חייא בש"ר יוחנן
 בחבורי בתי אבות הוא מתניתא חני חבורי בתי אבות אינן מביאין
 ר' יהודא אומר הן עצמן מביאין וקורין. סליק פרקא:

פרק שני

(סס) ב' תרומות התרומה והבכורים הבכורים דכתיב והבאתם
 כו' הטנא מידך וכתיב ושמרו את משמרתו ולא ישאו עליו
 חטא ומתו בו כי יחללוהו או נאמר בקדשים כו': והלא אין עולם
 אלא חמשים שנה דכתיב ועבדו לעולם והדיילון נ"ב כו'. פ' שנה
 שכן בחילי כו'. לרע עבר נ' ועשה כו'. אכל וחדי עבר שחין
 כו'. את החלב או שחלל את השבת מת בהכרת וכי מי מודיענו
 שהוא בכרת אלא כהדא דחני המת ליום אחד כו' ר' חלפתא בן
 שאול אומר מת בא' כו':
 (ד' ע"ח) שלא יתערב אבלו של הצדיק כו': כהנא שאל לרב כו'
 תרומה בעון מיתה מן דצלי כו' במיתה ואין זר שאכל
 תרומה במיתה ר' חייא בשר"י כו'. אוכלי תרומה בורים טהור כו'.
 (וכ"ס צערוך ערך טען): טמא שאכל טהור במיתה וטמא שאכל
 טמא במיתה כו': בקערה אחת ואין הטהור והטמא אוכלין בקערה
 אחת בתרומה ודלמא אין הטמא והטהור אוכלין בקערה אחת
 בקדשים כו': מתני' פליגא על ר' יוחנן ואסורים לזרים כו': למשחה
 לגדולה כו': למע"ש שנטמא שאין מדליקין כו'. בכסף מעשר
 שנטמא וזכר' יודא או בבכורים שנטמאו וד"ה כו': משום נטילת
 סרך והחנינן חולין וכי יש בחולין משום נטילת סרך אלא כו': מתני'
 יש במעשר כו' ורש"פ ואוסרין בכ"ש וגידוליהן אסורין מלאכול
 בירושלים אף לזרים כו':

(ע"ג) הטנא מידך וחייבין בביעור דכתיב בערתי הקדש מן הבית עד כדון מעשר בכורים מניין א"ר יעקב בר אחא כו': וודאי זו קרי' דכתיב וענית ואמרת והתני ואסורין כל שהן מלאכול בירושלים וגדוליהן אסורין מלאכול בירושלים אף לזרים אוף לבהמה ר"ש מתיר ולית ר"ש פליג כיני מתני' ואסורין כל שהן כו' ואף לבהמה ר"ש מתיר מן חיה דו מותיב לון כו'. אין אתם מודים שהן מותרים. ר"ל מון לירושלים טעמך לד"ס אוף לזרים ולצטונס וסיינו דונקסס להס וכי יש גמילה כו' כך כו' חצל רצק ס"ל דאף לזרים אף לצטונס חסור צירושלי' דעשו כדטיל"נ: כשם שאין מחיצה לזרים כך לכהני ולאדם ולאכילת בהמה כו'. אבל בעירובין אף ר"ש מודה מן הדא דתני ר"ש באיזה מעשר אמרו במע"ש טהור שנכנס לירושלי' ויצא ועוד מן הדא תני בשר"ש יש במעשר שהמעשר אוסר דמיו וערובין וקנקניו וספק עירובו כ"ש ואין מדליקין בו ואמור אף בגדולין כן מה בין ערובין מה בין גדולין כו': כגדולין הם דתני וכן היה ר"ש כו'. טעונה מחיצה וטעונה הבאה ורבנן כו' טעונה מחיצה וטעונות הבאה ר' יוחנן כו' לקרנה של נבילה הושבה. פי' דק"ל ונ"ס צד' גיניס גוול כו' וצנצלתס ושני לי' דלטיסוריס קאי: לא כן אולפן רבי קירות שנים ואמור אף הכא וגדולין א"ר הילא הן דתימר גדוליהן אסורין רבנן כו'. ופודה אותן בזמן זרעם ר' ירמי' ר' אמי בשם רשב"ל הן דתימר גדוליהן אסורין איסור זרות והן דתימר גדוליהן מותרין היתר מחיצת למה אסור לזרים ולא מפני קדושה שיש בהן אף הכא יטענו מחיצה מפני קדושה שיש בהם הרי אלו במעשר ובכורים כו':

(ס' ע"ד) א"ר הילא תמן אמרין במעשר המעשר והבכורים אחד הנותנן כו'. ר' זעירא כן רבנן דתמן ורבנן דהכא אמרין כו'. אלא כי אנן קיימין במעשר שני כו'. בפני עצמה אינו מתוודה. מתני' יש בכורים כו': תפחר שהקדימו בכרי ניקנין במחוכר לקרקע כו'. נאמר כאן טוב ונאמר להלן והנך להם: וחרנה אמר זאת אומרת מע"ר שהקדימו כו': לששית ולשביעית לקטן בששית ששית בשביעית חמישית כו' לשביעית לשמינית לקטן בשביעית ששית בשמינית שמינית כו':

(ע"ז) בר"ע שלקט אתרוג בא' בשבט ונהג עליו כו': והתני פרט לדם מהלכי שתיים שאין בו ט"ק כו': איזהו כו' ר"א אומר עז שעלה על צבי כו': המוציא מחבירו עליו הראי' תני ר"א אומר כו' חייבים על חלבו כו': ואפילו בשעה שהיו לוקחים חי' לבשר האוה כו' הרובע והנרבע ממנו חייב א"ל תניהו ושאר כל הדרכים כו':

פרק שלישי

(ו' ע"ח) הללו אל בקדשו כל הנשמה תהלל יה הללויה: עד כדי שיכול להיות מהמוכחר בקש כו': פשיטא שהוא מקריב מהו מקריב ר' אימי אמר כו': ר"ז אמר יחיד שנתעצל פ"ה יעטחא של זית כו': קטן וגדול בישראל אלא בני מחני כו': עבר לפניו ישב לו לנשיא משהוא רואהו ועד שהוא כו': (ע"ט) והוי יתב לי על תלי בנגן מרחמוני כו': מאן דלא קאים מקמי וא"ל בי בעית מבטלא דאורייתא כו'. (צו סגסס נייסס קוסי סגרי"ס נספרו ס"ס לפי הסחילתות*) : ואין רשות לאחד מהן לישב עד שיאמר להם שבו אב"ד שנכנס עושין לו ש" שוחח א' מכאן וא' מכאן ונכנס ביניהם עד שמוניע למקומו חכם שנכנס כו': כמדעתה של חמור א"ר דין זה שהוא מהמני כו'. (ול"ג ל"ל, ר' חסיי וכ"ס צנדלס גם ונלינו ר' סיין ככ"נ צנדלס): אמר הוא דמן רבנן לר"ז כו': הוא יורה יודע הוא הנה הוא תפוס זהב וכסף כו' חכים כלום היו בעיתון טמונייה כו': שמעון בר זוא הוא סב כד מסקים כו': שמעון בר זוא הוא סב כד מסקים ושלח לי כו' ויהב ליה מן סיבתי בגוה ואמר בפכתא כו': רב הונא אמר טעמא דמתני' ולקח הכהן הטנא מידך כו':

(ז' ע"ח) הנחה מהו שתחיר במחוסר זמן כו': חני ולא עוד אלא שסמכו למקרא וענית ואמרת אין עניי' אלא מפי אחר ר' יונה בעי כו': וחד אמר מחזר פטורין* עם בני חורים ולא ידעין מאן אמר דא כו' דאמר דמחזר מנא דו אמר דר' ירמי' מחזר פטורין* ובני חורים. (מתני') ר"ש בן ננס כו': את הבכורים מח"ל שהניא הבכורים כו'. תמרים על גביהן ד"א על גביהן זתים על גביהן ד"א על גביהן רמונים ע"ג ד"א ע"ג האנים ע"ג ד"א ע"ג למעלה מהן על ענבים כו': ר' יוסי בש"ר חייא בר זוא כו'. למלאות לו חבית של מים ולהדליק כו' והתיר לו למלאות לו חבית מים ולהדליק כו':

* פ' קדושים סי' ק"ח. ה"ל פטורין, כפ"ל. חישב

סליקו בס"ד הגהות דגרי"א ז"ל

על ירושלמי סדר זרעים.

ברוך רחמנא דסייען.

ליקוטי ביאורי ירושלמי סדר מועד

מהגאון הרד"ל מבוהאב זללה"ה.

כוסכת שבת

פ"א (ה"ד) צנותיסקן אר"א צז' ונקונו' כתי' לא תתחנן צס.
כלוונר ור"כ לונס הולרכו לגזור צי"ח דצכ,
ונשני ר"א דקרא לז' ענונין לחוד קאחי ואיעכו גזור אכל האונות,
זה"נ פריך ונשני ע"ז (ל"ז ע"ז): תנא ר"י אוניי' אסור צילותיסקן.
ר"י אוניי' ונפרש צנותיסקן דהכא צילותיסקן ונייתי ראי' דתנא דר"י
וצת היענה זו צילת הנעני' אף כאן צנותיסקן קרי לצילותיסקן, ואף
כי אין הדמיון טוס כי טס שייך לקרא' צת העוף ונשא"כ כאן, ונ"נ
פשוט הירוש' נראה כן:

(שם) ולא כן אר"א כו' ט"ז של נכרי טהורה. לגמרי והיינו דלונרי'
צדה (ל"ז). קרוי טהור אפילו לצ"ה, ועונאה דצבן נמי
לית צי' שאינו ונעייין ור"כ היכי קאמר הכא דגזרו על ט"ז, ונשני ונשום
דא"א צלל לחופי ונ"ר דהוי ונעייין, ונענא דעשאוט כזצין לכ"ד;
(ה"ח) אס הי' דצכ של סכנה כגון ונול"ל ונותר. לעכ"ד ט"ס ול"ל
דצכ של סכנה, פי' סכנה לנקוט קרוצ, ועי' צירושלמי

ר"פ ונקוט טנהגו צוס:

פ"ב (ה"א) ויש כאן זו. פי' יש כאן חלליכס הצרייתא הזו, והיינו
דלוניי' לה פ' הערל צצצלי דל"ל היכא תניא צת"כ ע"ז,
וכא דכל פייצי טצילות ונלחא צאפי נפשה היא: וכן חניין רצון
ונקדניין לעיצורה כו'. שיטפת סוגי' דונגלה פ"צ ה"ס היא ואין
שייך לכאן וכן דרך הירושלמי צכ"נ:

(ה"ג צקופה) כ"ל דה"ג לא סוף דצכ טונאה אלא אפילו טהורה
צגין דצכ כו'. דלפי הירוש' דעעני' דר"א דנטהר כלים דווקא
צטונאה אסור לכ"א, אצל להצ אפי' טהורה אסור וצשלש על שלש
ונלונמת כדא' לעיל וכדא' צצצלי:

פ"ה (ה"ב) עור ונכרסונין כנגד לבו. ענ"ש צס"ד צע' זה צערוך
צפוספותי: ואית תני טוזות. ככון לגרוס טוזות,
דאפי' ונחישצ יותר לדרוש הרכצת סית זונס:

(ה"ג) כהדא כיפא דנושוי גצינתא. פי' כיפא אכן שנותנה להטוות
 גצהת ומטוטרות של הגמל, וזוהי ששנינו בצריית' צצלי וצתוספת'
 הקשורה לו צהטוטרותו, ולשון מטוטרות ונוכה צכלאים ספ"ד שהוא
 כונו חוט הונסקרלת וע' צערוד, וזוהו להטוות דהכא; ינא לעשות
 ונלחכתו. היינו כדלחור צס"ס כמאן לחזל לחינבא; רצ יהודא צסס
 שמואל וידו אקור כו'. ל"ל ונקודס צריי' דוחגי' להלן תני טפת
 וידו כו'.

פרק י' (ה"ו) טלקי לחנותא דחליטרא ויסקר אוק לזמר דהוי
 סדרא נטיר. כ"ל, פי' דטייל וכי אקר לטייל
 צו אוק ונעט כדלעיל על פתח חלרו ונשכי דהי' הונקוס ונווור
 וסי' יכול להסליכו. ולשון סדרא או הוא פירושו וננהגו, או
 לשון צהנו"ד שחנות דחליטרא זה הי' צונקוס סדרא רצא דשכיחי
 רציס וננטר, וכדלחורי' כה"ג צצצלי קי"צ ע"א: (לעיל) כך צצוני'.
 ל"ל פירושו צגד כונו סצניתא ע' ערוך ולכן אוק ונפרס כאן דנווכן
 הוא כדנפרס צאגד ונלצניקי דלהלן, וע"ל ר"ס כל כתבי דדייק
 ונעוצדא דרבי דגמי ונוכן הוא:

פרק י' (ה"ז) כהדא דר"א: ונא חלק ונלייח ועסה אחת כ"ל: ולא
 העושה צו וצחצירו את ש"ו אוק הסצנות ונלטרפות. פי'
 אס קצר חגי גרוברת צסצת זו וחלי צו אוק ונלטרפות אפי' צהעלס א':
 (שם צונלחכת הונלכן) אוק דונגפר אע לומי. פי' וניצצ וונלכן עז
 גצפרי' צכדי לעשות וונוכו כלים: וחצלין לקופס. כ"ל:
 (שם) אוק סיקורא. פי' הלצע כשנצע צוניי לצעים: כד ונשקע
 צאנטרין. כשונשקע הלצע צחוניה או צלות חייצ ונשוס צונה
 כד"ל לקונן צנר צכלי נורה: סס כד ונקטע צנווא. כ"ל:

פרק י' (ה"ח) ונעתה הוליא כגרוברות על כתפו חייצ וכן ונשא צני
 קסת. עיקר הפי' שהוא קושי' דונשא צני קסת ונפסי
 שהי' ונשוי כצד הוא שדך כן לנושא על כתפו אצל גרוברות שהוא דצר
 קל וכי דרך לנושא על כתפו אלא צידו, וכעי' ונ"ס הרנצ"ס צחיצורו פי"צ
 פי"ד לענין על ראשו ע"ס, והא דכתיצ ופקדת כו' הוא ונלחא צפ"ע:
 חלוי' צורעו. ע' ונאירי שפירשו על כתפו ולדצרי התי"ט דחלוי צחיו
 כלי על זרעו חייצ ח"ס כפשוטו אצל דיט ל"ע: טוק הונשמה אוק
 כו'. צצונ"ר סס הגי' של צק הערצייס היכן, אצל גי' דהכא עיקר:
 שם (ה"ה) צעשותה היחיד טעסה כו'. הוא דצרי ר"ס כדנווכת
 צצרייתא דת"כ דנייתי צס"ס דלא כהנפרס: עומדות
 ונא שלא שונשת את אציק יושצות. עק"ע וצש"ק שלו, וטעה דלישכא
 חי' צונגלה (כ"א). קשות וניושצ רכות ונעווד, וז"ס שצהלכות קלות
 שלונדין אותן ונעווד אפי' צהן שונשתי הרצה דקדקתי וחזרתי לפני אצא כ"ס
 לשמוע

לשמוע ופיו יותר ומה שמושת בחרתן הקשות שלריכין ללונדן וניוסב:
פרק י"ג (ה"ו) ח' צריח וא' חש כו'. עיי' פי' הופרש ועיי'
צצלי (ל"ג.) ותוס' שס. וי"ל כאן כדצרי תוס'
דקו"ל דגם התם נקרא זה יכול ולכן חייב, אבל האמת נראה שהי'
כתוב כאן גם המשנה השני' שבהלכה ז', ועל צצח וליעח דיסב השני
והלחאו השני חייב צח לפרש חפי' השני התם ואינו יכול וי"ו הואיל
והוא ונלחאו חייב ואידך ונינרא דהי' לצי רץ כדרכו קאי על סיפח
דסם דנועל ציתו לשוונרו ונונלא לצי שמור צתוכו:

(שם לעיל) (ה"א) היחה עלית אחד גדולה צתחלה עד שיחרוב
כו'. חתי' לרצקן: וצסוק חפי' כ"ס. היינו
צריית' דס"פ הצונה דחרג ח' והסלינו לצגד חייב: והסן לצדח
ולסועח כו'. וטעונא שאין צהס שלום ומסרון ודווקא צצגד סייך זה:
הכל נודים צכותצ חת הסס. חס נפרש שס ונונא. ח"כ יש לפרש
דאפלוגתא דר"י ורצקן צכתצ שס ונשועון קאי (דת"ק פליג חר"י
לפטור וכו"ס וכו"ס צס"ד צס' הצונה ע"ס), וקאמר דצכותצ הסס
כ"ע ל"פ חע"ג דב' חותיו' ונונו כגון חל"ף לונ"ד ונאלקים ויו"ד
ק"ח ונחוי"ס וס"ד ונשד"י ג"כ יש להן ונשועות וי"ו חינו חייב עד
שיסלים חת כולו, וני' כ' חות ח' והסלינו חייב כדתי וחזיל, ואנונו
להכי ונייתי לה הכא. ואס נפרש חפי' שס תיבה כמו שס קטן
ונסס גדול י"ל דאפלוגתא דר"ח דהכא קאי לנינור דלח ונחייב צכותצ
חות ח' על הכתצ חפי' לר"ח (ודלח כצצלי צס"פ הצונה דחלי לה
אהדי ע"ס), אבל לענ"ד ראשון עיקר ונ"ע, וכן ונצואר דר"ח פליג
על כותצ ח' על הכתצ צסנון:

פרק י"ד (ה"א) ור"י פוטר וכן הי' רי"ח כו'. וי' דר"י
פוטר צכלאו דחסיצי חצ"כ, ולפי צרייתא
דלקון דנפליג צין טעת הטל לשעת הסרצ וכן חלעזר צן
ונחצי ע"כ כת"ק דר"י ס"ל, אבל רש"י פי' צס"פ האורג דחגבים
והגזין יצ"כ (וכ"ו קנת לפי הלשון שצצצלי כל שיש כו' וכל
סאין כו', וי' דחרוויי' ונחני' שס), ולפ"ז חתי' צרייתא דחגבים
לכ"ע. ואפטר לניסב טעונא דהני נלודין ונפני ססן טהורין דגזין
פרש"י ג"כ ססן טהורין (ואע"ג דצפ"ק דצכורות ונכרת דעונא
הוא י"ל גזין לחוד והגזעין לחוד): יסן חייב דו קנין כו'. לפ"ז
דווקא לצי יסן חייב סכן דרכו וכדחי' ג"כ צוודרש שלהי סיר
הסירים ע"ס, אבל שאר חיות יסן ג"כ דונה לסונא דחני הכא
לפטורא. אבל צצצלי חפי' סונא ויסן חייב ע"ס ולפ"ז אין חלוק
צין לצי לשארי חיות: וותר להרוג חת הדרעה צצצ' וחני כן כו'.
לכחו' ל"ל דר' ינאי נניי נרעה שצנגיה קאמר דאל"ה אדרעה תקשי

לי' ונצריי', ואע"ג דאפשר לדחוק דהוי ס"ל כשתא דצריי' חסי' אין
 צאין להזיק כדמסיק לקמן (וביינו אין רזין אחריו דס"ס דידן),
 ודל' ינאי צצאין להזיק. קסא לפרש כן שהעיקר חסר וכן הספר,
 וגם צצלי הסוגי' ל"ע צזה ואכו"ל, וע' צרוקה ס"ס ע"ח ונ' קלת דהוי
 גרס ח"ר ינאי חסור להרוג לרעה צצת. אבל חוששני טע"ס הוא:
 (ה"ב) ואסור לקצץ, אפשר הוא כונו לחצץ ועדיין ל"ע לפרש
 הירושלמי הזה:

(ה"ג) עה קדון צלצד שלא יעשה צצב' כדך שעושה צמול. כלו'
 חלל ונ"ע חסרו רפואו' צצת כדי שלא יעשה כו', ולא
 דמי לתרומה ונ"ט דחסור צה ויהדין לעשות דצר חוץ ונאכילה
 ושתי' ופיסה; צצ חונר כדעתי' ור"ח כדעתי'. עיי' צויקרא צצה
 פט"ו ל"ח צזה, וגם היא לריכה תקון; צים הגדול. ופרש צצלי
 ציפין צצו ע"ס; צלצד שלא יטהר כו'. אבל אם ונחווין לרפואה
 חסור חפי' צלא סהיי' ולא חו' דין זה צצלי וצפוסקים ז"ל, אבל
 דיגא דנאסחצב הוא; ח"ר שנועון צן חלעזר ונחיר הי' ר"ח. גרסי'
 וכו"ה צצלי (קל"ד). וצירוש' פ"ק דצרכו' וצחוספתא;

(ה"ד) התיצ ר"ז והתני הסוטה כו'. צצלי ופרש לה דווקא
 חושש צעלמח ע"ס;

פרק ט"ו (ה"א) חר"פ חסן חייח אוננא וצלע צ' ראשין.
 פ' וצליע החוט הנפקק סנקטר ונצ' לדיו
 תוך החפירות וח"ל להחירו ולחזור ולקושרו וח"כ תופרי יריעות אשר
 נשא לצם צחכמה ודאי עשו ונעשה אוננו' הללו; והיידא אמרה דא.
 סיכן ולינו קוטר ונחיר צנשכן צאורגי יריעות כדנסיים ואזיל; ערצ
 שצה גקסינן; חותל של תנורים כו'. תוספתא כאן וע' צצלי (קנ"ו).
 (ה"ב) צנפתח חיונרש שוודציקה לחלוק. והנפתח הזה קד"ח דונצטלו
 לעולם שהרי יכול להחיר ונפתח החיונרש עלמה ונ"ח
 תשאר החיונרש סגורה צנפתח דצוקס לחלוק קנ"ל;

(ה"ג) כילד הוא עושה כו' כתוצ ח' אונר וכו'. נחערצו כאן יחד
 דצרי ר"ח ודצרי ר"י צצלי פסחים (ס"ו); וכ"כ רצ' הגר"ח
 ז"ל צצאוריו לא"ח ס"ס ר"ל טיש כאן ט"ס, וע"ס ויה שהציח ונחנחו'
 ולא זכיתי לנוקונו עדיין, ונלחתי צפסיקתח דעשרת הדצרות ע"ס;
 סוכה אחת של נלפה. היינו ללף דצצלי פל' שואל (ק"י); וע"ס;
 ונחרי' לחות. גם צצלי לפנינו ד' קי"ח גרסי' הכי. ונשנוע
 לכחורה דחתי' כר' חדקא דד' סעוד' צצת (גם הירוש' ונחירו
 לקמן פ' כ"כ ס"ג), וע"כ השניעה הרי"ף והר"ש טס. אך ל"ע
 דגם לה"ח אין זונן הסעודות השתים רק וננחה ולנעלה כדמוכח
 טס צפוגיי' כדפריך ונחתי' דהתם צונחה ונליין ס"ח ונאי לאו דלא

אכל

אכל ע"ש, ע"כ נראה דאפשר לא לשם סעודה היא אלא היא רגילין
לאכול צלהרי' ויני תרגימא ולא נחויצא וכן ע' לי לשון החוספ'
ע"ש, וזהו דעת רבי"ף שכתב הצריי' כלשונה. וכן נראה דלא תיתי
סתם צריי' כר' הדקא דהו"ל לש"ס לפרוסי: אשה פקחת וכו'.
צצלי פ' הולכי דף ל"ה וע"ש: ח"ר עזרא קוני ר"מ אפי' כר"י
כו'. ונה דחין תוקעין צל צע"ס להודיע שאין קרצין צי"כ לא
קטי' לי' לכ"ע, דח"נ לא תקעי ויסקרו ששוין הן לא יקריבו וכן
פי' הוטרטי' ז"ל בדעת הצצלי ע"ש: ח"ר חצין צתפלה. ע' ע"ח
סי' רל"ד סק"ח צטס הרדצ"ז:

פרק ט"ז (ה"א)

ה"א (ה"א) סד"ח צין תורה לנציאים לכה"ק. זהו צין שקורין
צפן צין שאין קורין צפן דתו"נ קורין צהס
וכתובים ח"ק צהס ונמי צטול צהו"ד: נראה לי דה"ג אש"ק מליין
אותן כו'. והוא ר"ת אסתה שירים קבלת ונחלקו צהן תנאים חי
ונטוואון הידים וצעי לוינר דתלי לענין הלכה צפלוגתי' דיוואת
ידים: ון ונה דתנין אע"פ שכתובין צכל כו'. כלוונר ונ"ל דעצרי
שכתבו תרגום מליין ונמי הדליקה, וקאמר ודחק אע"פ שכתובין
צכ"ל ע"ג, ונפרש הירוש' דה"ק ונתי' וה"ה להלכה שהרי אע"פ שאין
קורין צפן ע"ג להרי מליין אותו ואין מניסין אותו להצבות צשריפה
ושלא כשע' הצצלי: ונתי' דר"ש דרש"א אין לך דצר וכו'. וי' לא
ס"ל כר"ש צנושא"ל דח"כ גם לכבות לשחרי כדאיתא לקונן צהלכה
ג' והציאורו הרשונה ז"ל: לוי נלרכה לרשצ"ג. אסיפא דאע"פ
שכתובין צכ"ל קאי: לנחה חנו צחין. גרסי' וכו' צויק"ר פרק י"ד:
עד שלא שיקצ צו ר' רוצ ונשניות. לפי הענין יש לי לפרש דעד
שלא סדר רצי רוצ הנשני' קאמר שאז אמרו הוי רץ לנשנה אצל
ח"כ לעולם הוי רץ לתלמוד. אך לשון צו רצי דחוק, ופי' נראה
לי לפרש דצתלמוד שקע רצי רוצ ונשני' צהיות וקוסי' ונשנה
לנשנה וברדך הס"ס שלנו סהא צלול צונשנה (כדאמרי' צסנהדקין)
וזה נר' עיקר: ה"ג צונס' סופרים פי"ו הדורסה ונצרך. ויש לפרש
לשון גדוי כנו צרכוהו דר"א אך אין לו דצצלונא שם כינו לשצח
אצל כאן לנה לא הצבירו לשון גדוי צפירוש, ע"כ נראה דצרכה
ונש קאמר על שנתחזר עקרה ליושנה לקוצען צע"פ, דעיקר קפידא
דאגדה הוא דווקא ונתוך סכת, וה"ג צו"ס שם להדי' הדא אגדתא
כתובה סכותצה כו' וכ"כ הדוקא סי' קי"ד ע"ש וע' תנוור' (ט"ו):
(ה"ב) ה"ג ונתי' צשאנו תפור לו אצל אס הי' תפור כגופו הוא
(וע' חוספתא שלהי ידים וכתבה פרמז"ס ספ"ט מהל' שאה"ע
דתיק הספר צונן שהא תפור לפפר ונעווא את הידים): דסקיא
שיט צתובו ונעות כו'. צסה"ת והציאו הוורדכי סי' ט"ה וצואר
דק"ל

דק"ל דאדליקה קאי. אך לענ"ד לענין טלטול קאי וכה"ה דצ"ל
 ס"פ נוטל, ומייתי לי' הירוש' לראי' דנעוה אע"ג דחשיצי צטילי
 לחיק כי היכי דצטילי סס לגזי הכר. וכן וי' לי צפ"ק דצ"ה ס"ה
 דלאו לענין דליקה נשני' ע"ס:

(ה"ג) ומתניתא דר' חונדקוס (שנכתב ומחוקתם בחיזה תוספתא
 וסוף הירושלמי עליו כדרכו) תפתר כו' ונאי חיכא לוימר
 ע"ד דר"י דאמר לעולם ונלילין ומזון ג"ס ונלילין ע"ד דרצנן לא
 יליל כלום כו'. ככלע"ד לגרוס: תני אף ומטמאין להליל. בתוספ'
 תניא ספר טנפל לתנור ומטמא את התרומה ומכזין להליל כתני הקדש
 ולא לתרומה. ע"כ, ומטמא לי ונדחנא הכא האי דינא דספר טנפל
 לתנור דה"ק כשיש תרומה בתנור ויגע הספר בתרומה ויפסלנה
 כדגזרו צ"ח דזר אעפ"כ אין ומטמאין על כן צטעת הללח הספר
 ומכזין להללח הספ' ולא לתרומה' אין ומכזין ואין חוששין שתטמא ע"י
 הספר. ונראה לי דהיינו דתני הכא ומטמאין להליל. כלומר' ומטמאין
 התרומה צנגיעת הספר להליל כתני הקדש (וי"ל עוד בתרומה
 שאינה מוכשרת ונוגע' צספר בתנור וע"י נתינת המים לתנור לכבות
 הספר מוכשרת ומטמאה), ופריך הירוש' דהא חסור לטמאות התרומה'
 (והא דמסיים היא תרומה היא ונ"ש לא שייך לכאן רק דינא קנ"ל
 וכה"ג נקט ליטמא פ' שונה שרנים ס"ג אלא דסס לריך להאי דניון
 ונ"ש לתרומה ע"ס), וקאמר ונאי כדון, למה לא התירו כאן להליל
 התרומה והספר וקאמר שלא יעשה כדרך שעושה צחול ע"כ חסרו
 הללח כל אובלין יתר ונג"ס ואף תרומה צכלל: ומתני' דר"ש דאמר
 אל"ד ומטמא שבות עצמה"ק. נ"ל דהפוסקי' ז"ל הוי גרסי ומתני' דר"ס
 סתם ע"כ ס"ל דלר"ש דמטמא"ל פטור שרי לכבות ואפילו לדין
 דלא ק"ל כר"ס צהא דאל"ד ומטמא שבות, וה"ע דצצזיון גדול כי
 האי מודו רצנן דשרי וכנוו דמטמי צירוש' גופי' צריש פרקין ע"ס
 ועיי' תוס' עירובין ק"ג. ד"ה ולאו כו', ועיי' באורי רבי' זללה"ה
 סי' של"ד ס"ק י':

(ה"ד) ומתניתא דר"י וכו'. תימא לי ויה ענין הוא לדר"י דהכא
 תני להדי' ואע"פ שיש צו ונאה סעודות:

(ה"ו) כיני ומתני' ומטיחמו כו'. דלא תסוק מדעתין לפרושי עד
 שלא תאחזו אבל ומטמאה גרם כצוי הוא ואסור ולא דמי
 לנחילה צכלים דסיפא טהור ג"כ עד שלא תחזה סס האור קנ"ל
 דמטיחמו דווקא קאמר:

(ה"ז) ס"ג אין אומרים עשו דצרי' הללו צנכרי' וצקטינים. וכ"ה
 ציונא פ"ח ס"ג וצנכרים פ"ע ס"ד וע' צר"ס פ"ק צתרא
 דיונא

דיומא צזא: חד נפטי. נכרי הי' וכדגרסי' להדיח צנדריס טס, ונחנניר על עלמו הי' כדיוסף צן סיינאי:

(ה"ח) צחילן רכיכא טלא יצואו לידי נורח. כלומר צלואה רכה שאין נאכילין אותה לתרנגולין שינרחו אותה ויטנפו הצית, וגם ח"א לפנותה ונחנת כן ע"כ כוסין עלי' כלי, ח"כ גרסי' לידי סירוח, אך ראשון עיקר, ורש"א צחידושוו העתיק צחילן רכרביא ולא ידעתי אונתת פירושו: קופך לעשות צמסיקין. פי' להדחק ע"י רומיים טהם עלו והחריצו תחלה הגליל כנצואר ציוסף צן גוריון ע"כ כתוב צוודרטיס טיצנה תחלה לשאר ח"י צצ"א:

פרק י"ז (ה"א) כלי טנטל צצ' ונטלטלין אותן צג' צד' צה' אסור גרסיקן. וכ"ה הרש"א צח"א צחי' ד' קכ"צ ע"ט: אצל צעמודין טצן נותר. נראה לי דגרסיקן צעמודין טקן, כלומר נותרין שאין קצועין טס:

(שם לעיל) לווחין וכו'. נ"ל דחייתי לה לראי' דה"כ בני קנין וננקלו' ודאי שרי לטלטלין אחר התרת כלים ללא גרע ונלווחים טכוס' צהס, וע"ז דחי אור ציוני (והוא כמו אציוני צגון' דילן טצירו' טאל"ק נופל וכ"ה טכא) רצי (כלו' לר' זעירא או ר' אלעז' טהצואו צרייתא זו לראי' קרא להס רצי) לא (אינו כן). אע"ג דתינור ככסוי כלים הוא טיהא כו'. וכאן צקני' וננקלות ליכא תואר כלי עליהס, ואסור אפי' לאחר התרת כלים:

(ה"ב) התירו אותם לשם טצת ראה עד היכן החננירו צטוונאה וכו' לשם טצלה דנר ר"א דלופקי וכו'. גרסי': וייסצ קלורין. פי' ליטלה נוע"ג וכה ואעפ"י טהיא נוקלה שאינה ראוי צטצת לכלום, והתיירה נשום דכאיצה כשגריכה להנטל ואין נוטלה ולהכי נדמיילה לקוץ: (ה"ד) תני אור רצי יודן וכו'. צתוספתא דצילה טרק קנא היא וע"ט צר"א ט סי' י"ח:

(ה"ה) כאן צנטלטל כאן צנווליא. איפשר ליתן טעם דצטלטול צעי' טיהא ראוי צטצת, ולהכי לא סגי כדי לגרור ראש טכרר טאסור לגרור צטצת נשום ונחק כמו טף צין טעמודים ט' כלל גדול (ע"ה צ') לפרט"י טס, ונשא"כ צנווליא:

פרק י"ח (ה"א) ונ"ד אין ונטלטלין צת"ט. נראה דגרסיקן וצאותו שאין צו כדי להעלות אצל צאותו טיש צו כדי להעלות לא (כלומר צזה אפי' ת"ט שרי דהא ק"ל כצ"ה דגס ת"ט עולה צק"א צפ"ז דתרוונות) צאותו טיש צו כדי להעלות נאן תנא אין ונטלטלין ר"א דתנן כו'. דר"א ס"ל צטאה ת"ט טנפלה ועלתה תרוס ותשרף טאני אונר טאה טנפלה היא טעלתה. כנ"ל, יאע"ג דצ"פ נוטל תנן ונטלטלין ת"ט עם הטיורה ועם

ועם החולין ע"ש בגמרא ותרצה ט"ס לחלק; ונאי כדון ונכר
למשפרישנה. לפי הגי' בדגנאי קאי כ"ז אונתני' דהתם ודרך אגז חייית'
כאן וכי"צ הרצה צירושלנוי: חר"ז לא חתי' כו'. אין כאן ונקונו
אלא צהלכה שאח"ז:

(ה"ב) חר"ז לא חתי' כו'. עיי' צפרק צונה טווננין ה"ב שנספדש
דרצי חית לי' נעשה וכדרצ"ס דהתם, והיינו דקאונר
הכא דתני אם התקינן לנאכל צהונה דנוסנע דווקא ע"י נעשה
ונטלטלין וס"ל אין ונטלטלין ולא סגי צונחצבה, חתי' כדרצי, ולא
כרז ושאר חמוראי דנעיל דס"ל דצונחצבה סגי, ודחי שאני הכא
שהן ככסא, כלומר שהן ונקושרין חצילות יחד ונווכנות לישיבה ולא
לנאכל צהונה (אך קשה ח"כ דנווכנין לישיבה כ"ס דלשחרו צטלטול.
וכראה דגרסי' ככיסא והוא ונלשון ונספסין הכפין דשלהי שצת ע"ש):
התיב ר"ח והתנין קט שסוף כנוסנור ורזוי לצהונה לונה לריך צו
נעשה וע"כ כדרצי חתי' דווקא: (סה"ג) וסול' אלו ואלו טווננין. ע'
צונחירי דגרס צמול כו' ר"ל שלא צצת שאז קוצרה ונוס צארץ:

פרק י"ט (ה"א) הד"ח לא צכל הדצרים חלק ר"ח. נראה לי
שחסר כאן ונ"ל עוד פעם. לא. צכל הדצרי'
חלק ר"ח ולונה לריך ר"ח וכו'. ודיחויא הוא דקדמי דלעולם צכל
הדצרים חלק ר"ח ולונה לריך ר"ח גז"ס דצכורים היינו טעונא כדומסיק
ואזיל: ע"י שעקר דחיייתן שצות גרסינן. כלומר דר"ח ס"ל צנילה
וכי"צ שעקר ונותן יס צהן ונלחכה הדוחה שצת אין ה"צ דצכלהו
ונכשיריהן ג"כ דחו צלא קרא. אצל צשתי הלחם שאין צעקר ונותן
שהיא התנופה דחייית שצת כ"ח שצות וצונכשיריו איכא ונלחכה ע"כ
לריך קרא לונכשיריו דחו: והתני לולב וונכשיריו כו' ולולב ג"כ
אין צעקר ונותן דחיי' שצת אלא טלטול (כדחי' צצצלי ר"ס לולב
וערצה ג"כ) ואעפ"כ ס"ל לר"ח ונכשירין דחו צלא קרא גם כן
(ואח"כ דלונאי דס"ד לא לכל הדצרים קשה טפי), ונשני דח"כ
דונכשירין דידהו לא דחו ונלחכה געורה אלא שצות כדומסיק; ולא
כן תני הנשאל לחכס והתיר ישאל לחכס אחר ויאסור. עיי' צתום'
ע"ז דף ז'. ד"ה הנשאל כו' שהי' הגי' לפניהם לא ישאל ונדחקו
צם, ועיי' תשו' כד"ז הסדשות סי' שס"צ צאורך צזס: דרך ונעלק.

ונעלים ונוש שאינו כדרך הולחם כדתן צפ' הונניע:
(ה"ב) הנוול ינוול. כולא פסקא חיתא צר"פ הערל ג"כ וע"ש צפ"ו:
רצנן דקשרין חונרי' כ"ס נעשה ונתענה ונת. ל"ל דלא ס"ל
כר"ח שנתענה שיינות, דונו הניח הולד והרי ישראל הוא (וישא
גיורות) וס"ל דכ"ס נעשה ונתענה שיתרפא דכ"ס יס לו רפואה
אלא שלא נענה צתפלתו ע"ז ונת. כנ"ל צפ"ד, ואף דטרפואה וצואר

צצצלי וירושלמי פ' הערל ע"י עלים י"ל דו"ע התפלל ע"ז שיועיל
לו הרפואה ועוד אותו רפואה אינו רק לנקב וכאן חולי נחתך ונוט:
(ה"ג) כל שעה ר"ז רצי ח"ל תני ונתניתך. גרסי' וכ"ה פ' חר"ע
וכה"ג גרסי' צצ"ר פ"פ ע"ס: תני ונתניתך ולא עוד כו'.
לום לו להוסיף אונתני' דנחלפין ע"ג ויילם ולא עוד חלל שמוזלפין
ע"ג וכה. וכך היא שנוי' לפנינו בתוספתא פט"ו, חזל צצ"ר שם
ונלחתי בגי' תני ונתניתך אין ונוטעין שמן וחניין ונע"ג וכה ולא
עוד כו': ותני כן ונחנה כו'. ל"ל דנדר"צ"ל וייתי שריותא. אך
קשה דלא נזכר שם חניין צצצת. וצצ"ר שם גרסי' צסיונא דצרייתא
חזל חניין לרפואתו ונתר. כלומר לרחוץ ולהחם, ולפ"ז דריצ"ל
לחנר תני ונתר לעריצה קאי: וקרא ח' דרשו רצק דרשי ערל כו'.
כל"ל, והשאר ויותר וכ"ה בגי' צפ' הערל:

(ה"ו) ר"י צר חנינא חנר רוצ גגה של עטרה. גרסי', וכ"ה צפ' הערל:
פרק י"ט (ה"א) תני לא נחלקו ר"א וחכמים כו'. אפלוגתי'
דפקק החלון דס"פ כל הכלים קאי והתם ונתניא
ג"כ בתוספתא (ואיתא נמי צצצלי שם), וה"ג לה התם לא נחלקו
חכמים ור"א שאין נוטין אהלים צי"ט ואח"ל צצצת על ויה נחלקו
על ונוסיפין שר"א אין ונוסיפין צי"ט ואח"ל צצצת וחכ"א ונוסיפין
צצצת ואח"ל צי"ט. ע"כ גי' התוספתא שם. והיינו דפריך וכא לא
בתוספתא חן קיינין. כלומר דקס"ד ונדדרי ר"א דצתום' קונפלאגי
(דלתותה לכתחילה הו"ל אהל גנור). ופריך על רצק חנאי חכמי
כאן הו"ל הם התיירו צתום' ח"ע. ונשני צנשנרת חדשה, דהו"ל אהל
בתחלה ולהכי קאסרו רצק. ופריך דח"כ קסי' דר"א חדר"א צנכ"ס.
ונועיקרא כי ס"ד דצתום' ח"ע פליגי נמי קסי' דר"א חדר"א. חלל
דהשתא קשה צנכ"ס: הונשור חייצ ונשום צורר כו'. צינא פ"ק ה"י:
(ה"ב) ר' יוחנן צצ"ר ינאי ונועך צכלי חזל לא ציד ח"ל ר"י והלא
כו'. כל"ל לפי גי' הצצלי:

(ה"ג) חלל על חנם יגענו. רצי יוחנן חנר זה על עלמו ע"ד
התנאים וצצלי עולם שאין יכולין להורות הלכה ונתוך ונשנתם
שהרי ר' ינאי חנר שאין הלכה כאותה ונשנה. ואם צאנו לפרשה
צתום' לצוגי' הצצלי לריך להגי' ח"ל על חנם יגענו: ונאן דחלל
ונתקל זוזא וכו'. צצלי חולין כ"ע. ע"ס:

(ה"ד) ונפני ונה שהפטם כו'. חדר' דוסא קאי דשרי וקאתי לפרושי
ונ"ע הו"ל חן ראוי לאכילה עוד ואסור לטלטלו (ונושנע לי
דהירושלמי ס"ל דצצצתא זו פליגי רצק ור' דוסא, לא כשיט' הצצלי
דפליגי בגזיר' אשוויי גוונות), וקאנר ונה שהפטם ונתיר הרעי חוכל.
פי' ית שור שנוטענין אותו צצית ונק' שור של פטים ויש הרועה

צטדות ונקרא של רעי (ומזכרין שניהם צצצלי שלהי צילה) ושור של
 פטם הוא נעונג ואוכל מאכל נקי, אצל ו"ו זה שמוחיר עדיין
 דלוי לשור של רעי דלח דייק ואכיל כ"כ עדיין לא יכול לאוכלו:
 (ה"ה) כגופו הוא. כלומר כגופו של וטה שמוכנת היא: על ונאן
 דעדי לי. נראה דאנכצט קאי והיינו דאמר על ונאן דעדי
 לי פי' וני שנסירו לגמרי ולוקח הצבדי ונחתיו: על ונאן דרויח
 לי גרסי'. פי' על וני שאין נסירו לגמרי רק נרויחו כדי שיוכל
 לשונו. ומסתברא דאשל כוצקין הוא דלייט וכדתקן לא יגע צו
 דהיינו אפי' להרויחו לצד, אצל של צע"ה שרי כדחני צמחני: הדין
 דין לעני. נראה דאשריותא דשל צעלי צחיס דנחני קאי דלח התיירו
 אלח לעני שאין לו צגדי' אמרים להחליף צצצת התיירו לו לשוונן
 מונכצט של צ"צ אצל לוי שיש לו לא שאין זה היתר גמור: והתני
 מודים וכו'. (הגי' הכתובה היא אמת והיא צצילה פ"ד ה"ג ע"ס
 וצצלי) וא"כ חזי' דצכלים התייר גמור הוא דתקן צמחני' ודלח כר"ס:
 אר"י נחני' אמרה קן. ונחני' עלמה מוכח ג"כ דיש צו צקין
 וסתירה וכדכ"ס:

מסכת עירובין

פ"ב (ה"א) ר"ג יודה לר"י כו'. הירוש' לא ס"ל פירושא דש"ס
 צצלי דהך פלוגתא עם קיפא דג' או ד' צק חדא פלוגתא
 היא, אלח ס"ל דהכא ונלחא אמריחא היא, דר"ו סצר לעולם לריך
 דיוונדין ופשוטיין ור"י סצר לעולם סגי צדיוונדין לצד (וכן מוכרח
 צירושל' לקמן צונלתי' דר' צא צר ונוול ע"ס) וקאמר דר"ו מודה לר"י
 שאם רלס לעשות דיוונדין כשיעור הדיוונדין והפשוטיין דר"ו (דהפשוטיין
 כתי' ל"ל י"ט) ודאי עדיף וכדאי' צצצלי דזה קרוי נחילה טפי ע"ס,
 ופריך ר"ו אית לי' דיוונדין פשוטיין ואת אמר הכין. כלומר ר"ו
 בקט צונחני' דיוונדין ופשוטיין ולא תני דסגי צחד להיינו דיוונדין
 כשיעור פשוטיין. וא"כ ונ"ל לחדש דצר זה דר"ו, ואי נשום
 דמסתברא לך שאין לאסור צדיוונדין לצד כשאריך צהן לזה אומר
 מוכיון כו'. שיחשוב שהדיוונדין הן נחילה דאורי' ויעשה כן צונקום
 אחר, דדיוונדין לצד נראה טפי כנחילה וצאמת כיון דפרוך ונע"ע
 לא הוי נחילה צונקום אחד. אצל כשעושה דיוונדין ופשוטיים יצינו
 שמשום צאר דווקא הקלו לו. כן ל"ל ציאור דצרי הירוש':
 (ה"ד) ונחיתין אמרה כן עושין פסקין לציראות ולא לציראות
 והא תקן כו'. כלומר דפריך דנ"ו לא אחי' כריצ"צ
 דהא תני לציראות לשון רצים ל"ס דרצים ל"ס דיחיד וכדפריך
 צצלי

333 צריש פרקין, וקאמר והא תמן כו' וא"כ אפי' חוקמ' כרצי
 עקיבא ותימא דזיראוח ל"ד והיינו צארות אכתי קשי' הא דחכי
 לסון רבים דנ' אפי' דיחיד (ולא ס"ל להירוש' שנויא דש"ס דילן
 דצאר דפסיקא לי' אפי' דיחיד קחכי), אלל עכ"ל דנופרטי' לה דווקא
 צאל רבים ונאי צורות דעלמא וס"נ לנאי דנופרטי' ציראוח דווקא
 לצאר אחי' כריצ"צ וצאר הרצים דוקא וציראוח דעלמא:

(ה"ח) צומלוקת סאתים לצית כור היא ומלוקת. כנ"ל, כלומר דר'
 אלעאי לא פליג אר"א דרישא דצעי ארכה כרחה גבי צ"ס
 דה"נ צצ"כ צעי' לפי משזון רצוע צ"ס סיהי' גם הוא ומרצע דווקא,
 כן כלע"ד כוונת הירושלמי:

פ"י אשתו של יונה הושה. כלומר וננה לצד הקשו אצל ויכל
 נייחו צה חכמי' ול"ק וננה: אין מחור. כלומר אין מלות
 הללת תפלין ומציון דאורייתא, להכי לא שרו רק זוג א' דרך יליאתו
 צחול ור"ג ס"ל דאורייתא לכן מתיר צ' זוג' שנוקוס יש להניח
 כדנופרט ואזיל, ולקמן נפרט ונ"ט לא יציא צידו: לא היא מחור
 אלל הדיש ויהא מחור אלל האשה. פי' צתמי' דע"כ צאשה ליכא
 מנות תפלין, וע"כ נשום מלות הללת תפלין לצד שרו לי'. צרוך
 הנהיר עיני צדך אונת:

מסכת פסחים

פרק א' ויאוח כן אמן אונרין הלא עפיירות כו'. הוא כלי המיוחד
 לפת כדמשמע ר"ס י"ז דכלים וע"ס פי' הגר"א, והאי
 ויאוח דרך צתמי' הוא, וכמשמעו תניד צל' הירושלמי:

פ"ג (ה"ב) והידוק הקרוי הצרייה. כנ"ל עי' כלים פ"ג ו"ה:
 פרק ה' (ה"ו) פעניים שהן נעשין כ"צ צגל עגול. פי' כמו
 שסדין צו צונפקת צגל עגול דתקן צי' קייצ
 לעשות פסח שני ומסכת דפעניים הן כלומר חוקן ושאר פסולין
 נעשין כ"צ צונפקת הזה דהיינו כדנופרט צשאירע צהן פסול צין
 שמיטה לצריקה, וצחנס הגי' צק"ע:

פרק י' (ה"ו) התיצין הרי גאולת ונריס. איפשר זה ל"ל אחר
 שנויא דשהי' צח"ל על קושי' דנורדכי ואסתר
 ופריך ע"ז התיצין הרי גאולת ונריס שהי' צח"ל ואנרו סירה על
 היס ונשני שהיתה תחלת גאולתן, כלומר שעדיין לא נצמרה א"י
 וכדפריך ונשני צצלי ס"ק דונגלה (י"ד). ע"ס:
 פריס

מסכת שקלים

פרק ה' (ה"א) אר"ס ערודות כו'. הא דננייתי לה סכא כ"ל צס"ד דהא ננחני' דעדיות דננייתי' צצצלי וננחות (ק"ג:) גרסי' ערודו' היו נחריין צאסטרטיא של וולך, וסיינו קלרה של עכו"ס שהי' עם דפי' קלרין אין כוצסין כפי' הנופרטים אלא הוא כנוו קסטרל שפירושו נגודה ונווסלה של עכו"ס וכן נוולא צכ"ו צירושלנוי וצ"ר קלרה צנוקוס קסטרל (וכן פ' כל כתבי ה"ז וש"נ), ושם היו האריות של וולכים; יתיצ ונחני' הדין עוצדא ח"ל ר"י צר ציסנא עד רציעית כו' ננאי כדון העיד ר' יהושע כו'. צסוגי' דננחות שם נוכח דרצ ציצי הוי ונחני' דריצ"ל דלעיל דעד רציעית ג"כ, ור"י צר ציסנא חקרי לי' וננחני' דהעיד ר"י דטיסור וננחני' לי' חפי' יותר נרציעית, וכן נראה לפרש כאן ג"כ דדרך צתוני' שאל ר"י צר ציסנא חנאי יותר נכאן ענא ולא הניח ר' ציצי לי' לקיים הקושי' וננחני' וצעט צי' (והוא כנוו טיפח לי' צסנדלי' דצצלי' ונ"ק (כ"ו). וצחנס דחק התקלי' מדחין), ומזר הירושלנוי לשאלו ח"כ ננאי כדון ר"ל ויה רלס להקשות לי' ונופרט וננחני' דהעיד ר"י כו': ונהלכין שיכולת. פי' צחצורה יחד היו הולכים רצים שניה ע"ע ערך שכולת: והטיורים ונהלכים קתס והטנאים ח"ל פרוש כו', לכאו' היו כ"ל דראוי להיות הגי' והוספת צרישא צשאר ימות השנה שהטנאים נרוצים ל"ל והטנאים ונהלכים קתס והטיורים הנוועטים ח"ל פרוש אל חגע צי לעתאני וצסיפא דצשעת הרגל שהטיורים נרוצים הטיורים הולכים קתס ואם אירע שנדחקו קרוב לטנאין הטנאין ח"ל פרוש (ולפני"ש צס"ד צליקוטי ונקרא דישעי' (ל"ה) והי' עם נסלול ודרך ודרך הקדש יקרא לה לא יעצרו טנא ויהא לנו הולך דרך ואוילים לא יתעו. דסיינו שלע"ל יהיו לעולם הכל טסורין כשעת הרגל ויהי' נסלול קלר צשציל טנאים והדרך הרחבה תהי' צשציל טסורים ותקרא אז דרך הקדש ולא יעצרו עוד טנא כנוו צעוה"ז שצכל ימות השנה טנאין ונהלכין צאמנע שהוא הדרך, וז"ש והוא לנו פי' הטנא יודיע לנו לטיורים הנרוצים (וננחני' ויעוטן קוראן צלשון ימיד) וז"ש הולך דרך ואוילים לא יתעו, ויי שנהלך צדרך אף האוילים שלא יכירו צטנאים צצלדס צנסלול אל יתעו להטנא צטנאים כי הטנאים יודיעו להם כו"ש צס"ד)

(ה"ב) שסיא ורילה את האצן. הרנצ"ס צפירושו גרס שונרלנין צה העלמות, ול"ע דחני' צשנחות פי"צ שאין ונפרקין את העלמות. וכ"ש שאין ונצצריין;

שתקנו

מסכת ביצה

פ"א (ה"ג) שתקנו טוגג וי"ד אסור ויהו להשתנוש ע"ג ונקומה. כ"ל, כלומר דונצע"ל לנ"ד אסור לטלטלה, אם מותר להשתנוש זה כשהיא עוונדת צוקומה דהיינו לתת לתוכה איזה דבר ופשיט כך אנו אומרי' אסור להשתנוש ע"ג קרקע צתוני', וכן הוא לשון כך אנו אומרים צירושלנוי בכל מקום:

(ה"ו) והוי וסתנייד על תרין גוזיין טרעין וקפיין. כ"ל פי' הי' נסויד על שני סריסים והיו סצורין טהוא ונחנת חלישותו והיו הם כופלים והוא נעמידם וכופלים והוא נגציהם והכי אי' להדי' צהך עוצדא צצצלי פ' אע"פ (ס"צ.) יעו"ט: הורי פיתח לארסקינו'. אפשר ל"ל ויתח לארסקינום כלומר לילך אללו טנח ילטרכו לו רצים:

פרק ב' (ה"ו) תלמידוי דר"י כו' נפלת ונרתח כו'. עיי' צצלי שצת (ו"ה):

פרק ג' (ה"א) נד הוא צפיטס. כ"ל ופי' צחצית גדולה העונדת צנהר ונכנסין לתוכה הדגים, וכן להלן דר' יודן

איפשר ל"ל כההוא דפיטס. ור"ל דסכרד דנהרד דרצ דניי לפיטס דטנואל, או ר"ל דר"י חולק ואין נותיר דק צפיטס ולא צסכרד דנהרד: (ה"ב) דונדוניות כו' וטלים טצכפס כו'. לענין שוי"ט אם אסורין מנשום מוקלה או גזרה דיתלוש איתנור. עיי' פסחים (כ"ו: כ"צ):

(ה"ה) ודלוי כו' טרפון. כ"ל ור"ל דונתני':

(שם) ודלוי כרצ דל"ר צא רצ יהודא צסס רצ הלכה כר"י. כ"ל:

(ה"ז) הו' לסוקיף כו'. והירושלנוי פליג על ה"ט ונפרש אין נוניין צתחלה צלא פסוק דנייס רק להונות עליו צתחלה כנו וניכוי שעל הפסח, ונשום דאוושא ויילתח:

(ה"ז) אר"ט דר"י הוא. וצוחר דלר"י נניי אסור צונשמזת וכדעת סר"ן, ושלח כהר"ט:

פרק ד' (ה"ג) צן פחה אחרי הם כ"ל. ור"ל טהן אחריס וטוניס זה נחם, שלתוך הכירה יש לוונר טאסור כדלעיל

דתני ר"ח לא צגרעיניהן, ואטנוועי' ר"ח טא"ל טיזרוק לתוך הכירה (דרצ הי' רק ונתחוני ר"ל ונחראס רונה לצרוק תוך הכירה וצכ"ז הי' זורק לפני הכירה דוקא, וחטצ ר"ח טסוצר רצ טאסור לצרוק לתוך הכירה):

(שם) ונפספסין הקלקים. עק"ע, ואיפשר עיקר הגי' הקלקי והוא קלקי הלצ טצטער האדם, וצצריח ונפספסין טאין חוטטין לתליטת השער וצחט אדם חולה טדרך טערותיו נוסרין אסור טיתלטו טערו:

פרק ה' (ה"א) אר"ס צר יחזק לא חזק אלא לטלטלו הוה להליל ונליין. פי' דרש"ז פליגי אדר"י צר אחא דחוקי לה כר"ס וקאמר דאפי' רצנן דפליגי אדר"ס ואקרי (ואיפסקו ז"ל לא אסר) לא חזרו לאסור כ"א צטלטול הוה להליל ונליין וכדאמר צמוך דעוסיין תקנה למוקם להלילו שלא כדרכו, וכן נראה ונדברי הג"א ונח"ז שהביאו להלכה כאן ע"ס, ואי כר"י צר אחא דחוקי לה כר"ס, הוה לא ק"ל כר"ס צהא, א"ו דס"ל דרש"ז פליגי ונסיק לה כרצנן:

(ה"ב) כשנעניה ון הדא סי' יושב צאילן חין אוננים לו רד סי' רוכב ע"ג כו'. כ"ל, והיינו דפשיט שנתא ישכח וירעיד ולכן עוצ יותר שיטע שלא ירד ויוסיף להרעיד ונכשיט, אבל אי הוי חיישי' לשמא יאכל ודאי טפי סי' לנו להחיר לו לירד: שמא חינות הבהמה, כ"ל, כלומר דס"ל טעמא ונאום שיולא חוץ לתחום ולכן כ"ז שהבהמה הולכת לא חיישי' רק שמא תחום ויהי' כנוונת ע"ג קרקע וקנה שביתה ואח"כ ילא, וקאמר הגע עלמך שהי' סוגן גדול. כלומר גזום שאין רגלי הרוכב ונגיעין לארץ (או שהן למעלה מי' לנ"ד חין תחומין למעלה מי' ועי' צ"י ונ"ס אהסיא דחגיגה דאמר ור"נ) וכס"ג צ"ר שני תמידין שהיו נקריצין סי' ורכיצין ע"ג סוגנין ורגליהן ונגיעין לארץ:

מסכת יומא

פרק א' (ה"א) ר' חייא צטר"י כו' ונין שהוה כשאל כו' לקדושה של אחריו ונין שהוה עוצד כו' לגדולה של אחריו כו' אלא כשאל וצנה עוצד אייתי רב הושעיא. כ"ל לענ"ד, וקדושה היינו שהאלה שבאחרו טעה הוה נוכח קדושה, וגדולה הוה כל עצודה, ואיפסק לקיים גי' הספר וגדולה קורא שהאלה שאין צה קדושה כ"א כבוד, וקדושה קורא העצודה. וכן ל' הצלי יונא ע"צ צ' קורא גדולה להעצודה:

(שם) פראידיחין ויילא עצרה. כ"ל, פי' דצר (התנוונת) העוצר תנייד. וכע"ס צט"ס שמתליעין אותן ונשנה לשמה:

מסכת מגילה

פרק א' הוה מוכים ע"ע שאין צו כייחא. לשון הוה מוכים ע"ע גרס להרא"ש צט"ס ר"י לפרש דל"ג קרא דא"א לקרות צו ע"ס, אבל לשון שאין צו כייחא, וי' רק דצכלל קרא דכיימים אשר כמו צו ליתא, והיינו דקאמר ק"ו לפניו ולאחריו קורין צו לכ"ס, אבל לפי' ר"י הסברה ונתהפכת צירושלמי, דצחלה ר"ל דמסוס שהוה

שסוף יום נלחמה ח"א לקרות, וא"כ כי קורין כתי לפניו
 ולחמרי, הא עמא רבא איכא שלא לקרות זו, וכ"נ לקמן דה"ג
 דהפי' זירושלמי ג"כ כו"ט דיום נלחמה הוא וראוי לקרות זו וודאי:
 (שם) ויהיו אלו לקריאה ואלו לסעודה. כראה למרש ראשון ראשון,
 זמנים אלו לקריאה וי"ד וט"ו לסעודה דה"א לומר י"ד
 וט"ו לא יהיו לסעודה דהדי' כתי עושים נעמה ושנחה זי"ד וט"ו:
 (שם) ויקראו הכל זי"ד. פי' בכל ח"י ויהי' כבוד יותר לה"י
 (ועמילא דת"ל לחודי' לא יהי' אפשר לחלוח זי"ד), ומשני
 דילפי' יושבי יושבי דאלמא דפרזים שז"י מיונות י"ג בכלל היותי
 צערי הפרזות לקרות זי"ד. והיינו דפריך ויקראו הכל זי"ד, דכיון
 דקרא ל"ל לרבות ווק"ח מיונות יהושע ז"כ רק סבא, ח"כ אדרבא
 כיון דגלי קרא דפרזים לנליף יושבי יושבי מיונות י"ג, כינא דאף
 ווק"ח מיונות י"ג יקראו זי"ד, ודוק' שושן עבדא זט"ו קקושי' סבלי:
 אם נשושן הדינה את למד כו'. כראה דס"ד הסמא דרי"ז"י ה"ק
 מה ענין שושן לבא לכאן, אפי' לדידך דתלי' צנוק"ח מיוני אשורש,
 ונא לך דשושן ווק"ח היתה אז, וא"כ אדרבא לדבריך דתלי' צנוקות
 אשורש צשושן עלמה לא יקראו שלא היתה ווק"ח וצשאר נקומות
 ווק"ח מיוני אשורש יקראו, וקרא כתיז לסד' דקורין צשושן. כן
 פירש תחלה דברי רי"ז"י, וקאמר ח"כ הא ג' תנאין אינון, דס"ד
 דרי"ז"י פליג אחרוייהו וס"ל דמשושן לא ילפי', וגם מיונות י"ג לא ס"ל
 אלא כל ווק"ח ז"כ וז"כ קורין. ומשני ננאלת אומר דלא כדס"ד
 ועיקרא כי איכא דלא ליסור ג' תנאי, אלא רי"ז"י ורי"ז"ק אומר
 ד"א, דשושן ווק"ח ציני אשורש היתה, ורי"ז"י לסייעי' לרי"ז"ק
 נקשה את"ק. לדידך מה ענין שושן לבוא לכאן שיקראו זה זט"ו,
 וטעם ח' דרי"ז"ק דקאמר היינו דרי"ז"ק לאו משושן יליף לה אלא
 נסבא נסתנא פרוי קרי' צעת הדיא, וסאי ותני כן סמוך. ט"ס
 תיבת ותני כן, אלא ל"ל תני כל סמוך, ונשתצט נסהוא דלקמן,
 גם צחוספתא הני' נעורצת:

(שם) לית ה"א שאסור צעשי' נלחמה. פי' דס"ד דצפורים לקורין
 זו אסור לספק נים ונזון נשום נלחמה, ע"כ קצעו שיקראו
 ספורים קודם כדי שיהא מותר לכן צפורים לספק נים ונזון שהן כזה
 קראו, ודמי דאפי' יהא אסור צנולחמה כחוס"ו ו"ו מותר לספק
 נזון, אלא כדי שיהיו פרוין צפורים לספק קאמר כדפירש"י צנו"ג:
 (ה"ג) היתה חמי כו'. אפשר ק"ל דיקראו עיירות ג"כ זט"ו (דלא
 ס"ל דלא יעבור קאי עכאו"א נהזמני', דאע"ג דתנן נקדונין
 ולא נאחרין, הא גופא קשי' לי' מ"ט ועוד אין נאחרין להלן וט"ו
 קאמר) אבל הא לא ק"ל מ"ט כרכין קורין זי"ד, דוודאי אם אפשר לקרו'

ונופרט שנשרפין חפי' ע"ג הקצר, ונושוס דקדשי עכו"ם אין צהס ונוסוס
 טוונאס, ועי' זכמים (קי"ג:) דאונר רבא היכא דנוסיק יתא טרטון ע"ס:
פרק ג' (ה"ד) תני שמואל וסייע לר' אילא, היינו דתני צהדי'
 כדכ' אילא וכדאי' צצצלי דתני דצי שמואל צה, והא
 דחיזו טבת טני' הוא פסקא חמת (ונוקונס הראוי' על ונתני'
 שלאח"ז ה"ו): ואס איפטר אימור הוא לעיירות, פי' נהי דאס
 יקראו פ' זכור צי"ד תקדים זכירה לעשיי' כרכים ונ"ו לעיירות
 שנוקדינון ליום הכניסה של חויטי תהי' הזכירה ונאורסת לעשי'
 ואסור כדכ':

מסכת תענית

פרק א' (ה"ו) איתא חוי צרהילה אסור, כלומר וא"כ אסור חפי'
 וצע"י אס אין צכדי סיטצול וצע"י: כיאות צחלוס, היינו
 שיוש ונתו צחלונו, וע"ז קאונר וצלצד ונאשה ונוסיק חפי' וד"א חפי'
 ונצהוה וכי"צ חסוצ צ"ק לענין ד"ת, אזל ראס קרי צחלוס צלא
 כיאות כלל כיון דליכא ק"ר לא גזרו, וגס לענין טוונאס טהור
 לשמואל דהוי צלא הרגשה עי' צנהס (ת"ג.):
 (ה"ז) שאס הי' צ' דצרים כו', חפי' לטענו' דאין וטריחין עה"ל דונייתי
 הכא, והא דאונר צצצלי ונשויה דרצ"א צכל הפורעניות היינו
 לרצ"ג סס: שער"י רצי, השערים ונתעלין והיוקר הוה:
 (ה"ח) שמואל אונר כותלא דגנא צי', הייתי סצור להגי' דגנוניי'
 כלומר של חופס והיינו צית חתוה צצצלי ועומס"ס צס"ד
 צליקוטי סס ע"ד הר"ן ורש"ס צזה, סוצ נתיישצתי שהעיקר להגי'
 כותלא דגינייא והיינו כותל גינה דצצלי וי"ק (ל"ח.) ואכותלו גוהס
 סותר וצונה קאי וכדאונרו סס אע"ג דמיחזי כוואן דעצד לנטורי
 פירי: לא כן תני כו' והכא תנן עצרו אלו ונועטין כו', ונ' דצתעניות
 עלוון הי' וותר צאלו, ונושני דנלרסה לימים טצינתיים דוועיקרא
 הי' וותר, אזל ציוס התעניות עלוון הי' אסור ונתחלה כט"צ.
 (ודצרי הנופרט לאסור גס צתענית יחידים זה טעות):

מסכת מועד קטן

פרק א' (ה"א) חלין אגטרגטייא, לגי' הספרים צג' י"ל כנו
 אקטרקטייא צקוף הנתחלף תוניד צגינול, והוא
 ווענין קטרקטין שהוא וקוס ונוספע להזיל צו וניס ושופכין ע"ע
 קטרקטין מצ"ר פ' נח, אזל ככוון יותר דגרסי' אנטרנטין צנו"ן, ע'
 ונ"ע אנטרון צור שנוסקעין צו כיוור וניס:

שאס

(ה"ב) שאם הי' שם אצנים או נרורות כו'. באגפי האונה שאין
כאויין לזרוע צמקוונן:

(שם) איירא לפורי. ע' ופרש, ולגי' הספר הי' נכון לפרש לשון
אוריאל ופי' ארות סוסים והי' שלרצים, ויי' ודווייתי עלה

ווקלקולי הוייס וי' שהוא ענין וייס. ולפי' הנוק"י קלקולי הוייס הוא
מן הזבל שזא אל הוייס ששותין ווקלקלן, ר"ל שעי' שנפחת הארות

יולא ויהן הזבל לוייס ווקלקלן. לפי' הופרש נכון לגרות יאורא
לפורא: הלכה הפטיש. איפשר ז"ל הכחה הפטיש כלשון הווסנה הי'
פטיש: וכה אדם כו' על הסדרה וגלגלת. שניכר בהן זרחה אדם:

(שם) אללו צמקוס טהרה. עופר"ט וווסווע ווי וויילא אללו צמקוס
לו שלא להרחיק הליון וטוונאה כדאי' צצצ:

פרק ב' (ה"ג) דר"י אורה. כלומר לר"י דנחמיה דדבר האבד הי'
לריך להיות יושב ושומר, ונשיגי דפרקוטיא אבודה וודה

ר"י דשרי לעלטלה, וכן להכניס פירות דהכא, דאינו כ"א טלטול צעלונא
(ועי' בחוס' שנסתפקו אם יש בו מלאכה), והא דפרקוטיא אבודה

מודה בה ר"י, דהא ודייק לה לקונן סוף ה"ד ונחמיה דאם חושש
להן ונפיק לחלך אחרת, והא ויירי ר"י שם צסיפא דנחמין ולא
פליג ארישא, וי' דמודה בה:

(שם) ואי לא. שלא תוכל לחזור אללנו לשחות עונו א"כ הו"ל
מכירתך שלא ללורך הוועד, דשם צספינה אולי הי' צמקוס
של נכרים:

(שם) לכן לריכא צשאין עדים יודעים הא אם יש עלי' יודעים
נעשי' כפקדון כך אנו אוננים כ"ל. ופי' בחנוי' דאם יש
עדים צפקדון וודאי מוליחין. אך אין הסברה נוחתה להוליח אין שם

עדים. ונראה לקיים גי' הספר ופי' שידע זה וודאי שהפרקוטיא
של אחר רק שאין עדים שהיא נחנה לעסקא פליגא ונלוה כו'. לכן
אמר אם אין שם עדים אדרבא גרוע דחזרה כולה פקדון וצוודאי

מוליחין. אבל יש שם עדים פליגא ונלוה והיינו דנפ"ו מה צינו לנלוה
כו': אם הזכירוך לצולי. עי' צונדכי דנכילתין ספ"ק פי' על זה:

(ה"ה) כיני נחמיה ונענין. פי' ר"י לא שרי לחסות כלל רק לאסוף
כרי ווויילא עי"ז אף שיפסדו הפירות העליונים ישחונרו

ע"י כן רוב הפירות שצאנלע וז"ס לר' יהודה יאבד דבר וועט
ואל יאבד דבר ונרובה. ופריך דאף צצצת שרי לחסות אפי' לצנים

הווקלין. ונסיק דצלריך לתלוש ונחמיה קאי ת"ק שרי ור"י לא
שרי כ"א לעצות כרי ולא לקלור.

ע"י כן רוב הפירות שצאנלע וז"ס לר' יהודה יאבד דבר וועט
ואל יאבד דבר ונרובה. ופריך דאף צצצת שרי לחסות אפי' לצנים

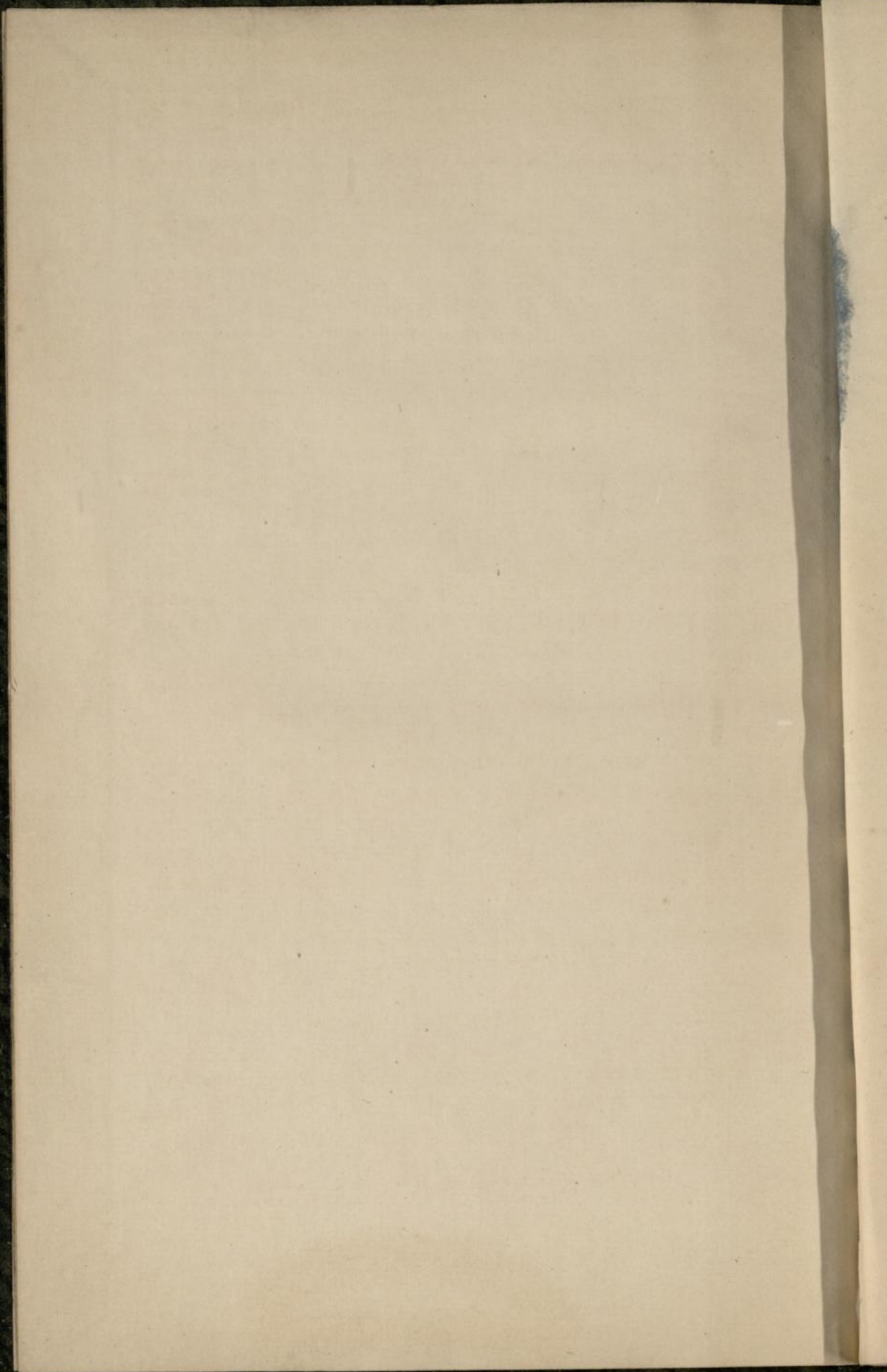
הווקלין. ונסיק דצלריך לתלוש ונחמיה קאי ת"ק שרי ור"י לא
שרי כ"א לעצות כרי ולא לקלור.

ע"י כן רוב הפירות שצאנלע וז"ס לר' יהודה יאבד דבר וועט
ואל יאבד דבר ונרובה. ופריך דאף צצצת שרי לחסות אפי' לצנים

הווקלין. ונסיק דצלריך לתלוש ונחמיה קאי ת"ק שרי ור"י לא
שרי כ"א לעצות כרי ולא לקלור.

סליק בס"ד בריך רהמנא דסייען

153

